

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชน
ในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

THE PUBLIC'S RESISTANCE TO CORRUPTION AND MISCONDUCT IN
POLITICS AT PONG NAM RON DISTRICT IN CHANTHABURI PROVINCE

พระธนะพลวัฒน์ วฑฺฒโน (กัญญธนามหาชะนะ)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๘

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชน
ในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

พระธนะพลวัฒน์ วฑฒโน (ภิญญธนามหาชะนะ)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๘

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

The Public's Resistance to Corruption and Misconduct in Politics
at Pong Nam Ron District in Chanthaburi Province

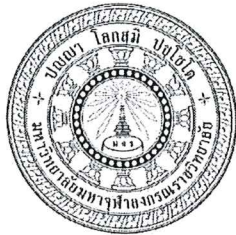
Phra Thanapolwat Watthano (Phinyathanamahachana)

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2025

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์ เรื่อง
“การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด
จันทบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ. ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

(รศ. ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ประธานกรรมการ

(รศ. วาที พ.ต. ดร.สวัสดี จิรัฏฐิติกาล)

กรรมการ

(รศ. ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า)

กรรมการ

(รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

กรรมการ

(รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม)

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ประธานกรรมการ

รศ. อนุภูมิ ไชวเกษม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระธนะพลวัฒน์ วฑฒโน)

- ชื่อสารนิพนธ์** : การต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนใน
อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
- ผู้วิจัย** : พระชนะพลวัฒน์ วุฒโน (ภัญญูธนามหาชนะ)
- ปริญญา** : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
- คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์**
- : รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา),
M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)
 - : รศ. อนุภูมิ ไชวเกษม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๘

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๒) เพื่อศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๒๗ กับกลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชน ในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๓๙๖ คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๘ รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา สรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ การต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธธรรม ๒ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนประชาชนมีความคิดเห็นต่อ การต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นกัน

๒. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

๓. ปัญหา อุปสรรค พบว่า ด้านการรับรู้การทุจริต ประชาชนขาดความเข้าใจสิทธิเลือกตั้ง มีข่าวโจมตีสร้างความแตกแยก และเบื้อหน่วยการเมือง ด้านการปลูกฝังจิตสำนึก ประชาชนขาดความรู้ผลกระทบทุจริต ผู้นำไม่ให้ความสำคัญและขาดการมีส่วนร่วม ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง งบประมาณและบุคลากรไม่พอ กฎหมายล้าสมัย บทลงโทษเบา ด้านการประชาสัมพันธ์ ขาดความน่าสนใจและไม่ต่อเนื่อง เข้าถึงประชาชนได้น้อย และด้านการสร้างเครือข่าย ขาดความร่วมมือและความเชื่อมั่นในความโปร่งใส ทำให้การสนับสนุนลดลง ข้อเสนอแนะ การต่อต้านการทุจริตควรเน้น การให้ความรู้ผ่านสื่อที่เข้าถึงง่ายและกิจกรรมสร้างจิตสำนึก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการสื่อสารสร้างสรรค์ ปรับปรุงกฎหมายและมาตรการเฝ้าระวัง สนับสนุนการรายงานการทุจริตผ่านช่องทางที่สะดวก ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องบนแพลตฟอร์มออนไลน์ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่โปร่งใสระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ

Research Paper Title : The Public's Resistance to Corruption and Misconduct in Politics at Pong Nam Ron District in Chanthaburi Province

Researcher : Phra Thanapholwat Watthano (Phinyathanamahachana)

Degree : Master of Political Science

Research Paper Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Dr. Termsak Thong-in, B.A. (Teaching in Social Studies), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

: Assoc. Prof. Anuphum Sokasem, B.A. (Sociology), M.A. (Politics)

Date of Graduation : July 9, 2025

Abstract

The Objectives of this research are 1) study the level of resistance to corruption and misconduct in politics in Pong Nam Ron District, Chanthaburi Province; 2) examine the results of a comparison of opinions on resistance to corruption and misconduct in politics in Pong Nam Ron District, Chanthaburi Province, categorized by personal factors; and 3) explore problems, obstacles, and recommendations related to resistance to corruption and misconduct in politics in Pong Nam Ron District, Chanthaburi Province. The research methodology integrates both quantitative and qualitative approaches. The quantitative research involved a survey using a questionnaire with a reliability coefficient of 0.827, targeting a sample group of 396 residents of Pong Nam Ron District, Chanthaburi Province. Data were analyzed using a social science statistical software program, employing statistical methods such as percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test through one-way ANOVA. The qualitative research collected data through interviews with 8 key informants, and the data were analyzed using content analysis techniques, summarized in narrative form.

The results are as follow:

1. The level of anti-corruption and political misconduct in Pong Nam Ron District, Chanthaburi Province, shows that the public's opinion on anti-corruption and political misconduct in Pong Nam Ron District, Chanthaburi Province, according to Lokapala Dhamma 2 principles, is generally high ($\bar{X}=4.23$) When considered by aspect, it is high in all aspects. The public's opinion on anti-corruption and political misconduct in Pong Nam Ron District, Chanthaburi Province, is generally high ($\bar{X}=4.32$). When considered by aspect, it is high in all aspects as well.
2. The comparison of opinions on anti-corruption and political misconduct in Pong Nam Ron District, Chanthaburi Province, shows that the hypothesis testing

results indicate that people with different genders, ages, education levels, occupations, and incomes have no different opinions on anti-corruption and political misconduct in Pong Nam Ron District, Chanthaburi Province. Therefore, the research hypothesis is rejected.

3. Problems and obstacles found that in terms of corruption awareness, people lack understanding of voting rights, there are news attacks that create division, and they are bored with politics. In terms of instilling awareness, people lack knowledge of the impact of corruption, leaders do not give importance and lack participation. In terms of prevention and surveillance, there is insufficient budget and personnel, outdated laws, and light penalties. In terms of public relations, it lacks interest and is inconsistent, and it is less accessible to the public. In terms of networking, there is a lack of cooperation and confidence in transparency, which results in reduced support. Recommendations: Anti-corruption should focus on providing knowledge through easily accessible media and awareness-raising activities, promoting public participation and creative communication, improving laws and surveillance measures, supporting reporting of corruption through convenient channels, continuously publicizing on online platforms, and creating a transparent cooperation network between various agencies.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดจันทบุรี” สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความเมตตาจากกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ และรองศาสตราจารย์ อนุภูมิ ไชวเกษม ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร ผศ.ดร. ยุทธนา ปราณีต, อาจารย์ ดร.บวร ชมชุมศรี, อาจารย์ ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว, รศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, และ อาจารย์กาญจนา คำจตุติ อาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เจริญพรขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม ที่ประธานกรรมการ เจริญพรขอบคุณ รศ. ว่าที่ พันตรี ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล, รศ.ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า, รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, และ รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม คณะกรรมการ ในการสอบป้องกันสารนิพนธ์ ให้คำแนะนำชี้แนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ พระครูเกษมภักดิ์กิจ,ดร. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์จันทบุรี, พระครู สุจิตกิตติวัฒน์,ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์จันทบุรี ขอเจริญพรขอบคุณ นายประพิศ ญาณปัญญา นายอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี, น.ส.ภุมรินทร์ เพชรขำลิ ปลัดนายอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด จันทบุรี, นายสังเวียน คำสอน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕, นางเสาวนีย์ เกษมสุข สารวัตรกำนันตำบลหนองตา คัง, นายบัญชา ศรีเจริญ, และนายสุรพล กลิ่นชื่น ตัวแทนประชาชน ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลใน สัมภาษณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณและเจริญพร เพื่อนนิสิต เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่อนุเคราะห์ช่วยเหลือด้วยดี ตลอดมา

สุดท้ายนี้ คุณค่าอันเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีนี้ บูชาพระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจนบิดามารดา ครูอุปัชฌาจารย์ รวมทั้งพุทธ บริษัททั้งสี่ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระธนะพลวัฒน์ วฑฒโน (ภิญญธนามหาชะนะ)

๒๖ มกราคม ๒๕๖๘

สารบัญ

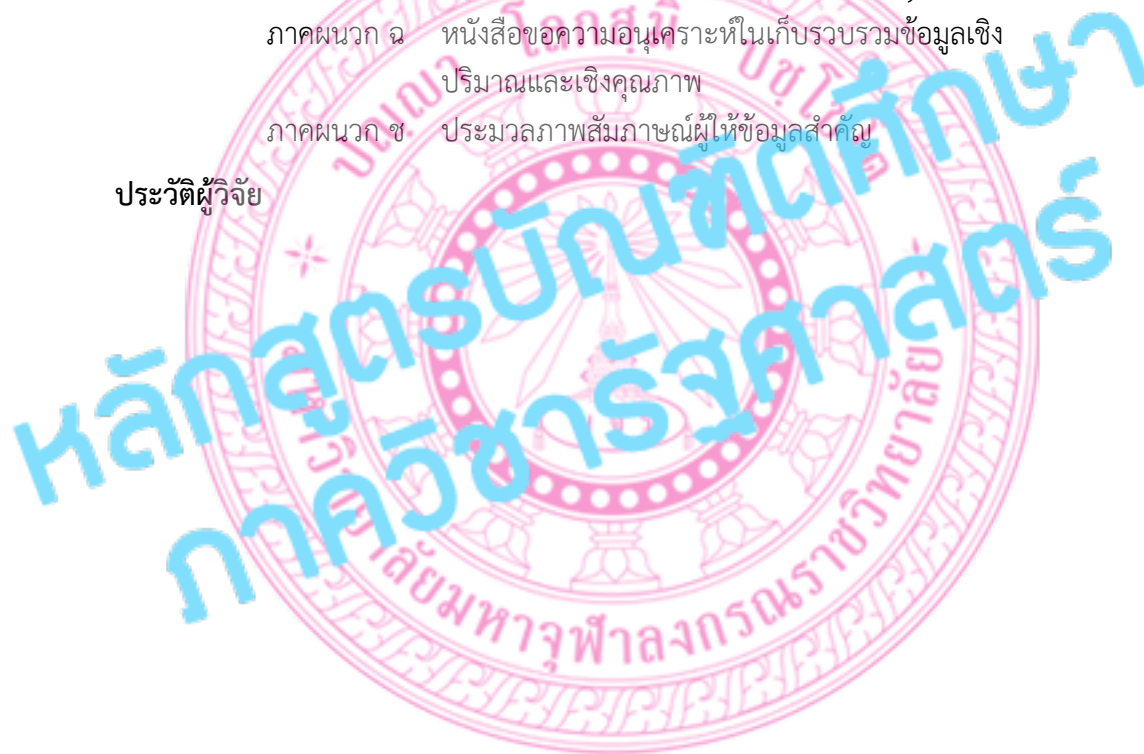
เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภาพ	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฐ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๖
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๗
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๘
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๙
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริม	๙
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑๖
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๔๒
๒.๔ การมีส่วนร่วมแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ	๕๖
๒.๕ หลักโลกปาธธรรม	๖๒
๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๖๘
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๐
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๕

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๗๘
๓.๑. รูปแบบการวิจัย	๗๘
๓.๒. การวิจัยเชิงปริมาณ	๗๘
๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๙
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๙
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๓
๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๓
๓.๓. การวิจัยเชิงคุณภาพ	๘๔
๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๘๔
๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๔
๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๔
๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๘๕
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๘๖
๔.๑ ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดจันทบุรี	๘๗
๔.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๙๘
๔.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี	๑๐๔
๔.๔ องค์ความรู้	๑๑๙
๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๑๙
๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์การวิจัย	๑๒๐
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๑๒๒
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๒๓
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๒๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๓๑
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๓๑
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๓๑
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๑๓๑

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บรรณานุกรม	๑๓๒
ภาคผนวก	๑๓๘
ภาคผนวก ก	เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
ภาคผนวก ข	หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ เครื่องมือวิจัย
ภาคผนวก ค	ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
ภาคผนวก จ	ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Try Out)
ภาคผนวก ฉ	หนังสือขอความอนุเคราะห์ในเก็บรวบรวมข้อมูลเชิง ปริมาณและเชิงคุณภาพ
ภาคผนวก ช	ประมวลภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ประวัติผู้วิจัย	๑๖๖

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริม	๑๕
๒.๒	สรุปความหมายของการทุจริต	๒๐
๒.๓	สรุปสาเหตุของการทุจริต	๒๗
๒.๔	สรุปปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดการทุจริต	๓๖
๒.๕	สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต	๔๑
๒.๖	ยุทธศาสตร์ที่ ๑ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์	๔๕
๒.๗	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์	๔๖
๒.๘	ยุทธศาสตร์ที่ ๓ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์	๔๘
๒.๙	ยุทธศาสตร์ที่ ๔ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์	๕๐
๒.๑๐	ยุทธศาสตร์ที่ ๕ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์	๕๒
๒.๑๑	ยุทธศาสตร์ที่ ๖ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์	๕๕
๒.๑๒	สาระสำคัญของหลักโลกปาธธรรม	๖๗
๒.๑๓	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๗๔
๓.๑	จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	๗๙
๔.๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๗
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและ ประพฤติมิชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตาม หลักโลกปาธธรรม ๒ โดยภาพรวม	๘๙
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและ ประพฤติมิชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตาม หลักโลกปาธธรรม ๒ ด้านหิริ ความละอายแก่ใจ	๙๐
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและ ประพฤติมิชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตาม หลักโลกปาธธรรม ๒ ด้านโอตตปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป	๙๑
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและ ประพฤติมิชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดย ภาพรวม	๙๒
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและ ประพฤติมิชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้าน การรับรู้การทุจริต	๙๓
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและ ประพฤติมิชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้าน การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก	๙๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๘	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและ ประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้าน การป้องกันและเฝ้าระวัง ๙๕
๔.๙	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและ ประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้าน การประชาสัมพันธ์ ๙๖
๔.๑๐	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและ ประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้าน การสร้างเครือข่าย ๙๗
๔.๑๑	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการต่อต้านการ ทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด จันทบุรี ด้านเพศ ๙๘
๔.๑๒	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการต่อต้านการ ทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด จันทบุรี ด้านอายุ ๙๙
๔.๑๓	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการต่อต้านการ ทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด จันทบุรี ด้านการศึกษา ๑๐๐
๔.๑๔	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการต่อต้านการ ทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด จันทบุรี ด้านอาชีพ ๑๐๑
๔.๑๕	ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการต่อต้านการ ทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด จันทบุรี ด้านรายได้ ๑๐๒
๔.๑๖	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ๑๐๓
๔.๑๗	สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต และประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการรับรู้การทุจริต ๑๐๔
๔.๑๘	สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต และประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก ๑๐๕

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๙	สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต และประเพณีนิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง	๑๐๖
๔.๒๐	สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต และประเพณีนิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์	๑๐๗
๔.๒๑	สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต และประเพณีนิยมชอบทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการสร้างเครือข่าย	๑๐๘
๔.๒๒	สรุปประเด็นสำคัญในการต่อต้านการทุจริตและประเพณีนิยม ทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการรับรู้การ ทุจริต	๑๑๐
๔.๒๓	สรุปประเด็นสำคัญในการต่อต้านการทุจริตและประเพณีนิยม ทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึก	๑๑๒
๔.๒๔	สรุปประเด็นสำคัญในการต่อต้านการทุจริตและประเพณีนิยม ทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการป้องกัน และเฝ้าระวัง	๑๑๔
๔.๒๕	สรุปประเด็นสำคัญในการต่อต้านการทุจริตและประเพณีนิยม ทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการ ประชาสัมพันธ์	๑๑๖
๔.๒๖	สรุปประเด็นสำคัญในการต่อต้านการทุจริตและประเพณีนิยม ทางการเมืองในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการสร้าง เครือข่าย	๑๑๘

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๖
๔.๑	องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๑๙
๔.๒	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๒๑

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙

การอ้างอิงพระไตรปิฎก ได้ระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น วิ.ม. (ไทย) ๔/๕๔/๖๓, หมายถึง วินยปิฎก มหาวรรค ภาษาไทย เล่ม ๔ ข้อ ๕๔ หน้า ๖๓ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๓๙

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

คำย่อ	พระสูตรตันตปิฎก ชื่อคัมภีร์	ภาษา
อง.ทุก. (ไทย)	= สูตรตันตปิฎก อังคุตรนิกาย ทุกนินาต	(ภาษาไทย)
อง.สตตก. (ไทย)	= สูตรตันตปิฎก อังคุตรนิกาย สัตตกนินาต	(ภาษาไทย)
ขุ.อิติ. (ไทย)	=สูตรตันตปิฎก ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ	(ภาษาไทย)

๒. คำอธิบายคำย่อในภาษาอังกฤษ

บัญชีคำย่อที่สำคัญเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ

คำย่อ	คำเต็ม	ความหมาย	หมายเหตุ
ed.	Editor	บรรณาธิการ, ผู้จัดพิมพ์	พหูพจน์ใช้ eds.
	Edited by	จัดพิมพ์โดย	
p.	page	หน้า	พหูพจน์ใช้ pp

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (State Policy) เป็นกรอบพื้นฐานในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลที่ทุกรัฐบาลมีพันธะจะต้องยึดถือและปฏิบัติตามแนวทางที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดนโยบายหรือการตรากฎหมายต่าง ๆ เพื่อรองรับหลักการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ซึ่งโดยปกติจะกำหนดในเรื่องสำคัญของประเทศและความเป็นอยู่ของประชาชนและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมิใช่แนวนโยบายของรัฐบาลคณะใดคณะหนึ่ง (Government Policy) ซึ่งสามารถกำหนดให้เปลี่ยนแปลงไปได้ตามความประสงค์ของพรรคการเมืองและรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศแต่แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐจะไม่ผันแปรไปตามพรรคการเมืองและรัฐบาล โดยจะเป็นแนวทางขั้นพื้นฐานที่ทุกรัฐบาลจะต้องปฏิบัติตามและทำให้เกิดขึ้นจริงตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และจะกำหนดนโยบายหรือปฏิบัติที่ขัดแย้งกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมิได้^๑

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี ๒๕๖๐ มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่ อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน^๒ แนวนโยบายแห่งรัฐเป็นแนวนโยบายขั้นพื้นฐานที่รัฐซึ่งเป็น หรือองค์กรของรัฐจะต้องดำเนินการให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติและประชาชน

สถานการณ์ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของส่วนราชการ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ สืบเนื่องมาจากวิวัฒนาการของการทุจริตที่มีรูปแบบที่สลับซับซ้อน ปัญหาการขาดจิตสำนึกในการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้รัฐและประเทศชาติ

การทุจริตและการรับรู้การทุจริตในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการขนาดใหญ่ ที่ใช้งบประมาณมาก ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง มีการสูญเสียงบประมาณแผ่นดินไปกับการ

^๑ ทวีป ศรีน่วม, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันนิติธรรมมาลัย, ๒๕๖๘), หน้า ๔๕.

^๒ ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี ๒๕๖๐, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.livinginthailand.com/cdc-2560-07.html> [๒ มกราคม ๒๕๖๘].

ทุจริตที่อาจมีความยาก และซับซ้อนต่อการตรวจสอบของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยเฉพาะในโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณมาก ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ทั้งนี้ ถึงแม้ทุกภาคส่วนในสังคมมีความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตามบทบาทและภาระหน้าที่ของตนเองเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา อันสะท้อนได้จากดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ที่ถูกจัดให้อยู่ในลำดับที่ ๙๖ จาก ๑๘๐ ประเทศทั่วโลกในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกำหนดแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างบูรณาการ^๓

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้รับการขนานนามว่าเป็น “รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน” เนื่องจากการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยกร่างอย่างกว้างขวาง โดยมีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองเพิ่มขึ้น ตลอดทั้งปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จนกระทั่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันก็ยังสนับสนุนให้ประชาชนซึ่งเป็นพลเมืองของการปกครองนั้น ๆ ได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศที่อาจจะอยู่ในลักษณะของการมีส่วนร่วมหรือการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้^๔

ความเป็นพลเมืองมีความเกี่ยวข้องในสามเรื่อง ในประการแรกความเป็นพลเมืองคือผู้ที่มีสิทธิทางการเมืองที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในการตัดสินใจประเด็นสาธารณะ ประการที่สองพลเมืองคือผู้ที่รัฐให้ความคุ้มครองตามกฎหมายในรูปของสิทธิตามกฎหมาย ประการสุดท้ายความเป็นพลเมือง หมายถึงความรู้สึกอันหนึ่งอันเดียวที่มีความรู้สึกร่วมกันในฐานะสมาชิกขององค์การทางการเมือง^๕

การเป็นพลเมือง กำหนดองค์ประกอบของความเป็นพลเมืองในสามด้าน คือด้านพลเมืองการเมือง และสังคม โดยในด้านพลเมืองนั้น ก็นับรวมถึง “เสรีภาพ อิสรภาพของบุคคล เสรีภาพในการพูด ความคิดและศรัทธา สิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน และการทำข้อตกลงที่ชอบด้วยกฎหมาย สิทธิในกระบวนการยุติธรรม” ในขณะที่ในด้านการเมืองคือ “สิทธิที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในการแสดงออกถึงอำนาจทางการเมือง เช่นในฐานะสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือในแง่การเป็นผู้เลือกผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” และในด้านทางสังคมหมายถึง

^๓ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/531856> [๑๗ มกราคม ๒๕๖๘].

^๔ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://elibrary.constitutionalcourt.or.th/research/detail.php?ID=138&ID=138> 1 [๑๗ มกราคม ๒๕๖๘].

^๕ Jean L. Cohen, “Changing Paradigms of Citizenship and the Exclusiveness of the Demos”, *International Sociology*, Vol. 14 No. 3 (September 1999): 248.

“สิทธิในบางส่วนของสวัสดิการทางเศรษฐกิจและความปลอดภัย หรือสิทธิที่จะได้รับและส่งมอบมรดก ทางสังคมที่จะมีชีวิตอยู่ในฐานะของผู้มีอารยะที่สอดคล้องกับมาตรฐานในสังคมนั้น ๆ”^๖

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนถึงความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยให้ลักษณะที่เป็นนามธรรม และมีคุณค่าที่พึงปรารถนาให้เป็นสำหรับมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการมีอิสรภาพ การให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมของมนุษย์ การยอมรับความแตกต่าง การเคารพสิทธิผู้อื่น การมีความรับผิดชอบต่อสังคม และการเข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม ในกรณีของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งลักษณะ ๕ ประการแรกเป็น ลักษณะที่ดีของมนุษย์ที่ควรจะเป็นโดยไม่จำเป็นต้องผูกติดกับระบอบประชาธิปไตย ในขณะที่ลักษณะประการ สุดท้ายที่เชื่อมโยง ๕ ลักษณะแรกเข้ากับระบอบประชาธิปไตย ในกรณีของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลักษณะทั้ง ๓ ประการ ไม่ว่าจะเป็นการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การเคารพสิทธิ เสรีภาพและกฎหมาย กติกาของสังคม รวมถึงการรับผิดชอบต่อตนเอง^๗ ถึงแม้ว่าจะเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยแต่ทั้งสามลักษณะนั้นไม่ได้เชื่อมโยงต่อระบอบประชาธิปไตยโดยตรง ผู้ที่มีลักษณะแบบนี้ไม่จำเป็นต้องอยู่ในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น กล่าวคือหากเรายอมรับรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย พลเมืองต้องมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการสาธารณะ ลำพังการเคารพสิทธิ กติกา หรือ การรับผิดชอบต่อตนเองยังไม่เพียงพอที่จะบอกได้ว่าผู้ที่มี ลักษณะที่ว่ามีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะหรือไม่^๘

สำนักการเป็นพลเมืองที่สัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคนรัฐมีสำนักความเป็นพลเมืองเท่าไรยิ่งทำให้ประเทศมีการพัฒนามากเท่านั้น นอกเหนือจากการพัฒนาประเทศ สำนักความเป็นพลเมืองจะสัมพันธ์กับการเป็นประชาธิปไตยอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการผูกความเป็นพลเมืองดีเข้ากับการเป็นประชาธิปไตยที่ผู้เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยจะมีลักษณะ ๖ ประการ ดังต่อไปนี้ ๑. มีอิสรภาพและพึงตนเองได้ ๒. ความเห็นคนเท่าเทียมกัน ๓. การยอมรับความแตกต่าง ๔. การเคารพสิทธิผู้อื่น ๕. ความรับผิดชอบต่อสังคม ๖. ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม^๙

แม้แต่รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่เกิดจากการรัฐประหารยังต้องมีการยืนยันถึงสิทธิและการคุ้มครองตามกฎหมายของประชาชนไทย ดังจะเห็นได้จากในมาตรา ๔ ที่ว่า “ภายใต้บังคับ

^๖ T. H. Marshall, *Citizenship and Social Class and Other Essays*, (Cambridge: Cambridge University Press, 1950), p. 10.

^๗ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *คู่มือพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๕๘), หน้า ๑๒-๑๓.

^๘ ธนสวรรค์ เจริญเมือง, *แนวคิดด้วยความเป็นพลเมือง*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๔-๖.

^๙ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, *สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖), หน้า ๑๔.

บทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้”^{๙๐} ถึงแม้แต่ปราศจากสิทธิ การเมืองตามรัฐธรรมนูญที่เกิดจากการรัฐประหาร ประชาชนไทยกลับมีลักษณะการเป็นพลเมืองในลักษณะที่สองและสาม จากการได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายและการมีลักษณะเป็นสมาชิกของหน่วยทางการเมืองการปกครองเดียวกันคือ รัฐ การมีสิทธิทางการเมือง ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดสำหรับการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย และมีสิทธิบางประการในทางเศรษฐกิจ การพูด หรือ การนับถือศาสนาแต่ปราศจากความสามารถในการกำหนดผู้ปกครองของตนและแสดงเจตจำนงของตนในการปกครอง แต่ล้าพังสิทธิทางการเมืองไม่ได้ทำให้หน่วยทางการเมืองที่พลเมืองนั้นสังกัดสามารถมีเสถียรภาพมั่นคง เพราะการที่พลเมืองคนอื่น ๆ สามารถมีชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข พลเมืองเหล่านั้นต้องเคารพสิทธิที่พึงได้ เสรีภาพที่พึงมี และหน้าที่ที่ต้องตระหนัก เช่น การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ และการประพฤติดีมีชอบของนักการเมืองหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ในการตัดสินใจหรือการกระทำการใด ๆ ทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน สังคม และประเทศชาติ หรือนอกเหนือจากแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ปัจจุบันปัญหาสิทธิของพลเมืองในการละเมิด การกระทำระหว่างพลเมืองกับพลเมือง และการกระทำระหว่างผู้ใช้อำนาจอรัฐต่อพลเมือง ทั้งสองกรณีเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นทั่วไป หากมีการควบคุมทางสังคมที่เข้มแข็ง และการมีกลไกของกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพหรือการถ่วงดุลอำนาจในทางการเมืองอาจจะทำให้การละเมิดสิทธิพลเมืองโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นลดทอนลงได้ ตัวอย่างของกลไกที่ใช้ควบคุมเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ศาลปกครอง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ขึ้น กำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ “ยกระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) สูงกว่าร้อยละ ๕๐” มุ่งสู่เป้าหมาย “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)”^{๙๑}

ที่ผ่านมาจะเห็นว่าประชาชน จะไม่ค่อยใช้สิทธิการตรวจสอบรัฐบาล ประเทศไทยมีปัญหาประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยยังไม่เกิดขึ้นจริงและฝังรากลึกพอ สำหรับการปกครองของสังคมไทย เรามักเข้าใจว่าหลังจากที่คณะราษฎรทำการสถาปนาการปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ และเข้าใจว่ารัฐธรรมนูญ คือเครื่องมือสร้างประชาธิปไตย แต่ความจริงแล้วรัฐธรรมนูญเป็นเพียงเครื่องมือรักษาระบอบการปกครองที่เป็นจริงอยู่ในขณะนั้นพรรคการ

^{๙๐} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, *คู่มือพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖), หน้า ๑๔-๑๗.

^{๙๑} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ, *แผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.pacc.go.th/pacc_2015/uploads/files/pr2020/039.pdf [๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓].

เมืองไทยซึ่งเป็นตัวแทนเป็นปากเป็นเสียงของประชาชน แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาของชาติได้สำเร็จทำหน้าที่ได้เพียงส่งคนสมัครรับเลือกตั้งและรักษามลประโยชน์ของพวกเขาพองเท่านั้น

จากสถานการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทยในห้วงระยะกว่าทศวรรษที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายต่างมีข้อเรียกร้องที่สอดคล้องร่วมกันประการหนึ่งคือ การต่อต้านการทุจริตของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่รัฐ การแสดงออกซึ่งเจตจำนงทางการเมืองของประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่ไม่ยอมรับและไม่อดทนต่อการทุจริตประพตติมิชอบไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลใดก็ตาม ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงเจตจำนงทางการเมือง อันแน่วแน่ของประชาชนไทยทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่ต้องการให้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปด้วยความโปร่งใสปราศจากการทุจริตประพตติมิชอบ ดังนั้น เพื่อเป็นการสนองตอบต่อเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตอันแน่วแน่ของประชาชน จึงได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์การนำเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกัน

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงภัยอันเกิดจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันจึงได้ติดตามปัญหา รวมทั้งส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อปัญหาการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับความรู้ความเข้าใจของสังคมไทยต่อรูปแบบและวิธีการคอร์รัปชันที่ผ่านมา และที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างประชาชนกับองค์กรภาค ประชาชน และสร้างความเข้มแข็งให้แก่กระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพตติมิชอบและการตัดสินใจทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ การต่อต้านการทุจริตและประพตติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี อยู่ในระดับใด

๑.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพตติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๒.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพตติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี อะไรบ้าง

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาระดับการต่อต้านการทุจริตและประพตติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพตติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพตติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

วิจัยเรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ดังนี้

๑) ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

(๑) ศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

(๒) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกาภิวัตน์ ๒ ด้าน ได้แก่ ๑) ทิริ ความละเอียดถี่ถ้วน ๒) โอบอ้อมอารี ความเกรงกลัวต่อบาป^{๑๒}

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) การรับรู้การทุจริต ๒) การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก ๓) การป้องกันและเฝ้าระวัง ๔) การประชาสัมพันธ์ ๕) การสร้างเครือข่าย^{๑๓}

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเรื่องนี้ “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังนี้

๑) ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชน ในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๓๕,๙๗๐ คน^{๑๔}

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๘ รูปหรือคน โดยเลือกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับแบบเจาะจงโดยแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา	จำนวน ๒ รูป
กลุ่มที่ ๒ ข้าราชการฝ่ายปกครอง	จำนวน ๒ คน
กลุ่มที่ ๓ ผู้ปกครองท้องที่	จำนวน ๒ คน
กลุ่มที่ ๔ ตัวแทนประชาชน	จำนวน ๒ คน

^{๑๒} องค์กร. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๓๑.

^{๑๓} สำนักงานพัฒนาธรรมาภิบาล (องค์การมหาชน), แผนยุทธศาสตร์ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการส่งเสริมคุณองค์กร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.dga.or.th/wp-content/uploads/2023/04/plan-anti-corruption.pdf> [๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓].

^{๑๔} กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, รายงานข้อมูลประชากรอำเภอโป่งน้ำร้อน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://shorturl.at/cnRi5> [๗ มกราคม ๒๕๖๘].

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

พื้นที่ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

กำหนดระยะเวลาในการศึกษาวิจัยตั้งแต่เดือน มกราคม ๒๕๖๗ ถึง ธันวาคม ๒๕๖๗ รวม ๑๒ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายต่าง ๆ ของการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

๑.๖.๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบ หมายถึง การต่อต้านการทุจริตทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อองค์กรเมืองในการเลือกตั้งของอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงความไม่ชอบธรรมและการประพฤตินิชอบของนักการเมือง ประกอบด้วย

๑) การรับรู้การทุจริต หมายถึง ความสามารถในการตระหนักและเข้าใจถึงการกระทำที่เป็นการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การใช้อำนาจในทางที่ผิด การฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือการคอร์รัปชัน โดยประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบและรายงานการกระทำเหล่านี้

๒) การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก หมายถึง การส่งเสริมความคิด ทศนคติ และค่านิยมในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตและจริยธรรมในสังคมผ่านการศึกษา การฝึกอบรม และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการทุจริต

๓) การป้องกันและเฝ้าระวัง หมายถึง กระบวนการดำเนินการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต รวมถึงการตรวจสอบ การติดตาม และการจัดการระบบที่ลดโอกาสหรือช่องทางสำหรับการกระทำที่ไม่โปร่งใส

๔) การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร หรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตไปยังประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ และกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

๕) การสร้างเครือข่าย หมายถึง การสร้างความร่วมมือระหว่างบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เพื่อทำงานร่วมกันในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต รวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลและแนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการปัญหา

๑.๖.๒ นักการเมือง หมายถึง บุคคลที่สมัครรับเลือกตั้งเพื่อเข้ามาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดจันทบุรี

๑.๖.๓ หลักโลกปาฐธรรม ๒ หมายถึง หลักธรรมคัมภีร์ครองโลก ซึ่งทำให้สังคมดำรงอยู่ด้วยความสงบสุขและช่วยยับยั้งการกระทำที่เป็นโทษต่อทั้งตนเองและส่วนรวม ได้แก่

๑) หิริ ความละอายแก่ใจ หมายถึง ความรู้สึกละอายใจหรือไม่สบายใจเมื่อทำสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือผิดศีลธรรม เป็นคุณธรรมที่ช่วยให้บุคคลละเว้นจากการกระทำที่ไม่ดีหรือไม่เหมาะสม เนื่องจากตระหนักในคุณค่าของความถูกต้องและความเหมาะสมต่อทั้งตนเองและผู้อื่น

๒) โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป หมายถึง ความรู้สึกเกรงกลัวต่อผลร้ายหรือโทษที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำที่ผิดศีลธรรม หรือผิดหลักธรรมคำสอน เป็นคุณธรรมที่ช่วยยับยั้งไม่ให้บุคคลกระทำสิ่งที่เป็นบาปหรือความชั่ว เพราะเกรงกลัวผลกระทบทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ได้ความรู้เกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพัตติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑.๗.๒ ได้ความรู้เกี่ยวกับผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพัตติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ได้ความรู้เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพัตติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑.๗.๔ ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพัตติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี และนำองค์ความรู้ใหม่ในการต่อต้านการทุจริตและประพัตติมิชอบทางการเมือง ในพื้นที่อื่นต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริม
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- ๒.๔ การมีส่วนร่วมแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
- ๒.๕ หลักโลกปาธธรรม
- ๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริม

การส่งเสริม (Extension) หมายถึง การวางแผนโครงการใดโครงการหนึ่ง ในการนำเอาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและการวิจัยต่าง ๆ นำออกไปสู่ประชาชนในชนบท โดยความรู้ที่นำออกไปนั้น ประชาชนสามารถรับรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย โดยประยุกต์เข้ากับสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น^๑

การส่งเสริม (Extension) เป็นการขยายและถ่ายทอดความรู้ตามระบบวิทยาการแผนใหม่ (Innovation System) ซึ่งก่อประโยชน์ทางการศึกษา (Education Advantages) และมีคุณค่าทางการปฏิบัติ (Practical Values) แก่บุคคลผู้พึงได้รับความช่วยเหลือในการเรียนรู้หรือผู้รับการส่งเสริม (People Intended, Clientele, Audience) ให้สามารถพัฒนาตนเอง โดยการเรียนรู้ที่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (Better Living) เป็นสำคัญ การส่งเสริม (Extension) หมายถึง การวางแผนโครงการใดโครงการหนึ่ง ในการนำเอาความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและการวิจัยต่าง ๆ นำออกไปสู่ประชาชนในชนบท โดยความรู้ที่นำออกไปนั้น ประชาชนสามารถรับรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยโดยประยุกต์เข้ากับสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งการถ่ายทอดความรู้ ต้องคำนึงถึงการ

^๑ พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์ และสุรพล เศรษฐบุตร, “แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร”, เอกสารการ สอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ ๓, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑.

ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอีกทั้งมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและจริยธรรมควบคู่กันไป^๒

การส่งเสริมคือเป็นกระบวนการในการปรับปรุงประสิทธิภาพ รวมทั้งวิถีชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งเป็นการให้บริการแก่ประชาชน โดยให้คำปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้เขาได้รับความรู้นำไปปฏิบัติ ด้วยตัวของเขาเอง จนสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ เป้าหมายสุดท้าย (Ultimate Goal) ของการส่งเสริมก็คือ “การพัฒนาคน” (Development of People) อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการปกครองตนเองของเกษตรกร อันเป็นผลให้เกิดภาวะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้การพัฒนาปรับปรุงยังทำให้เกิดผลแก่ประชาชนอีกด้วย สิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนดัชนี (Index) หรือวิธีการ (Means) ในการที่จะบรรลุเป้าหมายที่วางไว้^๓

ในการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นตัวจักรสำคัญเนื่องจากเป็นผู้นำความเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ของบุคคลเป้าหมายให้เกิดการยอมรับนวัตกรรม (Innovation) ใหม่ ๆ และเป็น การ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavior) ของบุคคลเป้าหมายในที่สุดเจริญได้กล่าวถึงหลักการ ของงานส่งเสริมที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติดังนี้

๑. ควรชี้แนะให้บุคคลเป้าหมายพยายามช่วยเหลือตนเองในการสอนหรือให้คำแนะนำ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรคอยย้ำ ให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย พยายามอาศัยตนเองเป็นหลักอย่ารอคอย ให้คนอื่น มาช่วย การช่วยเหลือตัวเองได้นั้นจะทำให้มีอิสระในการตัดสินใจ และภูมิใจในผลงานของตนเอง

๒. คอยชักจูงให้บุคคลเป้าหมายเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ ซึ่งมีผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูง และทำให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของผลงานนั้น ๆ หากผลงานนั้น ๆ เป็นของชุมชนจะมีผลตามมาในด้านการประสานผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันด้วย

๓. ควรให้มีการปฏิบัติด้วยตนเอง ในการส่งเสริมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรให้โอกาสบุคคลเป้าหมายได้ปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ จะได้มีความมั่นใจเมื่อเวลาจะนำไปปฏิบัติจริง

๔. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ดำเนินการควรสอดคล้องกับความต้องการและเป็นประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่หากงานส่งเสริมได้กระทำไปในระดับหมู่บ้านหรือตำบลงานส่งเสริมที่ลงไปในห้องถิ่นนั้น ก็ต้องสอดคล้องกับความต้องการของชนส่วนใหญ่ในชุมชนด้วย หลักการข้อนี้ช่วยให้การส่งเสริมบรรลุเป้าหมายได้เร็วเพราะตรงกับความต้องการและเกิดผลประโยชน์แก่ส่วนใหญ่ของกลุ่มเป้าหมายอยู่แล้ว ซึ่งเมื่อบุคคลส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมหรือยอมรับไปปฏิบัติแล้ว ก็มีผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เร็ว

^๒ วรทัศน์ อินทรคัมพร, การส่งเสริมการเกษตรกับการพัฒนาชนบท, (เชียงใหม่ : ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖), หน้า ๕.

^๓ กิตติศักดิ์ รัฐประเสริฐ และคณะ, “การทุจริตในวงราชการไทย : การสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาจากผู้นำและบุคคลสำคัญของประเทศไทย”, วารสาร มจร.วิชาการ, ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓๔ (กันยายน-ตุลาคม ๒๕๖๗) : ๖๑-๗๔.

๕. ควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่หรือหาได้ในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ในงานส่งเสริมให้มากที่สุด ทรัพยากรดังกล่าวนี้รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์ผลิตและสร้างขึ้น เช่น สถาบันต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่น หากทรัพยากรไม่สามารถหาได้ในท้องถิ่นจึงค่อยนำจากภายนอก หลักการข้อนี้ทำให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นเองในแง่การประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณค่าใช้จ่าย เพราะหากจัดหาจากภายนอก ย่อมเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่า และน่าจะเสียเวลามากกว่า

๖. ควรสร้างทัศนคติของบุคคลเป้าหมายให้เกิดความรู้สึกริเริ่มเปลี่ยนแปลง และเมื่อเปลี่ยนแปลงและนำไปปฏิบัติแล้ว ก็ให้คงรักษาพฤติกรรมนั้นไว้ต่อเนื่องจนกว่ามีพฤติกรรมใหม่ ที่ดีกว่ามาแทนที่ เพราะแม้ว่าบุคคลเป้าหมายจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและยอมรับไปปฏิบัติแล้วก็ตาม หากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่ค่อยกระตุ้นก็จะกลับไปเป็นแบบเดิม

๗. ควรให้บุคคลเป้าหมายรวมเป็นกลุ่มหรือเป็นสถาบันหลักการข้อนี้เกิดขึ้นเพราะเชื่อว่ากลุ่มมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านมีพลังต่อรองในแง่เศรษฐกิจและสังคม เป็นช่องทางในการให้บริการการส่งเสริมได้ดีขึ้น

๘. ควรสร้างผู้นำชุมชนและใช้ความเป็นผู้นำชุมชนให้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การส่งเสริมจะเข้าไปถึงบุคคลเป้าหมายทุกคนนั้นเป็นไปได้ยากมากแต่ผู้นำชุมชนไม่ว่าจะเป็นผู้นำแบบทางการหรือไม่เป็นทางการก็มักเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความนึกคิดของชาวบ้านธรรมดาชอบเอาอย่างผู้นำอยู่แล้ว

๙. ควรดำเนินกิจกรรมส่งเสริมแบบผสมผสาน หลักการข้อนี้ได้รับความนิยมมากขึ้นทุกทีในปัจจุบัน เพราะบุคคลเป้าหมายมักต้องกระทำการต่าง ๆ เพื่อประกอบอาชีพและดำรงชีวิตพร้อมกันไปหลาย ๆ อย่าง ฉะนั้นกิจกรรมที่ส่งเสริมที่ต้องการถ่ายทอด ควรต้องมีลักษณะผสมผสาน โดยประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อประสานกิจกรรมส่งเสริมให้สอดคล้องกันและทำงานร่วมกันก็จะ ช่วยให้งานส่งเสริมสำเร็จลุล่วงไปได้และบุคคลเป้าหมายพอใจ การยอมรับ (Adoption) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการส่งเสริมการเกษตร เพราะเจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องทำให้บุคคลเป้าหมายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หลังจากได้เรียนรู้ในสิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมนำไปถ่ายทอด รับรู้ทำให้เกิดความเข้าใจ มีทักษะและความชำนาญ จนสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติเช่นบุคคลเป้าหมายได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีจนเกิดการเรียนรู้ว่า สารเคมีมีผลดีผลเสียอย่างไรจะมีการปฏิบัติอย่างไรในการใช้สารเคมีที่ถูกต้องเมื่อเรียนรู้จนเกิดความชำนาญแล้วก็นำมาใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันสำหรับการประกอบอาชีพของตนเองได้เป็นอย่างดี^๔

การส่งเสริมมีเป้าหมายคือ “การพัฒนาคน” ถ้าคนไม่ได้รับการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา ที่ถาวรจะไม่เกิดขึ้น การพัฒนาทางกายภาพและเศรษฐกิจจะไม่ประสบความสำเร็จหากไม่มีการ พัฒนาคน ทุกสิ่งทุกอย่างจะสำเร็จได้โดยการพัฒนาคนและได้สรุปการส่งเสริมไว้ดังนี้

๑. การส่งเสริมเป็นกระบวนการทางการศึกษา (An Education Process) ความก้าวหน้าของมนุษย์ขึ้นอยู่กับความสามารถด้านจิตใจและร่างกายอันอาจจะเป็นตัวถ่วงหรือ ตัวกระตุ้นก็ได้ท่านประธานาธิบดีลินคอล์น ได้กล่าวสุนทรพจน์อันมีข้อความตอนหนึ่งว่า “All Men are Created

^๔ วรทัศน์ อินทรคัมพร, การส่งเสริมการเกษตรกับการพัฒนาชนบท, หน้า ๓.

equal” กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนมีความคล้ายคลึงกันโดยพื้นฐานมาตั้งแต่กำเนิดแล้วไม่ว่าจะเป็นใครมาจากไหน จะมีจิตใจและร่างกายเหมือนกันหมด (Heart and Body are The Same) ซึ่งแต่ละคนจะรับรู้และการอบรมไม่เท่ากัน การศึกษาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวบุคคล การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้คือ

- ๑) ในสิ่งที่รู้-ความรู้ (เปลี่ยนแปลงในความรู้) (In What People Knowledge)
- ๒) ในสิ่งที่คิด (In What People Think – Attitude)
- ๓) ในสิ่งที่ทำได้-ทักษะ (In What People Can Do – Skill)
- ๔) สิ่งที่ได้จริง ๆ (In What They Actually Do – Motivation)

๒. การส่งเสริมเป็นกระบวนการประชาธิปไตย (A Democratic Process)

๓. การส่งเสริมเป็นกระบวนการต่อเนื่อง (A Continuous Process) การส่งเสริมสามารถสรุปเป็นปรัชญาได้ว่า “เป็นการบริการของรัฐบาลที่จะบริการระบบการศึกษาแบบนอกโรงเรียน (Out of School Education) แก่ประชาชนที่อยู่ในชนบท เมื่อประชาชนได้รับการฝึกอบรมให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้แล้ว จึงจะเรียกได้ว่าประชาชนได้เปลี่ยนแปลงโดยกระบวนการศึกษาอย่างแท้จริง (Changed Educationally) ความมีอำนาจของ ประเทศกับการศึกษานั้น ต้องพัฒนาควบคู่กันไป^๕

การส่งเสริมออกเป็น ๓ ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

๑. วิธีการส่งเสริมรายบุคคล (Individual Methods) เป็นการส่งเสริมบุคคลเป้าหมายในครั้งหนึ่งเพียงคนเดียว เป็นวิธีการส่งเสริมที่ช่วยให้บุคคลเป้าหมายยอมรับได้มาก และจะได้รับประโยชน์มาก

- ๑.๑ การเยี่ยมเยียนที่บ้าน
- ๑.๒ การติดต่อที่สำนักงาน (Office Calls)
- ๑.๓ การติดต่อทางจดหมาย (Letters)
- ๑.๔ การติดต่อทางโทรศัพท์ (Telephone Calls)

๒. วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group Methods) วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มจะแตกต่างกับการส่งเสริมแบบรายบุคคลเนื่องจากต้องกระทำกับบุคคลเป้าหมายตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไปซึ่งต้องใช้เทคนิคการส่งเสริมเพื่อทำความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลเป้าหมายเป็นจำนวนมากมีความเข้าใจอาจจะทำกับกลุ่มแม่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มเยาวชน เป็นต้น มีข้อดีคือ เข้าถึงเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา มีวิธีการดังต่อไปนี้

- ๒.๑ การประชุม (Meeting)
- ๒.๒ การสาธิต (Demonstration)
- ๒.๓ การจัดทัศนศึกษา (Field Trip)
- ๒.๔ การจัดฝึกอบรมพิเศษ (Special Training Course)
- ๒.๕ การทดสอบในห้องเรียน (Verification Trials)

^๕ สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รังสิโยภักขุ, **หลักการบริหารเบื้องต้น**, (กรุงเทพมหานคร : สวัสดิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, ๒๕๔๑), หน้า ๖๒.

๒.๖ การจัดงาน (Field Days)

๓. วิธีการส่งเสริมมวลชน (Mass Methods) วิธีการส่งเสริมเป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้ครั้งละมาก ๆ โดยไม่จำกัดจำนวนและไม่จำเพาะเจาะจงว่าเป็นใคร สามารถแยกวิธีการส่งเสริมมวลชนโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้ดังนี้

๓.๑ สิ่งพิมพ์ (Publications) ซึ่งสามารถแยกออกเป็น หนังสือพิมพ์ (Newspaper), บทความในหนังสือพิมพ์ แผ่นปลิวหรือใบปลิว (Leaflets) เอกสารเผยแพร่แบบเล่ม (Pamphlets), โบชัวร์ (Brochure) หรือ букเล็ต (Booklet) หนังสือเวียน จดหมายเวียน (Circular Letters) หนังสือพิมพ์ติดผนัง (Wall Newspapers)

๓.๒ นิทรรศการ (Exhibits) นิทรรศการ หมายถึงการจัดแสดงสิ่งของอาจจะเป็นของจริงของจำลอง เช่น การแสดงแนวความคิด ความเห็น มีความมุ่งหมายที่จะสร้างความสนใจ ให้ความรู้ ความเข้าใจอาจเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานหรือโฆษณาขายสินค้าอย่างใด อย่างหนึ่ง

๓.๓ วิทยุกระจายเสียง (Radio Programs) วิทยุกระจายเสียงทำหน้าที่คือเป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวสารและเป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจให้เกิดความเปลี่ยนแปลง

๓.๔ รายการโทรทัศน์ (Television Programs) การจัดทำรายการโทรทัศน์คล้ายกับวิทยุกระจายเสียง เพียงแต่เพิ่มส่วนรับรู้ในการมองเห็นเข้าไปด้วย ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

๓.๕ ภาพยนตร์ (Films) มีใช้กันแพร่หลายในอดีต ส่วนปัจจุบันมักนิยมใช้เทปโทรทัศน์หรือวีดีทัศน์ (Video Tape) เนื่องจากการผลิตภาพยนตร์ต้องใช้ต้นทุนสูง

๓.๖ การประกวด (Contest) การประกวดหรือการแข่งขันในด้านใดด้านหนึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจ และความตื่นตัวให้กับผู้ร่วมงาน ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในการจัดนิทรรศการ

๓.๗ การรณรงค์ (Campaigns) การรณรงค์เป็นการประสานการใช้วิธีการส่งเสริมหลาย ๆ อย่างรวมกันตามแผน และกำหนดที่วางไว้มีความมุ่งหมายที่จะดึงดูดความสนใจของเกษตรกร หรือประชาชนมาช่วยแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยเฉพาะที่กระทบคนหมู่มาก และวิธีที่จะแก้ปัญหานั้นโดยปกติ จะมีการวางแผนการรณรงค์และการสั่งการจากระดับชาติระดับภาคหรือจังหวัด^๖

วิธีการส่งเสริมรายบุคคลมุ่งส่งเสริมช่วยเหลือแนะนำเฉพาะบุคคล การส่งเสริมที่ประสบผลสำเร็จได้ดีขึ้น มีปัจจัยและองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน ซึ่งปัจจัยและองค์ประกอบ เหล่านั้นอาจขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายหรือเจ้าหน้าที่ในการเป็นสื่อหรือการถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายก็ได้ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักส่งเสริมจะต้องเตรียมพร้อมในเรื่องข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคลเป้าหมายเตรียมพร้อมในการเลือกวิธีในการส่งเสริมตลอดจนเตรียมความพร้อม

^๖ พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์ และสุรพล เศรษฐบุตร, “แนวคิดและหลักการส่งเสริมการเกษตร”, เอกสารการสนทนาวิชาการความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ ๓, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๓), หน้า ๑๑.

แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายยังสำหรับบุคคลทั่วไปยังเข้าถึงไม่ครอบคลุมเพราะ ยังขาด การให้ความรู้ความเข้าใจ ถึงแม้จะมีความจำเป็นในการบริหารบ้านเมืองอย่างยั่งยืนกับบัญญัติ ไว้ ในรัฐธรรมนูญให้คณะรัฐบาลต้องประกาศนโยบายก่อนจึงจะมีอำนาจสั่งการบริหารบ้านเมืองได้ เพราะเป็นเรื่อง ที่มีผลกระทบกับทุกคนประเภทของนโยบายนโยบายตามลักษณะมีอยู่หลายประเภทด้วยกันคือ นโยบายที่พิจารณาตามกระบวนการนโยบายที่พิจารณาตามรูปแบบ และนโยบายพิจารณาตามผลกระทบโดยหลักการ นโยบายที่พิจารณาตามกระบวนการจะกำหนดขึ้นมา เพื่อเป็นแนวทาง การกระทำต่าง ๆ ในอนาคตของรัฐ โดยมีเครื่องมือกลไกต่าง ๆ และเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ของชาติในส่วนของนโยบายตามรูปแบบ จะมีหลักเกณฑ์แนวทางวิธีปฏิบัติที่ตายตัวไม่เปลี่ยนแปลงไปตามอารมณ์ความรู้สึกของใคร ๆ และในส่วนของนโยบายที่พิจารณาตามผลกระทบจะมีลักษณะที่ให้เกิดความขัดแย้งในสังคม เพราะจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลจนเป็นเหตุให้เกิดความพ้อใจ ไม่พอใจทั้งทางบวกและทางลบ ถ้าจะแบ่งตามประเภทก็สามารถแบ่งได้หลายประเภทด้วยกัน เช่นนโยบายการจัดระเบียบกฎเกณฑ์ นโยบายการบริหาร นโยบายการกระจายทรัพยากร นโยบายการจัดสรรทรัพยากรใหม่และนโยบายต้นแบบจากนโยบายทั้งหลายเหล่านี้ เพราะแต่ละคนแต่ละกลุ่มมีความต้องการมีผลประโยชน์แตกต่างกันไปจึงต้องมีกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่วนการกระจายทรัพยากรก็เป็นการจัดให้มีการแบ่งปันปันส่วนผลประโยชน์สิ่งที่ต้องการ สิ่งที่จะได้ เช่น สิทธิประโยชน์สิทธิเสรีภาพ และสิทธิหน้าที่ในสินค้าการบริการของรัฐ และสวัสดิการของรัฐ ทั้งในยามปกติและในยามฉุกเฉิน ในส่วนของการจัดการทรัพยากรใหม่ ๆ นั้น ก็เป็นการแสวงหาเพื่อนำมาจัดสรร ช่วยเหลือให้แก่ประชาชนที่ประสบกับปัญหาหรือปัญหาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง เช่นการพัฒนา ชาวนา การช่วยเหลือชาวนา และสุดท้ายนโยบายต้นแบบก็คือแนวทางในการมีส่วนร่วมของประชาชน ช่องทางและโอกาสในการแสดงบทบาท เช่น การออกกฎหมายเลือกตั้ง และกฎหมายพรรคการเมือง เป็นต้น จากลักษณะและประเภทของนโยบายต่าง ๆ เหล่านี้มีนักวิชาการหรือแหล่งข้อมูลได้ให้ความเห็นไว้ตรงกันบ้าง ในบางส่วนมีความเห็นแตกต่างกันไปบ้างก็มีในการศึกษาประเด็นนโยบายศึกษาอยู่ ๔ ประเด็นด้วยกัน คือ

๑. เนื้อหาสาระของนโยบาย
๒. กระบวนการนโยบาย
๓. ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดนโยบาย
๔. ผลลัพธ์ของนโยบายหรือผลกระทบ^๗

แต่ถ้าจะจัดเป็นกลุ่มประเด็นในการศึกษาที่อาจจัดได้เป็น ๒ กลุ่มด้วยกันคือ กลุ่ม กระบวนการกำหนดนโยบาย และกลุ่มสาเหตุและผลกระทบของนโยบาย สรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายที่พิจารณาตามผลกระทบจะมีลักษณะที่ให้เกิดความขัดแย้งในสังคม เพราะจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลจนเป็นเหตุให้เกิดความพ้อใจไม่พอใจทั้งทางบวกและ

^๗ ศิลป์ ชื่นนิรันดร์, “การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในองค์กร”, วารสารมหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๑๖.

ทางลบ ถ้าจะแบ่งตามประเภทก็สามารถแบ่งได้หลายประเภทด้วยกันเช่น นโยบายการจัดระเบียบ กฎเกณฑ์ นโยบายการบริหาร เป็นต้น

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริม

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์ และสุรพล เศรษฐบุตร	การส่งเสริม (Extension) หมายถึง การวางแผน โครงการใดโครงการหนึ่ง ในการนำเอา ความรู้ ทางด้านเทคโนโลยีและการวิจัยต่าง ๆ นำออกไปสู่ประชาชน
วรทัศน์ อินทรคัมพร	การส่งเสริม หมายถึง การวางแผนโครงการใด โครงการหนึ่ง ในการนำเอาความรู้ทางด้าน เทคโนโลยี และการวิจัยต่าง ๆ นำออกไปสู่ ประชาชน โดยความรู้ ที่นำออกไปนั้น ประชาชนสามารถรับรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้
กิตติศักดิ์ รัฐประเสริฐและคณะ	การส่งเสริมคือเป็นกระบวนการในการปรับปรุง ประสิทธิภาพ รวมทั้งวิถีชีวิตให้มีความ เป็นอยู่ที่ ดีขึ้น อีกทั้งเป็นการให้บริการแก่ประชาชน โดย ให้คำปรึกษา
สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสียกฤษฎ	การบริการของรัฐบาลที่จะบริการระบบ การศึกษาแบบนอกโรงเรียน (Out of School Education) แก่ประชาชนที่อยู่ในชนบท เมื่อ ประชาชนได้รับการฝึกอบรมให้สามารถช่วย ตัวเองได้แล้ว
พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์ และสุรพล เศรษฐบุตร	การรณรงค์เป็นการประสานการใช้วิธีการ ส่งเสริม หลาย ๆ อย่างรวมกันตามแผน และ กำหนดที่วางไว้
ศิลป์ ชื่นนรินทร์	การศึกษาประเด็นนโยบายศึกษามีอยู่ ๔ ประเด็นด้วยกัน คือ ๑. เนื้อหาสาระของนโยบาย ๒. กระบวนการนโยบาย ๓. ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดนโยบาย ๔. ผลลัพธ์ของนโยบายหรือผลกระทบ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤตินมิชอบ

การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่อยู่คู่กับสังคมมนุษย์มาเป็นเวลานานไม่เว้นแม้แต่ประเทศที่พัฒนาแล้วหรือกำลังพัฒนา จะมีความแตกต่างกันที่ความรุนแรงของปัญหามีมากน้อยเพียงใด การทุจริตคอร์รัปชันได้ส่งผลให้สังคมไทยเกิดปัญหาความยากจน การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม มีความเหลื่อมล้ำในสังคม บั่นทอนความมั่นคง ความสงบสุข และมีผลกระทบต่อการกระบวนการพัฒนาประเทศในทุกระดับ ซึ่งจากการจัดอันดับดัชนี ภาพลักษณ์คอร์รัปชันขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International) พบว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นลำดับที่ ๖๑ ของโลก ซึ่งอยู่ในลำดับต้น ๆ ของเอเชีย และมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงโดยมีจำนวนเม็ดเงินที่เกี่ยวข้องเพิ่มมากขึ้นและมีลักษณะการกระทำเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและยากแก่การติดตามตรวจสอบ หากไม่มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังแล้ว การทุจริตคอร์รัปชันจะกัดกร่อนเศรษฐกิจ และสังคมไทยจนยากแก่การแก้ไขได้ในระยะยาว

๒.๒.๑ ความหมายการทุจริตและประพฤตินมิชอบ

การทุจริต (Corruption) หมายถึง การใช้อำนาจที่ได้มาหรือการใช้ทรัพย์สินที่มีอยู่ในทางมิชอบ เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของผู้อื่น การทุจริตอาจเกิดได้หลายลักษณะ อาทิ การติดสินบนเจ้าพนักงานด้วยการชักชวนการ เสนอการให้หรือการรับสินบน ทั้งที่เป็นเงินและสิ่งของการมีผลประโยชน์ทับซ้อน การฉ้อฉล การฟอกเงิน การยกยอกการปกปิดข้อเท็จจริง การขัดขวางกระบวนการยุติธรรม การค้าภายใต้แรงอิทธิพล ทั้งนี้การทุจริตดังกล่าวมิได้หมายความว่าถึงเพียงความล้มปิ่นระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงธุรกรรมระหว่างบุคคลหรือ กิจกรรมในระหว่างภาคเอกชนด้วยกันเองด้วย

ความหมายของการทุจริต (คอร์รัปชัน) การทุจริตหรือในภาษาอังกฤษ คอร์รัปชัน (Corruption) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Corruption เป็นคำที่รู้จักกันดีแต่การให้ความหมายหรือนิยามขอบข่ายของคำนี้มีหลากหลายแตกต่างกันไป ขึ้นกับวัตถุประสงค์ของการใช้งานและพื้นฐานทางด้านสังคมตลอดจนศีลธรรมทางการเมือง หรือเศรษฐศาสตร์ความหมายของคำว่า การทุจริตหรือที่คนไทยชอบกล่าว ร่วมกันว่า การทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption) มีการให้ความหมายไว้มากมาย หลายความหมายดังนี้^๑

๑. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ และพจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. ๒๕๓๐ ให้ความหมายเช่นเดียวกันว่า “ประพฤติ ชั่วคดโกงไม่ซื่อตรง”

๒. ประมวลกฎหมายอาญาให้คำนิยามไว้ในมาตรา ๑(๑) “โดยทุจริต” หมายความว่า “เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีครได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

๓. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้คำนิยามไว้ในมาตรา ๔ ดังนี้ “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า การปฏิบัติหรือละเว้น การปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งเหนือ หน้าที่

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖), หน้า ๗๖๘.

นั้นหรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งนี้เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบสำหรับ ตนเอง หรือผู้อื่น ส่วนคำในภาษาอังกฤษที่มีความหมายตรงกับคำว่า “ทุจริต” คือคำว่า “คอร์รัปชัน” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายกว้างมาก หมายถึง “การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการกระทำ”^๙

คอร์รัปชัน ว่าเป็น การใช้อำนาจ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไร ความชอบพอ หรืออิทธิทธิ หรือเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มหรือชนชั้น ซึ่งออกมาในรูปการกระทำที่ละเมิดกฎหมาย หรือละเมิด มาตรฐานความประพฤติทาง ศีลธรรมจรรยาที่ยอมรับบ ความเป็นมาอย่างทั่วไปว่า การคอร์รัปชัน คือ การกระทำนอกเหนือกฎหมาย (Extra-Legal Institution) หรือนอกเหนือข้อตกลง โดยชอบธรรมทาง สังคมในขณะหนึ่ง ๆ ซึ่งบุคคลหรือคณะบุคคลที่อยู่ในระบบราชการ หรือระบบเอกชน หรือทั้งสอง ระบบใช้ปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์แห่งตน โดยทำให้บุคคลอื่นที่ไม่มีส่วนร่วมด้วยโดยตรงต้องเสีย ประโยชน์ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้ สุดแล้วแต่ผลของการต่อรองหรือการยินยอมของบุคคลที่มี ส่วนร่วมโดยตรงในการกระทำนั้น ๆ^{๑๐} ในหนังสือชื่อ A Theory of Corruption ว่า “ถ้าข้าราชการ คน ใดรับเงินหรือสิ่งของที่มีค่าเป็นเงิน เพื่อทำการอย่างใด อย่างหนึ่งซึ่งตนมีหน้าที่อยู่แล้ว หรือให้ทำ ในสิ่ง ที่ตนไม่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ หรือเลือกกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยเหตุผลที่ไม่สมควร ถือว่า ข้าราชการ ผู้นั้นฉ้อราษฎร์บังหลวง”^{๑๑} คอร์รัปชัน ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับสินบนนั้นเป็นถ้อยคำที่มี ความหมายกว้างขวาง ครอบคลุมถึงการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด อันเกิดจากการเห็นประโยชน์ส่วน ตนเป็น ที่ตั้ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเงินตราเสมอไป เบย์เลย์ (David H. Bayley) ได้กล่าวไว้ใน “The Effects of Corruption in a Developing Nation” ในหนังสือ Political Corruption ของ Arnold J. Heidenheimer ว่า “คอร์รัปชันเป็นเรื่องธรรมดาของประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย ซึ่งมักจะ กล่าวยืนยัน กันอยู่เป็นประจำในรูปของข่าวลือเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีความจริงอยู่มาก เหมือนกัน และ พอจะตั้งเป็นข้อสังเกตได้ว่า ประชาชนในประเทศด้อยพัฒนามักจะถือว่า การฉ้อ ราษฎร์บังหลวงเป็น องค์ประกอบชีวิตประจำวันของข้าราชการ อันจะขาดเสียมิได้ และบรรดา ข้าราชการทั้งหลายก็มี ความรู้สึกเช่นนั้นด้วย”^{๑๒} คอร์รัปชันเป็นพฤติกรรมซึ่งเบี่ยงเบนออกจากหน้าที่ ที่ปฏิบัติโดยปกติ เพราะคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว (เช่น ครอบครัว ความเป็นเพื่อน) และเป็นการ กระทำที่ผิดกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการให้สินบน การเกื้อหนุนญาติมิตร การโกงเงินหรือทรัพย์สินที่จัดไว้ เป็นพิเศษ^{๑๓}

^๙ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข, **คู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)**, (กรุงเทพมหานคร : คอมพิวเตอร์, ๒๕๕๙), หน้า ๓.

^{๑๐} Van Roy, Edward, **On the Theory of Corruption. Economic Development and Cultural Change**, Vol. 19 No. 1 (October 1970): 89-110.

^{๑๑} วารินทร์ วงศ์หาญเชาว์, “การวิเคราะห์การขัดแย้งกับการศึกษาเรื่องคอร์รัปชัน”, **Journal of Social Sciences**, Vol. 10 No. 1 (January 1976): 25-32.

^{๑๒} David H. Bayley, **The Effects of Corruption in a Developing Nation**, (USA: Rutgers University Press, 1997), p. 70.

^{๑๓} J. S. Nye, “The Case for Deep Engagement”, **Foreign Affairs**, Vol. 74, No.4 (July-August 1995): 90-102.

กล่าวได้ว่า การทุจริตคอร์รัปชัน เป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง คดโกงทุจริตอย่าง กว้างขวาง ส่วนมากใช้ในเรื่องทุจริตและการไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่ในวงราชการ^{๑๔} การคอร์รัปชัน เป็น การใช้อำนาจ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไร ตำแหน่ง ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม โดย การฝ่าฝืน กฎหมายหรือ มาตรฐานทางศีลธรรม รวมถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบนของผู้มีตำแหน่งในราชการ เพื่อให้ได้ ผลประโยชน์เข้าตนและพวกพ้อง ทั้งในด้านสังคม การเงิน และตำแหน่ง^{๑๕} คำว่า “ทุจริต” หรือ “คอร์รัปชัน” ว่า “คอร์รัปชัน” มาจากคำว่า Corrupt ที่แปลว่า คดโกง กินสินบน ตำซำ ชั่ว ไม่ บริสุทธิ์ ดังนั้นในการวินิจฉัยว่าการกระทำการทุจริตหรือไม่หรือการกระทำใดเป็นการทุจริตของ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการ และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาจาก องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้กระทำได้รับประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นเงินหรือไม่ก็ตาม รวมถึงการรับ สินบนด้วย

๒. ผู้กระทำการไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายที่กระทำการตามข้อ ๑.

๓. การได้รับประโยชน์เป็นผลเสียหายแก่ส่วนได้เสียของสาธารณะหรือประชาชนเป็น

๔. ผู้กระทำการมีตำแหน่งฐานะในหน้าที่ราชการ และได้กระทำให้ตำแหน่งหน้าที่ ราชการของตน

๕. การกระทำของบุคคลนั้นเป็นการฝ่าฝืน หรือละเมิดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ กำหนดไว้สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทำให้ระบบราชการเสียหาย^{๑๖}

พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ “ทุจริตในภาครัฐ” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่ หรือประพฤติมิ ชอบในภาครัฐ “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่ง หรือ ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ อย่างใดในเหตุการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งตน มิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้นหรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งนี้เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้ โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่นหรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น “ประพฤติมิชอบ” หมายความว่าใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับการเก็บรักษาหรือการใช้เงินหรือทรัพย์สิน ของแผ่นดิน^{๑๗}

^{๑๔} จารุวรรณ สุขุมลพพงษ์, **แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย**, (กรุงเทพมหานคร : รัฐสภา, ๒๕๕๖), หน้า ๒๕.

^{๑๕} ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคิต พิริยะรังสรรค์, **ทฤษฎีการคอร์รัปชัน**, (กรุงเทพมหานคร : ร่วมด้วย ช่วยกัน, ๒๕๕๙), หน้า ๔.

^{๑๖} Myrdal. G., “The Folklore of Corruption”, **The Asian Magazine**, Vol. 18 No. 24. (June 1968): 112.

^{๑๗} “พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑”, **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม ๑๒๕ ตอน ๑๒๕ (๒๔ มกราคม ๒๕๕๑) : ๒.

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐) การทุจริตคอร์รัปชันคือ การใช้อำนาจหรืออิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเอง ญาติพี่น้องและพวกพ้อง องค์การระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency International (TI)) ได้ให้ความหมายของการทุจริตไว้ว่าเป็นการใช้อำนาจและได้รับการไว้วางใจในทางที่ผิด โดยแทนที่จะใช้อำนาจนี้เพื่อประโยชน์ส่วนรวมกลับเอาอำนาจดังกล่าวมาใช้ในการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลซึ่ง สถานการณ์นี้อาจเกิดได้ทั้งภาครัฐและเอกชนซึ่งองค์กรด้านความโปร่งใสระบุถึงกรณีต่าง ๆ ของการ ทุจริตไว้ ดังนี้

การทุจริตขนาดใหญ่ (Grand Corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงในการบิดเบือนนโยบายหรือใช้อำนาจในทางที่ไม่สมควรเพื่อแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรของชาติ

การทุจริตขนาดเล็ก (Petty Corruption) เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ระดับกลางและล่างต่อประชาชนทั่วไปโดยเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้อง การติดสินบน (Bribery) เป็นการเสนอให้หรือสัญญาว่าจะให้ผลประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งในรูปแบบของทรัพย์สินสิ่งของหรือสิ่งตอบแทนเพื่อเป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือศีลธรรมการยักยอก (Embezzlement) เป็นการนำเอาทรัพย์สินหรือสิ่งของที่เป็นทางราชการหรือหน่วยงานมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับงาน

การอุปถัมภ์ (Patronage) เป็นการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือการเล่นพรรคเล่นพวกเพื่อเอื้อประโยชน์ให้พวกพ้องได้เข้ามามีอำนาจหรือเข้ามาทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสมรวมทั้งการเลือกที่รักมักที่ชัง (Nepotism) ที่เป็นการเอื้อประโยชน์หรืออำนาจแก่พวกพ้องคนใกล้ชิดผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) เป็นการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวมซึ่งเป็นการกระทำโดยใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประโยชน์ที่เชื่อได้ว่าเป็นส่วนรวมแต่ตนเองหรือพวกพ้อง ก็ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมต่อการกระทำนั้นด้วย เห็นได้ว่าการให้ความหมายของพฤติกรรมทุจริตนั้นมีความหมายที่หลากหลายทั้งในแนวกว้างและแนวแคบครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายโดยภาพรวมของการทุจริตเป็นการใช้อำนาจที่ได้รับ มอบหมายมากระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เอื้อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองหรือพวกพ้องให้ได้รับการ ตอบแทนทั้งที่เป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดการกระทำความดังกล่าวอาจขัดต่อกฎหมายระเบียบ กฎเกณฑ์หรือศีลธรรมเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งแก่ตนเองหรือพวกพ้องรวมทั้งการละเว้นไม่กระทำเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองหรือบุคคลอื่น^{๑๘}

องค์การสหประชาชาติถือว่าการทุจริตไม่ใช่แค่พฤติกรรมแต่เป็นปรากฏการณ์ (phenomenon) สำหรับประเทศไทย เดิมใช้คำที่มีความหมายแคบว่า

“การฉ้อราษฎร์บังหลวง = การฉ้อราษฎร์ + บังหลวง”

ระยะแรก เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ของตนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนและพรรคพวก เช่น การรับสินบน

^{๑๘} รัฐสภา, ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.bbc.com/thai/thailand-433852> [๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓].

ระยะที่สอง การทุจริตเกิดจากความร่วมมือระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และนัก ธุรกิจ (ภาคเอกชน) ในการใช้กฎหมายหรือช่องว่างทางกฎหมายแสวงหาผลประโยชน์

ระยะที่สาม การสร้างเงื่อนไขต่าง ๆ ตามกฎหมายเพื่อให้ สามารถนำมาใช้แสวงหา ประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้องนำมาสู่ “การทุจริตเชิงนโยบาย”

สรุปได้ว่า การคอร์รัปชัน เป็นพฤติกรรมการใช้อำนาจมิชอบในการแสวงหาประโยชน์ ส่วนตนและรับประโยชน์ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมซึ่งเป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย

ตารางที่ ๒.๒ สรุปความหมายของการทุจริต

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Edward Van Roy	คอร์รัปชัน คือ การใช้อำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไร ความชอบพอ หรืออภิสิทธิ์ หรือเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มหรือชนชั้น ซึ่งออกมาในรูปการกระทำที่ละเมิดกฎหมาย หรือละเมิดมาตรฐานความประพฤติทางศีลธรรมจรรยาที่ยอมรับ
วารินทร์ วงศ์หาญเขาว	การคอร์รัปชัน คือ การกระทำนอกเหนือกฎหมาย (Extra-Legal Institution) หรือนอกเหนือข้อตกลงโดยชอบธรรมทางสังคมในขณะหนึ่ง ๆ ซึ่งบุคคลหรือคณะบุคคลที่อยู่ในระบบราชการหรือระบบเอกชนปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์แห่งตน
Nye J. S.	“คอร์รัปชันเป็นพฤติกรรมซึ่งเบี่ยงเบนออกจากหน้าที่ที่ปฏิบัติโดยปกติ เพราะคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว (เช่น ครอบครัว ความเป็นเพื่อน) และเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการให้สินบน การเกื้อหนุนญาติมิตร การโกงเงินหรือทรัพย์สินที่จัดไว้เป็นพิเศษ
David H. Bayley	“คอร์รัปชัน ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับสินบนนั้น เป็นถ้อยคำที่มีความหมายกว้างขวาง ครอบคลุมถึง การใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด อันเกิดจากการเห็น ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็น
จารุวรรณ สุขุมลพงษ์	การทุจริตคอร์รัปชัน เป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง คดโกงทุจริตอย่างกว้างขวาง ส่วนมากใช้ในเรื่องทุจริตและการไม่ซื่อตรงต่อหน้าที่ในวงราชการ
ผาสุก พงษ์ไพจิตร และ สังคิต พิริยะรังสรรค์	การคอร์รัปชัน เป็นการใช้อำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไร ตำแหน่ง ชื่อเสียง เกียรติยศ หรือเพื่อผล ประโยชน์เฉพาะกลุ่ม โดยการฝ่าฝืนกฎหมายหรือมาตรฐานทางศีลธรรม
Myrdal	“ทุจริต” หรือ “คอร์รัปชัน” ว่า “คอร์รัปชัน” มาจากคำว่า Corrupt ที่แปลว่า คดโกง กินสินบน ต่ำช้า ชั่ว ไม่บริสุทธิ์

๒.๒.๒ สาเหตุการทุจริต

การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย ถือเป็นปัญหาเรื้อรังที่นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและส่งผลกระทบในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความมั่นคงของชาติเป็นปัญหาลำดับต้น ๆ ที่ขัดขวางการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เนื่องจากเกิดขึ้นทุกภาคส่วน ในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นภาคการเมือง ภาคราชการ โดยเฉพาะองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมักถูกมองจากภายนอกสังคมว่าเป็นองค์กรที่เอื้อต่อการทุจริตคอร์รัปชันและมักจะปรากฏข่าวการทุจริตตามสื่อและรายงานของทางราชการอยู่เสมอ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อกระแสการกระจายอำนาจและความศรัทธาต่อระบบการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างยิ่ง ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของประเทศไทยเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันมีผลในเชิงลบ สอดคล้องกับการจัดอันดับดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index – CPI) ^{๑๙}

ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินการทุจริตคอร์รัปชันทั่วโลกที่จัดโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International – TI) พบว่า ผลคะแนนของประเทศไทยระหว่างปี ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘ อยู่ที่ ๓๕ – ๓๘ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ โดยในปี ๒๕๕๘ อยู่อันดับที่ ๗๖ จาก ๑๖๘ ประเทศทั่วโลก และเป็นอันดับที่ ๓ ในประเทศอาเซียนรองจากประเทศสิงคโปร์และประเทศมาเลเซีย และล่าสุดพบว่าผลคะแนนของประเทศไทยปี ๒๕๕๙ ลดลง ๓ คะแนน จากปี ๒๕๕๘ ได้ลำดับที่ ๑๐๑ จาก ๑๖๘ ประเทศ ปี ๒๕๖๐ ได้ลำดับที่ ๙๖ จาก ๑๘๐ ประเทศ ปี ๒๕๖๑ ลดลง ๓ คะแนน จากปี ๒๕๖๐ ได้ลำดับที่ ๙๙ จาก ๑๘๐ ประเทศ ๑๒ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาการคอร์รัปชันอยู่ในระดับสูง แม้ว่าในช่วงระยะที่ผ่านมา ประเทศไทยได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการปราบปรามการป้องกันการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการเป็นประเทศภาคี ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention Against Corruption-UNCAC) พ.ศ. ๒๕๕๖ การจัดตั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะกรรมการป้องกันปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมาแล้ว ๓ ฉบับ แต่ปัญหาการทุจริตในประเทศไทยไม่ได้มีแนวโน้มที่ลดน้อยถอยลง

สาเหตุที่ทำให้การทุจริต เป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมไทยประกอบด้วยปัจจัยทางด้านพื้นฐานโครงสร้างสังคม ซึ่งเป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์แนวดิ่ง (Vertical Relation) หรืออีกนัยหนึ่งคือ พื้นฐานของสังคมอุปถัมภ์ที่ทำให้สังคมไทยยึดติดกับการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยเฉพาะในหมู่ญาติพี่น้องและพวกพ้อง ยึดติดกับกระแสบริโภคนิยม วัตถุนิยม ติดความสบาย ยกย่องคนที่มีเงินและมีอำนาจคนไทยบางส่วน มองว่าการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติที่ยอมรับได้ ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีต หรือกล่าวได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของค่านิยม และวัฒนธรรมไทยไปแล้ว ผสมกับปัจจัยทางด้านการทำงานที่ไม่ได้บูรณาการความร่วมมือของทุก ภาคส่วนไว้ด้วยกัน จึงส่งผลให้การทำงานของกลไกหรือความพยายามที่ได้กล่าวมาข้างต้นไม่สามารถทำได้

^{๑๙} มกราพันธ์ จุฑารส และศุภกรใจ เจริญสุข, “การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในองค์กร”, วารสารวิชาการธรรมทศน์, ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๔ (ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๑๖๙.

อย่างเต็มศักยภาพขาดความเข้มแข็ง เช่น การทุจริตในระดับท้องถิ่น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของทุจริตในระดับท้องถิ่น ได้แก่ การกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าโดยหลักการแล้วการกระจายอำนาจมีวัตถุประสงค์สำคัญ

เพื่อให้บริการต่าง ๆ ของรัฐสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ในทางปฏิบัติทำให้แนวโน้มของการทุจริตในท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกัน ลักษณะการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกเป็น ๗ ประเภท ดังนี้^{๒๐}

๑) การทุจริตด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อ จัดจ้าง และการเงินการคลัง ส่วนใหญ่เกิดจากการละเลยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒) สภาพหรือปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล

๓) สภาพการทุจริตอันเกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย

๔) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจและขาด คุณธรรมจริยธรรม

๕) สภาพหรือลักษณะปัญหาที่เกิดจากการขาดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

๖) สภาพหรือลักษณะของปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบ ขาดความหลากหลาย ในการตรวจสอบของภาคส่วนต่าง ๆ

๗) สภาพหรือลักษณะปัญหาของการทุจริตที่เกิดจาก อำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น สาเหตุที่เกิดคอร์รัปชัน ทางด้านตัวผู้กระทำเองจะต้องไตร่ตรองหรือใคร่ครวญถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ๔ ประการคือ โอกาส สิ่งจูงใจ การเสี่ยงภัย และความซื่อสัตย์

๑. โอกาส โดยสัญชาตญาณของมนุษย์ทุกคนจะต้องมีความกลัวและความระแวง นานาประการ การกระทำใดก็ตามปกติจะไม่กระทำจนกว่าจะมั่นใจหรือเชื่อใจว่ามีช่องว่างที่จะกระทำได้ในกรณีคอร์รัปชันก็เช่นเดียวกัน ตามปกติจะไม่กระทำการคอร์รัปชันจนกว่าจะมีช่องโอกาสที่ตนเชื่อว่า เมื่อกระทำลงไปแล้วจะไม่ถูกจับได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากผู้กระทำอยู่ในตำแหน่งที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบซึ่งเปิดโอกาสให้คอร์รัปชันได้กว้างขวาง ประกอบกับความง่ายที่จะทำการคอร์รัปชันก็จะมีโอกาสได้มากขึ้น

๒. สิ่งจูงใจ เมื่อมีโอกาสแล้วก็ต้องพิจารณาต่อไปว่ามีสิ่งจูงใจหรือไม่อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งขนาดของผลประโยชน์ที่จะได้รับ หรือขนาดของผลประโยชน์ที่จะสูญเสียไป เมื่อกระทำการคอร์รัปชัน

๓. การเสี่ยงภัย ต้องพิจารณาต่อไปว่า หากกระทำไปแล้ว ผลที่ได้รับจะคุ้มค่า หรือไม่ หากกรณีถูกตรวจพบถูกจับได้

๔. ความซื่อสัตย์ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ หากข้าราชการ พนักงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความซื่อสัตย์แล้ว ถึงแม้จะมีโอกาสน้อยก็ย่อมจะไม่พึงปรารถนากระทำการคอร์รัปชันเป็นแน่ และ

^{๒๐} เทศบาลตำบลป่าบง, แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ๔ ปี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.pabong-chiangmai.go.th> [๓๐ เมษายน ๒๕๖๗].

นับว่า ความซื่อสัตย์เป็นตัวสกัดกั้นกิเลสมิให้ปรารถนาผลประโยชน์อื่นๆ ที่มีขอบ สำหรับผู้ที่ไม่ซื่อสัตย์สุจริตแล้วเป็นเรื่องที่ป้องกันและปราบปรามได้ยาก^{๒๑}

สาเหตุของการคอร์รัปชัน

๑. การขาดคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความ ละอายบาป และเกรงกลัวบาป
๒. การขาดอุดมการณ์และอุดมคติผู้ที่ไม่มีอุดมการณ์หรืออุดมคติที่จะทำทุกอย่าง เพื่อให้ตนได้รับประโยชน์ว่าการกระทำนั้นจะผิดและไม่ถูกต้องตามศีลธรรม
๓. มีค่านิยมที่ผิด ในปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้ เปลี่ยนไปจากเดิม ก่อนนี้เราเคยยกย่องคนดี คนที่มี ความซื่อสัตย์สุจริต แต่ในปัจจุบันเรากลับยกย่องคนที่มี เงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง

๔. ใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม บุคคลใดที่มีอำนาจและมี ความโลภเห็นแก่เงิน ก็ย่อมจะคอร์รัปชัน การมีอำนาจ อย่างเดียวย่อมจะคอร์รัปชัน การมีอำนาจอย่างเดียว จึงไม่ทำให้คนทุจริต แต่การมีอำนาจโดยมีความโลภเห็นแก่เงิน จึงทำให้คนทุจริต

๕. มีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย การมีรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ทำให้ต้องเป็นหนี้สิน เมื่อไม่สามารถจะหาเงิน มาได้โดยทางสุจริต ก็ใช้วิธีทุจริต

ปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน ยังคงมีอยู่ในสังคมไทยและจะมีต่อไปในอนาคต วิธีการและรูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชันที่ประชาชนพบเห็นมากที่สุด มี ๖ รูปแบบ คือ

- ๑) การรับสินบน และของรางวัล ร้อยละ ๔๓.๙๔
- ๒) การร้องเฝ้าขอตำแหน่งในวงราชการ ร้อยละ ๔๒.๗๓
- ๓) การรับส่วย และรีดไถประชาชน ร้อยละ ๔๐.๙๔
- ๔) คอร์รัปชันเชิงนโยบาย ร้อยละ ๔๐.๔๓
- ๕) การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ ร้อยละ ๓๗.๙๙
- ๖) การทุจริตเรื่องเวลาหรือที่เรียกว่า “เช้าขามเย็นขาม” ร้อยละ ๓๖.๑๓

ดังนั้น เพื่อให้การเรียนรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรม ที่จะต้องปลูกฝังจิตสำนึกตั้งแต่ระดับสถาบันการศึกษาไปสู่สังคมภายนอก ในการต่อต้านการดำเนินการขับเคลื่อนด้านการป้องกันและปราบปราม การทุจริตบังเกิดผลเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะ ที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ตามรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย ฉบับปี ๒๕๖๐ หมวด ๖ แผนนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๗๘ รัฐพึงส่งเสริมให้ ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในภาพรวม จากการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการรวบรวมประเด็นปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งจากการศึกษาข้อเท็จจริงโดยจัดสัมมนาระดมความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็นของภาคประชาชนโดยใช้แบบสอบถาม รวมทั้งจากการศึกษากรณีปัญหาการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นจริง พบว่าการทุจริตคอร์รัปชัน มีสาเหตุมาจาก

^{๒๑} สุธี อาภาศฤกษ์, มูลเหตุแห่งคอร์รัปชัน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ป., ๒๕๒๔), หน้า ๕๖.

๑) ปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ของคนในสังคมไทย เนื่องจากขาดการปลูกฝัง ตั้งแต่วัยเด็ก และการมีค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง โดยเห็นว่าความร่ำรวย เป็นสิ่งที่ดีงาม สังคมยอมรับหน้าถือตา ทำให้เกิดรากเหง้าของการแสวงหาโอกาสที่ทำให้ร่ำรวยขึ้นทุกวิถีทาง โดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่ได้มาว่าถูกต้องหรือไม่

๒) ปัญหาการใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด ต้นเหตุเกิดจากผู้ใช้อำนาจรัฐ ทั้งทางด้าน การเมือง การบริหาร และด้านกฎหมาย มีการใช้อำนาจรัฐเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับกลุ่มบุคคลเพียง บางกลุ่ม

๓) ระเบียบจัดซื้อจัดจ้างของทางราชการมีช่องโหว่ โดยมีการระบุคุณลักษณะจำเพาะ หรือล๊อคสเปค โดยอ้างความจำเป็นทางเทคนิค ซึ่งไม่มีการตรวจสอบอย่างจริงจัง ทำให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชันได้โดยง่าย

๔) ปัญหาการขาดโอกาสทางการศึกษา ทำให้ประชาชนขาดองค์ความรู้ ประสบการณ์ และรู้ไม่เท่าทันในเรื่องการคอร์รัปชันเชิงนโยบายซึ่งมีความสลับซับซ้อนในกระบวนการทุจริตมากยิ่งขึ้น

๕) ขาดเครื่องมือในการตรวจสอบ ดูแล และประเมินผล การใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบและประเมินผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖) กลไกการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารขาดความเป็นอิสระ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง และครบถ้วนสมบูรณ์ทันต่อสถานการณ์

๗) หน่วยงานของรัฐไม่เร่งรัดและตอบสนองต่อกระบวนการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและองค์กรภาคประชาชน

๘) องค์กรภาคประชาชนขาดการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการที่ดีอย่างเพียงพอในการตรวจสอบและต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประเด็นปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่สะท้อนจากองค์กรภาคประชาชนจากการสัมมนาของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ^{๒๒}

๑) การคอร์รัปชันในวงการค้าก่อสร้างและโครงการลงทุนด้านสิ่งแวดลอม มีช่องทางในการทุจริตได้ทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ นับตั้งแต่ขั้นการจัดทำโครงการ การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ การขออนุมัติงบประมาณ การประมาณราคากลาง และการจัดทำข้อกำหนดโครงการการทุจริตคอร์รัปชัน จะเกิดจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการก่อสร้างได้แก่ นักการเมืองผู้มีอิทธิพล ข้าราชการ นักวิชาชีพ เช่น วิศวกร สถาปนิก และผู้ผลิตที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

๒) การคอร์รัปชันในภาคการเกษตร เป็นการร่วมมือระหว่างนักการเมือง ข้าราชการ และบริษัทที่ทำธุรกรรมด้านการเกษตร โดยอาศัยช่องทางการช่วยเหลือของภาครัฐในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพยุงราคา การประกันราคา การแทรกแซงราคา สินค้าเกษตร ด้วยวิธีการปลอมปนสินค้า การปลอมคุณภาพสินค้า เปลี่ยนแปลงสถานที่ เปลี่ยนแปลงเวลา การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง การฮั้วการประมูล การล๊อคสเปค การแก้ไขรัฐต้องส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสภาเกษตรกร รวมทั้งองค์กร

^{๒๒} สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, *หน้าที่ของสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.ry9.com/s/ryt9/59380> [๓ มีนาคม ๒๕๖๓].

ภาคการเกษตรอื่น ๆ โดยมีองค์ประกอบที่มาจากเกษตรกรเกินกึ่งหนึ่ง มีการบริหารจัดการของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและต้องเปิดโอกาสให้องค์กรภาคการเกษตรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรของรัฐ เพื่อให้เกษตรกรได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างทั่วถึง

๓) การคอร์รัปชันในวงการสุขภาพ เกิดขึ้นในหลายลักษณะทั้งการทุจริตในเชิงนโยบายเชิงการบริหาร เชิงงบประมาณ และเชิงเทคนิค ซึ่งในปัจจุบันได้มีการทุจริตอีกประเภทหนึ่งคือ การทุจริตเชิงวิชาชีพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนจำนวนมากที่ไม่มีโอกาสปกป้องสิทธิประโยชน์ของตน

๔) การคอร์รัปชันในภาคธุรกิจเอกชน ได้สะท้อนปัญหาในเรื่องกลวิธีในการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในสถาบันการเงิน มีการดำเนินการในลักษณะตักตวงโครงการให้ดูดีเกินสภาพจริงเพื่อขอกู้ยืมเงิน ซึ่งมักจะกลายเป็นหนี้เสีย การยกยอกเงินของลูกค้าโดยตักตวงบัญชีหรือปลอมแปลงเอกสาร การปล่อยเงินกู้โดยมีหลักทรัพย์ไม่เพียงพอให้กับเครือญาติของผู้บริหารสถาบันการเงิน มีการตักตวงบัญชีเพื่อสร้างมูลค่าหุ้นให้มีราคาสูงขึ้นอย่างผิดปกติ นอกจากนี้ในยังขาดองค์กรที่มาทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารธุรกิจของเอกชนและการประเมินภาษีที่ไม่อยู่บนมาตรฐานเดียวกัน

๕) จริยธรรม คุณธรรมและค่านิยมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ปัจจุบันสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ลดลงน้อยลง โดยยึดวัตถุนิยมเป็นสำคัญ ทำให้การคอร์รัปชัน มีแนวโน้มที่จะขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้น

๖) การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย การคอร์รัปชันเชิงนโยบายเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนซ้อนกว่าการคอร์รัปชันประเภทอื่นและยากแก่การติดตามตรวจสอบ เนื่องจากมีกฎหมายหรือระเบียบราชการเปิดช่องทางให้ผู้มีอำนาจทางการเมือง ได้สามารถใช้นโยบายในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มีการผูกขาดตัดตอนและความเป็นธรรมในการแข่งขันทางธุรกิจ การคอร์รัปชันเชิงนโยบายเกี่ยวข้องกับผู้มีอำนาจทางการเมืองมีการกำหนดนโยบายเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจของผู้กำหนดนโยบายหรือเครือญาติ ซึ่งเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน และมีผลต่อการกระจายรายได้ของประเทศ

๗) การคอร์รัปชันในวงการตำรวจ เกิดขึ้นในรูปแบบของการใช้อำนาจโดยมิชอบ เพื่อให้ผลประโยชน์ตอบแทนการใช้อำนาจนั้น การมีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง ขาดคุณธรรม จริยธรรมในการใช้อำนาจตามกฎหมาย โครงสร้างการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางทำให้มีการวิ่งเต้นเพื่อผลประโยชน์และตำแหน่งหน้าที่ นอกจากนี้ ภาคประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและบทบาทของตำรวจค่อนข้างน้อย^{๒๓}

สภาพปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จากการศึกษานี้ผ่านมามีพบว่าเกิดจากหลายสาเหตุดังนี้

สาเหตุที่ ๑ สภาพปัญหาและสาเหตุการทุจริตใน อปท. เกิดจากปัญหาด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้างและการเงินการคลัง เพราะมีช่องว่างการบริหารด้านการคลัง โดยเฉพาะการจัดซื้อจัดจ้าง สาเหตุมาจากการที่ อปท. ละเลยไม่ปฏิบัติหรือไม่ทำตามระเบียบฯ และ อ้างว่าไม่ทราบเกี่ยวกับเรื่องที่มีการจัดทำและไม่จัดทำโดยในส่วนที่ อปท. ไม่จัดทำซึ่งก่อให้เกิดการทุจริต

^{๒๓} สถิติที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **หน้าที่ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.ry9.com/s/ryt9/59380> [๓ มีนาคม ๒๕๖๓].

สาเหตุที่ ๒ สภาพปัญหาและสาเหตุการทุจริตใน อบท. ที่เกิดจากตัวบุคคล โดยผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานท้องถิ่นบางส่วนได้ใช้ตำแหน่งของตนแสวงหาประโยชน์ เช่น การเก็บรายได้แล้วไม่ส่งคลัง หรือมีการแก้ไขหลักฐานการเงิน การจ่ายเงินโดยไม่มีหลักฐานการเรียกเงินตอบแทนแลกกับตำแหน่งที่สอบบรรจุ การโยกย้าย การแต่งตั้งการเลื่อนตำแหน่ง

สาเหตุที่ ๓ สภาพปัญหาการทุจริตใน อบท. เกิดจากขาดการประชาสัมพันธ์ซึ่งหมายถึงการขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือการใช้ช่องทางชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับกิจการในการบริหารงานของ อบท. โดย อบท. ต้องมีวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้ ทั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ พบว่าศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ อบท. ไม่ค่อยเป็นระบบระเบียบและไม่เป็นปัจจุบัน โดยบางส่วนยังขาดการตรวจสอบเครื่องมืออุปกรณ์ให้มีความพร้อมในการให้บริการ

สาเหตุที่ ๔ สภาพปัญหาและสาเหตุการทุจริตใน อบท. ที่เกิดการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม โดยมีบาง อบท. ที่มีขนาดเล็ก มีพนักงานท้องถิ่นที่บรรจุเข้ารับราชการโดยมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับ ปวช. ขึ้นไปและผ่านการนิเทศงานมาน้อยหรือไม่มีความรู้เฉพาะด้านดีพอ ตลอดจน ส่วนหนึ่งผู้บริหารท้องถิ่นและพนักงานท้องถิ่นมีพฤติกรรมแสวงหาผลประโยชน์โดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายแสดงให้เห็นถึงการไม่มีคุณธรรม จริยธรรม

สาเหตุที่ ๕ สภาพปัญหาและสาเหตุการทุจริตใน อบท. ที่เกิดจากช่องว่างของระเบียบและกฎหมายซึ่งเกิดจากช่องว่างกฎหมายระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่ยังไม่มีความชัดเจนและมีความรัดกุมเพียงพอ อีกทั้งโครงสร้างของ อบท. ที่ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีความเข้มแข็งโดยไม่กำหนดวาระ (สมัย) การดำรงตำแหน่ง รวมทั้งกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นทีมเดียวกับผู้บริหาร อบท. ทั้งหมดก็จะเป็นช่องทางให้ทุจริตได้ เพราะขาดระบบถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ

สาเหตุที่ ๖ สภาพปัญหาและสาเหตุการทุจริตใน อบท. ที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ จากการศึกษาพบว่า ผู้ตรวจสอบ อบท. ที่เป็นตง. เพียงหน่วยงานเดียวมีกำลังคนไม่เพียงพอไม่สามารถลงไปตรวจได้ทุกพื้นที่ ในส่วนของสำนักงาน ป.ป.ช. ก็มีลักษณะ เช่นเดียวกัน ส่วนฝ่ายสภาท้องถิ่นโดยส่วนใหญ่กลายเป็นกลุ่มเดียวกับผู้บริหารท้องถิ่นจึงทำให้สมาชิกสภาท้องถิ่นทำให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผู้บริหารท้องถิ่นได้น้อย

สาเหตุที่ ๗ สภาพปัญหาและสาเหตุการทุจริตใน อบท. ที่เกิดจากอำนาจบารมี อิทธิพลท้องถิ่นจากการศึกษา พบว่า ใน อบท. บางแห่ง ยังมีอิทธิพลหรืออำนาจที่ส่งผลให้เกิดการทุจริตได้ โดยเฉพาะอิทธิพลและอำนาจของฝ่ายการเมืองที่ครอบงำหรือสามารถให้คุณให้โทษต่อเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการท้องถิ่นตลอดจนการใช้อิทธิพลข่มขู่หรือกีดกันผู้เสนอรายการอื่น ๆ การบีบบังคับให้มีส่วนเกี่ยวข้องตรวจรับงานโครงการต่าง ๆ ตลอดจนบางครั้งประชาชนในท้องถิ่นไม่กล้าที่จะให้การเป็นพยานเพื่อเอาผิดกับผู้ทุจริตและส่วนหนึ่งกับวัฒนธรรมที่ฝังรากลึกจิตใจคนในสังคมไทยมานาน^{๒๔}

สรุปได้ว่า อิทธิพล อำนาจ และผลประโยชน์ของฝ่ายการเมืองที่ครอบงำหรือสามารถให้คุณให้โทษต่อเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการ เป็นสาเหตุก่อให้เกิดการทุจริต

^{๒๔} โกวิท พวงงาม, สภาพปัญหาและสาเหตุการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบท.), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.anticorruption.in.th/206/th/detail/2643/4> [๓ เมษายน ๒๕๖๓].

ตารางที่ ๒.๓ สรุปสาเหตุของการทุจริต

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
มกราพันธ์ จุฑะรสกและ ศุกรใจ เจริญสุข	การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทย ถือเป็นปัญหาเรื้อรังที่นับวัน ยิ่งจะทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและส่ง ผลกระทบในวงกว้าง
เทศบาลตำบลป่าบาง	การทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนก เป็น ๗ ประเภท ดังนี้ ๑) การทุจริตด้านงบประมาณ ๒) สภาพหรือ ปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคล ๓) สภาพการทุจริตอันเกิดจาก ช่องว่างของ กฎระเบียบและกฎหมาย ๔) สภาพหรือลักษณะ ปัญหาของการทุจริตที่เกิดจากการขาดความรู้ ๕) ปัญหาที่เกิด จากการขาดประชาสัมพันธ์ ๖) ปัญหาของการทุจริตที่เกิดจาก การตรวจสอบ ๗) ปัญหาของการทุจริตที่เกิดจาก อำนาจ บารมี และอิทธิพลท้องถิ่น
สุธี อากาศฤกษ์	สาเหตุของการคอร์รัปชัน ๑. การขาดคุณธรรม ๒. การขาด อุดมการณ์ ๓. มีค่านิยมที่ผิด ๔. ใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม ๕. รายได้ไม่พอกับรายจ่าย
สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ โกวิทย์ พวงงาม	ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่สะท้อนจากองค์กรภาคประชาชน จากการสัมมนา ของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน ที่ประชาชนพบเห็น มากที่สุด มี ๖ รูปแบบ คือ ๑) การรับสินบน และของรางวัล ๒) การวิ่งเต้นขอ ตำแหน่งในวงราชการ ๓) การรับส่วย และรีดไถประชาชน ๔) คอร์รัปชันเชิงนโยบาย ๕) การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ ๖) การทุจริตเรื่องเวลาหรือที่เรียกว่า “เช้าขามเย็นขาม”

๒.๒.๓ ปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต

จากรายงานการวิจัยของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้อบรมรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรภาคประชาชนทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้^{๒๕}

๑. ดำเนินการศึกษาข้อเท็จจริงทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด รวม ๔ ภาค โดยระดมความคิดเห็นจากองค์กรเครือข่ายภาคประชาชนเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ”

๒. ศึกษาจากการถ่ายทอดประสบการณ์ตรงของผู้แทนองค์กรภาคประชาชนที่ลุกขึ้นต่อสู้กับการคอร์รัปชันในกรณีต่าง ๆ อาทิ การคัดค้านการทุจริตในโครงการบ่อบำบัดน้ำเสียคลองด่าน อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ การเรียกร้องให้มีการตรวจสอบความไม่โปร่งใสในโครงการสะพานแม่น้ำมุล อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ การคัดค้านผลกระทบและความไม่โปร่งใสในโครงการเขื่อนทด่น้ำบางปะกง

๓. สภาที่ปรึกษาฯ ร่วมกับศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับการคอร์รัปชันในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ : จากระบบสัมปทานการจ้างเหมาแบบเบ็ดเสร็จจนถึงการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย และศึกษาการคอร์รัปชันที่มีผลกระทบต่อภาคประชาชนใน ๖ กรณี ได้แก่ (๑) เศรษฐกิจนอกกฎหมาย ตำรวจ และการคอร์รัปชัน (๒) เขื่อนทด่น้ำบางปะกง : การร่วมมือระหว่างข้าราชการประจำ นักการเมืองและ นักธุรกิจ (๓) โครงการจัดการน้ำเสียเขตควบคุมมลพิษจังหวัดสมุทรปราการ (คลองด่าน) (๔) สนามบินหนองงูเห่า ด้านขนขบวการคอร์รัปชันบนผลประโยชน์แสนล้าน (๕) โครงการสร้างทางหลวงวงแหวนกาญจนาภิเษกด้านใต้ ช่วงสขสวัด-บางพลี และ ๖) โครงการก่อสร้างสะพานข้าม แม่น้ำมูลและถนนสี่ช่องจราชที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

๔. สภาที่ปรึกษาฯ ร่วมกับสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จัดทำโครงการความร่วมมือระหว่างเครือข่ายภาคประชาชนกับสภาที่ปรึกษาฯ สรรวจความคิดเห็นภาคประชาชน เรื่อง “การทุจริตและประพฤติมิชอบในสังคมไทย” เพื่อศึกษาถึงสาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาการคอร์รัปชันในสังคมไทยพร้อมทั้งศึกษาแนวทางที่เหมาะสมของสภาที่ปรึกษาฯ ในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน โดยได้สำรวจความคิดเห็นจากแกนนำเครือข่ายภาค ประชาชน

๕. การจัดสัมมนาประจำปีของสภาที่ปรึกษาฯ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน” ในระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๗ ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ซีดี จอมเทียน จังหวัดชลบุรี เพื่อเป็นเวทีสาธารณะให้ภาคประชาชนเข้ามาให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน โดยได้เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นของผู้กล้าเปิดโปงปัญหาคอร์รัปชัน การจัดอภิปรายเรื่อง “ความรุนแรงของปัญหาคอร์รัปชันในปัจจุบัน” รวมทั้งจัดให้มีการสัมมนากลุ่มย่อยเพื่อแสดงความคิดเห็นในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน

^{๒๕} จารุวรรณ สุขุมลพงษ์, แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : รัฐสภา, ๒๕๕๖), หน้า ๒๑..

ประกอบด้วย (๑) การคอร์รัปชันในวงการก่อสร้างและโครงการลงทุนสิ่งแวดล้อม (๒) การคอร์รัปชันในภาคการเกษตร (๓) การคอร์รัปชันในวงการสุขภาพ (๔) การคอร์รัปชันในภาคธุรกิจเอกชน (๕) จริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม กับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน (๖) การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย (๗) การคอร์รัปชันในวงการตำรวจ และ (๘) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาคอร์รัปชันที่ได้จากเสียงสะท้อนภาคประชาชน จากการดำเนินการร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรวบรวมข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน สภาที่ปรึกษา พบว่าองค์กรภาคประชาชนได้ตระหนักถึงภัยของการคอร์รัปชัน และให้ความสนใจอย่างมากในการเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นเพื่อหามาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันอย่างเป็นรูปธรรม โดยเห็นว่าการคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดปัญหาหนึ่งและต้องการให้รัฐบาลแก้ไขโดยเร่งด่วนมากที่สุด ดังข้อเท็จจริงที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นและระดมความคิดเห็นจากภาคประชาชน

มูลเหตุสำคัญในการเกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ได้แก่

- ๑) เจ้าหน้าที่ขาดคุณธรรมและจรรยาบรรณ
- ๒) การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ และความตรงไปตรงมา
- ๓) เจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจมาก แต่มีรายได้น้อย
- ๔) ระบบงานเปิดช่องให้มีการทุจริต^{๒๖}

นอกจากนี้พบว่าองค์กรภาคประชาชนร้อยละ ๙๑ เห็นว่ามีการคอร์รัปชัน โดยมีการเมืองระดับชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง และองค์กรภาคประชาชนร้อยละ ๘๔ เห็นว่ามีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติและความวิตกกังวลขององค์กรภาคประชาชนที่มีต่อการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นว่ามุ่งรักษามลประโยชน์ของประชาชนหรือไม่เพียงใด

ปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

๑) โอกาส แม้ว่าในปัจจุบันมีหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่พบว่า ยังคงมีช่องว่างที่ทำให้เกิดโอกาสของการทุจริต ซึ่งโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เข้มแข็ง กฎหมาย กฎระเบียบไม่รัดกุม และอำนาจหน้าที่ โดยเฉพาะข้าราชการ ระดับสูงก็เป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ทำให้เกิดการทุจริต

๒) สิ่งจูงใจ เป็นที่ยอมรับว่าสภาวะทางเศรษฐกิจที่มุ่งเน้นเรื่องของวัตถุนิยม สังคมทุนนิยมทำให้คนในปัจจุบันมุ่งเน้นที่การสร้างควมร่ำรวย ด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมทุจริตมากยิ่งขึ้น

๓) การขาดกลไกในการตรวจสอบความโปร่งใส การทุจริตในปัจจุบันมีรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น โดยเฉพาะการทุจริตในเชิงนโยบายที่ทำให้การทุจริตกลายเป็นความชอบธรรมในสายตาของ

^{๒๖} สุพรรณิ ไชยอำพร และสิรินทิพย์ อรุณเรื่อ, “รูปแบบและกระบวนการคอร์รัปชันในการก่อสร้างโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ”, วารสารพัฒนาสังคม, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙) : ๑๙๔-๑๙๕.

ประชาชนขาดกลไกการตรวจสอบความโปร่งใสที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะเข้าไปตรวจสอบการทุจริตของบุคคลเหล่านั้น

๔) การผูกขาด ในบางกรณีการดำเนินงานของภาครัฐ ได้แก่ การจัดซื้อ-จัดจ้าง เป็นเรื่องของการผูกขาด ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องเป็นห่วงโซ่ผลประโยชน์ทางธุรกิจ ในบางครั้งพบบริษัทมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่เพื่อให้ตนเองได้รับสิทธิในการดำเนินงานโครงการของภาครัฐ รูปแบบของการผูกขาด ได้แก่ การผูกขาดในโครงการก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐานภาครัฐ

๕) การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย ความยากจนถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ข้าราชการมีพฤติกรรมการทุจริต เพราะความต้องการที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องแสวงหาช่องทางเพื่อเพิ่ม “รายได้พิเศษ” ให้กับตนเองและครอบครัว

๖) การขาดจริยธรรม คุณธรรม ในสมัยโบราณ ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่ได้รับการเน้นเป็นพิเศษถือว่าเป็นเครื่องวัดความดีของคน แต่ในปัจจุบัน พบว่า คนมีความละอายต่อบาป และเกรงกลัวบาปน้อยลง และมีความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น มองแต่ประโยชน์ส่วนตนเป็นที่ตั้งมากกว่าที่จะยึดผลประโยชน์ส่วนรวม

๗) มีค่านิยมที่ผิด ปัจจุบันค่านิยมของสังคมได้เปลี่ยนจากยกย่องคนดี คนที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต เป็นยกย่องคนที่มีเงิน คนที่เป็นเศรษฐี มหาเศรษฐี คนที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานสูง ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มีค่านิยมที่ผิด เห็นว่าการทุจริตเป็นวิถีชีวิตเป็นเรื่องปกติธรรมดา เห็นคนชื้อเป็นคนคนเชื่อ เห็นคนโกงเป็นคนฉลาด ย่อมจะทำการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง โดยไม่มีความละอายต่อบาป และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายของบ้านเมือง^{๒๗}

สำหรับการทุจริตภาครัฐในสังคมไทยมีรูปแบบที่หลากหลาย สำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ได้สรุปรูปแบบของการทุจริตภาครัฐในสังคมไทยไว้ดังนี้

๑. การทุจริตเชิงนโยบาย เป็นรูปแบบใหม่ของการทุจริตที่แยบยล โดยอาศัยรูปแบบของกฎหมาย หรือมติคณะรัฐมนตรี หรือมติของคณะกรรมการเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจผิดว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องชอบธรรม

๒. การทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นลักษณะการใช้อำนาจและหน้าที่ใน ความรับผิดชอบของตนในฐานะของเจ้าหน้าที่ของรัฐเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

๓. การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง จะพบได้ทั้งในรูปแบบของการฮั้วตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบกำหนดรายละเอียดหรือสเป็คของงาน กำหนดเงื่อนไขคำนวณราคากลางออกประกาศ ประกวดราคา การรับและเปิดซองการประกาศผลการอนุมัติการทำสัญญาทุกขั้นตอนของ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างล้วนมีช่องโหว่ ให้มีการทุจริตกันได้อย่างง่าย ๆ

^{๒๗} พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, ดัชนีคอร์รัปชันของไทย : การสร้างและการตรวจสอบความเชื่อถือได้, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๔๓), หน้า ๕๒.

๔. การทุจริตในการให้สัมปทาน เป็นลักษณะการแสวงหาหรือเอื้อประโยชน์โดยมิชอบจากโครงการหรือกิจการของรัฐ ซึ่งรัฐได้อนุญาตหรือมอบให้เอกชนดำเนินการแทนให้ในลักษณะสัมปทานผูกขาดในกิจการใดกิจการหนึ่ง

๕. การทุจริตที่เกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เช่น ระบบการควบคุมที่ไม่มีประสิทธิภาพหรือมีระบบการควบคุมที่ไม่เพียงพอรวมถึงไม่มีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอีกทั้งองค์กรมีการกระจายการปฏิบัติงานไปตามพื้นที่ต่าง ๆ อย่างกว้างขวางทำให้การกำกับดูแลควบคุมการปฏิบัติงานไม่ทั่วถึงทำให้เปิดโอกาสในการกระทำผิดได้อย่างง่าย

๖. การทุจริตโดยการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ มีลักษณะเป็นการพยายามดำเนินการให้ได้บุคคลซึ่งมีสายสัมพันธ์กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในอันที่จะเข้าไปดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น ทำให้องค์กรเหล่านี้มีความอ่อนแอไม่สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๗. การมีผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการทุจริตที่บุคคลในฐานะข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ในการแสวงหาประโยชน์ ให้กับตนเองหรือพวกพ้องที่ส่งผลกระทบที่เสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ

๘. การทุจริตโดยการปกปิดการบริหารงานที่ไม่ถูกต้องการปิดบัง ข้อมูลและให้การเท็จ

๙. การทุจริตโดยการใช้นโยบาย กฎหมาย กฎเกณฑ์ และข้อบังคับต่าง ๆ โดยอาศัยการใช้ดุลยพินิจตีความอย่างมีอคติและลำเอียงเพื่อประโยชน์หรือโทษแก่ผู้อื่น

๑๐. การทุจริตโดยการใช้ทรัพยากรของรัฐเป็นทางมิชอบ การปลอมแปลงเอกสาร และการฉ้อฉล

๑๑. การทุจริตโดยไม่กระทำการตามหน้าที่แต่ใช้ระบบพรรคพวกแทน เช่น การจัดซื้อประมูล

๑๒. การทุจริตโดยการให้และการรับสินบน การขู่เข็ญบังคับ และการให้สิ่งล่อใจการทุจริตโดยการยอมรับของขวัญที่ไม่ถูกต้อง เช่น เชื้อของขวัญ มูลค่าสูงกว่าที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนด^{๒๘}

สาเหตุของการทุจริตสามารถจำแนกได้เป็น ๔ กลุ่มหลัก คือ กลุ่มที่เกิดจากพฤติกรรมความโลภกลุ่มที่เกิดจากการมีโอกาหรือการที่ระบบการทำงานมีช่องว่างกลุ่มที่เกิดจากการขาดจริยธรรมและกลุ่มที่เกิดจากแรงจูงใจและความคุ้มค่าในการเสี่ยง ดังนี้^{๒๙}

กลุ่มที่ ๑ เกิดจากพฤติกรรมความโลภ พฤติกรรมความโลภเป็นสาเหตุมาจากพฤติกรรมส่วนบุคคลที่มาจากความโลภความไม่พอเพียงโดยเป็นพฤติกรรมส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่รัฐที่ขาดหลักยึดด้านคุณธรรมจนกลายเป็นคนที่เห็นแก่ได้ มีความอยากและความไม่รู้จักพอ การขาดปทัสถาน

^{๒๘} สำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุข กรมอนามัย, คู่มือป้องกันการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest), (กรุงเทพมหานคร : คอมพิวเตอร์, ๒๕๖๐), หน้า ๔.

^{๒๙} จารุวรรณ สุขุมลพพงษ์, แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : รัฐสภา, ๒๕๕๖), หน้า ๓๒.

(Norm) ของความเป็นบุคคลสาธารณะ (Public Persons) ที่ต้องยึดหลักความเป็นกลางและความเป็นธรรมเป็นที่ตั้งซึ่งเป็นอุดมการณ์ของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐสมัยใหม่^{๓๐}

กลุ่มที่ ๒ เกิดจากการมีโอกาสหรือการที่ระบบการทำงานมีช่องว่าง การเกิดจากการมีโอกาสหรือการที่ระบบการทำงานมีช่องว่างเป็นสาเหตุที่มาจากกระบวนการทำงานมีช่องว่างให้ทุจริตหรือการที่ขาดระบบ การควบคุม ตรวจสอบที่ไม่รัดกุม โดยสรุปสาเหตุ ได้แก่

- ๑) การขาดความรู้ ความเข้าใจผิดหรือถูกใช้ให้กระทำ
- ๒) ความเคยชินของเจ้าหน้าที่ที่คุ้นเคยกับการที่จะได้ “ค่าน้ำร้อน น้ำชา”
- ๓) การถูกบังคับให้รับตามบรรทัดฐานของกลุ่ม (ตามน้ำ)
- ๔) การอาศัยช่องว่างของระเบียบและกฎหมาย
- ๕) ไม่ปฏิบัติตามกฎและระเบียบ
- ๖) การทุจริตตามระบบ (Systemic) ด้านงบประมาณ การเงิน การคลัง และการจัดซื้อจัด

จ้าง

วินิจัย

- ๗) เกิดจากการใช้อำนาจ บารมี อิทธิพล หรือตำแหน่งหน้าที่ราชการที่มีอำนาจในการ
- ๘) โครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองที่อ่อนแอ
- ๙) โครงสร้างทางเศรษฐกิจมีการผูกขาดของกลุ่มทุนขนาดใหญ่
- ๑๐) โครงสร้างทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นแบบอุปถัมภ์ค่านิยมยกย่อง

คนมีฐานะร่ำรวย

๑๑) โครงสร้างทางการเมืองที่ต้องอาศัยเงินเป็นก้อนใหญ่ การจ่ายเงินเพื่อซื้อเสียงทางการเมือง

๑๒) กระแสทุนทางการเมือง อาทิ โครงการเมกะโปรเจกต์เป็นการคอร์รัปชันเชิงบูรณาการที่ต้องใช้ทุนในการบริหารจัดการ จัดจ้างที่ปรึกษา วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีคนรอบรู้ในเรื่องเหล่านี้อยู่เพียงวงจำกัด ทำให้การทุจริตประหลาดมีขอบเป็นไปได้ง่าย

๑๓) ความไม่เข้มแข็งขององค์กรตรวจสอบปราบปรามของรัฐ

๑๔) เกิดจากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนที่มีการแข่งขันแย่งจ่ายส่วยหรือสินบนเพื่อให้ได้รับอนุมัติให้นำเข้าหรือได้มาซึ่งใบอนุญาตต่อการได้รับสิทธิต่อโครงการต่าง ๆ

๑๕) กฎหมายขาดความสมบูรณ์ในการดำเนินงาน

๑๖) การบังคับใช้กฎหมายไทยยังไม่เคร่งครัดและมีช่องโหว่ทำให้ขาดความเชื่อมั่นต่อการเข้าร้องเรียนและฟ้องร้อง^{๓๑}

กลุ่มที่ ๓ เกิดจากการขาดจริยธรรม การเกิดจากการขาดจริยธรรมเป็นสาเหตุที่มาจาก การขาดจริยธรรมส่วนบุคคลรวมถึงประมวลจริยธรรมขององค์กรไม่ได้มีการบังคับใช้ให้เกิดผล โดย

^{๓๐} จารุวรรณ สุขุมลพพงษ์, แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย, หน้า ๓๒.

^{๓๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓.

สรุปสาเหตุได้จากการขาดคุณธรรมจริยธรรมและขาดเจตจำนงที่แน่วแน่ของฝ่ายการเมืองในการแก้ไข ปัญหาและภาคการเมืองขาดความมั่นคงและต่อเนื่อง^{๓๒}

กลุ่มที่ ๔ เกิดจากแรงจูงใจและความคุ้มค่าในการเสี่ยงแรงจูงใจและความคุ้มค่าในการเสี่ยงเป็นสาเหตุที่เกิดจากแรงจูงใจให้ทุจริตและความคุ้มค่าในการเสี่ยงเพราะทุจริตแล้วได้รับผลประโยชน์มาก เมื่อเทียบกับความเสี่ยงรวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายปราบปรามหรือการลงโทษทางสังคมขาดประสิทธิภาพ โดยสรุปสาเหตุหลัก ๆ ได้ดังนี้

๑) การขาดระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและเข้มแข็งขาดความหลากหลายในการตรวจสอบจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคประชาชน รวมทั้งการทำลายระบบตรวจสอบอำนาจรัฐ

๒) ขาดการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบ

๓) ประชาชนส่วนใหญ่มักจะเบื่อหน่าย วางเฉย ไม่มีปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมการใช้อำนาจหน้าที่ที่ไม่ถูกต้องทำให้ผู้ทุจริตมีแรงจูงใจและรู้เห็นว่าผลตอบแทนที่จะได้รับเมื่อเทียบกับความเสี่ยงนั้นคุ้มค่าจึงแสวงหาและพัฒนาแนวทางการทุจริตที่มีรูปแบบแปลกใหม่

๔) ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานด้านกฎหมายและขั้นตอนการอำนวยความสะดวก รวมถึงความล่าช้าในการให้บริการและขาดความโปร่งใสของกระบวนการทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายและขาดความศรัทธาต่อกระบวนการยุติธรรม

๕) ประชาชนขาดแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม^{๓๓}

รูปแบบของการทุจริตคอร์รัปชันของไทยในปัจจุบัน ประกอบไปด้วย ๑๕ ลักษณะ ดังนี้คือ

๑) การแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ เช่น การผูกขาด การให้สัมปทาน และการเรียกเก็บส่วนแบ่งอย่างผิดกฎหมาย โดยการสร้างความขาดแคลนเทียม เช่น ปัญหาการขาดแคลนน้ำตาล

๒) เคลปโต เครซี่ (Kleptocracy) เป็นการนำทรัพยากรของรัฐมาเป็นของครอบครัวและอาจกระทำโดยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

๓) การมีผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลได้รับผลประโยชน์ส่วนตัว และผลดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ หรือการกระทำหน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรม

๔) การใช้อิทธิพลทางการเมืองหาผลประโยชน์ จากตลาดหลักทรัพย์

๕) ปกปิดการบริหารงานที่ไม่ถูกต้องการปิดบังและให้การเท็จ

๖) การใช้นโยบาย กฎหมาย กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างมีอคติและลำเอียง

๗) การใช้อิทธิพลทางการค้า แสดงบทบาทเป็นนายหน้าหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนจากการค้าขายต่าง ๆ ตอบแทนการแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรกับประเทศคู่ค้า

๘) การใช้ทรัพยากรของรัฐในทางมิชอบ การปลอมแปลงเอกสาร การฉ้อฉล การใช้กองทุนของรัฐ เพื่อหาประโยชน์ทางการเมือง

๙) ไม่กระทำการตามหน้าที่ แต่ใช้ลัทธิพรรคพวกแทน เช่น การฮั้วประมูล

๑๐) การให้และการรับสินบน การขู่เข็ญบังคับและการให้สิ่งล่อใจ

^{๓๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

^{๓๓} อ้างแล้ว, หน้า ๓๕.

- ๑๑) การยอมรับของขวัญที่ไม่ถูกต้อง เช่น เชื้อของขวัญและสินบนมูลค่าสูง
 ๑๒) ผู้บริหารประเทศทำตัวเป็นผู้อุปถัมภ์รายใหญ่ของประเทศ โดยใช้นโยบายประชานิยม

๑๓)ใช้อำนาจของตำรวจ ทหาร และข้าราชการในทางที่ผิด

๑๔) ทุจริตการเลือกตั้งทั้งการซื้อเสียง และการทุจริตด้วยวิธีต่าง ๆ

๑๕) การบริจาคเพื่อช่วยเหลือการรณรงค์ที่ผิดกฎหมาย เช่น การบริจาคให้แก่ นักการเมืองและพรรคการเมืองรัฐบาลเพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาล^{๓๔}

การทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ทั่วโลกมีหลายรูปแบบอาจมีความเหมือนหรือแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบทสภาพแวดล้อมของระบบการเมืองการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ สังคมของประเทศนั้น ๆ รวมถึงโอกาส และสถานการณ์ของการทุจริตนั้น ๆ การเข้าถึงข้อมูลและการตระหนักถึงการควบคุมการทุจริต คอร์รัปชันของประชาชนในประเทศนั้น ๆ ด้วยสามารถจำแนกรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันอย่างกว้าง ๆ^{๓๕} ได้ดังนี้

๑. การคอร์รัปชันขนาดใหญ่ (Grand Corruption) หมายถึง การคอร์รัปชันที่มีขนาดของวงเงินจำนวนมาก

๒. การคอร์รัปชันขนาดเล็ก (Petty Corruption) หมายถึง การคอร์รัปชันที่มีขนาดของเงินเล็ก ๆ น้อย หรือมีวงเงินรวมน้อย

๓. การคอร์รัปชันเชิงนโยบาย (Policy Corruption) หมายถึง การคอร์รัปชันที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบต่าง ๆ ในเชิงโครงสร้างทั้งทางด้านนโยบาย การดำเนินการหรือการบริหารงาน โดยมีการใช้ ข้อกำหนดของกฎหมาย

๔. การคอร์รัปชันในเชิงการบริหารหรือการปฏิบัติการ (Administrative Corruption) หมายถึง การคอร์รัปชันที่เกิดจากลักษณะของการปฏิบัติการบังคับใช้ระเบียบการปฏิบัติงานอื่น ๆ โดยทั่วไป ส่วนองค์ประกอบที่ทำให้ระบบทุจริตคอร์รัปชันมีโครงสร้างรากฐานอันแข็งแกร่งและดำรงอยู่ในปัจจุบันนั้น มาจากองค์ประกอบต่าง ๆ คือ

๑) ระบบการเมืองและระบบราชการมีเกราะกำบังที่แน่นหนา

๒) ภาคประชาชนขาดความ เข้มแข็งและขาดผู้นำในการต่อต้านคอร์รัปชันที่แข็งแกร่ง

๓) ค่านิยมที่เป็นอุปสรรคฝังรากลึกในสังคม ค่านิยมของคนในสังคมที่เป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมคอร์รัปชัน เช่น ค่านิยมในสังคมอุปถัมภ์

๔) การขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ซึ่งปัจจุบัน คนในสังคมยังขาดอุดมการณ์และขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม

สาเหตุของการทุจริตที่พบในสังคมไทย มีทั้งหมด ๔ ด้าน คือ

^{๓๔} สังคีต พิริยะรังสรรค์, **ทฤษฎีการคอร์รัปชัน**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, ๒๕๔๙), หน้า ๔.

^{๓๕} อีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, **นักการเมืองไทย : จริยธรรมผลประโยชน์ทับซ้อนการคอร์รัปชัน**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๕๖), หน้า ๓๗.

๑. ด้านเศรษฐกิจและการครองชีพ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายของรัฐเป็นสิ่งล่อใจประชาชนซื้อความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีรายได้ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับรายจ่าย

๒. ด้านระบบบริหารราชการ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาบกพร่อง ไม่กำกับดูแลให้เป็นไปตามระเบียบจนทำให้เกิดการทุจริต และขาดดุลแห่งอำนาจในการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ทำให้การควบคุมดูแลไม่ทั่วถึง จึงเกิดการทุจริตในวงราชการได้ง่าย รวมถึงความเกรงใจและเกรงกลัวผู้บังคับบัญชา ใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์ไม่ศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

๓. ด้านสังคม วัฒนธรรม และศีลธรรม ได้แก่ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดคุณธรรม การประพฤติตัวเป็นแบบอย่างไม่ดีของเจ้าหน้าที่ของรัฐชั้นผู้ใหญ่ที่ทุจริตคอร์รัปชันแล้วไม่ถูกจับ จึงเป็นตัวอย่างให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับชั้นผู้น้อยทำตามสังคมไทยที่เน้นวัตถุนิยมมากกว่าความดีงามและศีลธรรม เงิน คือ สิ่งที่มีคุณค่าของสังคม เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้จ่ายฟุ่มเฟือยทางด้านอุปโภคบริโภค จึงต้องดิ้นรนด้วยการทุจริตคอร์รัปชัน

๔. ด้านกฎหมายและวิธีการ ได้แก่ การลงโทษทางวินัย ที่มีความยุ่งยากในการหาพยานหลักฐาน เพราะมีระเบียบขั้นตอนมากในการสอบสวน การพิสูจน์พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน และประเพณีชอบจะต้องมีหลักฐานชัดเจนจึงยากแก่การพิสูจน์^{๓๖}

สรุปได้ว่า สาเหตุจูงใจที่ทำการทุจริต ได้แก่ การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่รัฐมีรายได้น้อยแต่มีรสนิยมสูง กระแสวัตถุนิยม มีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มีโอกาสที่จะกระทำการทุจริต รัฐบาลอ่อนแอ และวัฒนธรรมแบบเจ้าขุนมูลนาย ดังนั้นการทุจริตจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันตลอดเวลา เช่น โครงการก่อสร้างสาธารณูปโภค ขัณฑ์ฐาน ถนน ท่าอากาศยาน เชื้อเพลิง ทางรถไฟ ระบบคมนาคมหรือการขนส่งต่าง ๆ

^{๓๖} พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, “ดัชนีคอร์รัปชันของไทย : การสร้างและการตรวจสอบความเชื่อถือได้”, รายงานการวิจัย, (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๔๓), หน้า ๕๒.

ตารางที่ ๒.๔ สรุปปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้เกิดการทุจริต

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์	ดำเนินการศึกษาข้อเท็จจริงทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด รวม ๔ ภาค ศึกษาจากการถ่ายทอดประสบการณ์ตรงของผู้แทนองค์กรภาคประชาชนที่ลุกขึ้นต่อสู้ กับการคอร์รัปชันในกรณีต่าง ๆ โครงการขนาดใหญ่ของรัฐ : จากระบบสัมปทานการจ้างเหมาแบบเบ็ดเสร็จจนถึงการคอร์รัปชันเชิงนโยบาย และศึกษาการคอร์รัปชันที่มีผลกระทบต่อภาคประชาชน
สุพรรณิ ไชยอำพร และ สิริินทิพย์ อรุณเรื่อ	มูลเหตุสำคัญในการเกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ได้แก่ ๑) เจ้าหน้าที่ขาดคุณธรรมและจรรยาบรรณ ๒) การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ และความตรงไปตรงมา ๓) เจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจมาก แต่มีรายได้น้อย ๔) ระบบงานเปิดช่องให้มีการทุจริต
พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว	การคอร์รัปชัน มีปัจจัยมาจาก ๑. โอกาส ๒. สิ่งจูงใจ ๓. กลไกในการตรวจสอบ ๔. การผูกขาด ๕. การได้รับค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสม
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย	รูปแบบของการทุจริตภาครัฐในสังคมไทย ๑. การทุจริตเชิงนโยบาย ๒. การทุจริตในการบริหารราชการแผ่นดิน ๓. การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง ๔. การทุจริตในการให้สัมปทาน ๕. การทุจริตที่เกิดจากการขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	การทุจริตที่พบในสังคมไทย มีทั้งหมด ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านเศรษฐกิจและการครองชีพ ได้แก่งบประมาณรายจ่ายของรัฐเป็นสิ่งล่อใจ ประชาชนซื้อ ความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๒. ด้านระบบบริหารราชการ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาไม่กำกับดูแลให้เป็นไปตามระเบียบจนทำให้เกิดการทุจริต ๓. ด้านสังคม วัฒนธรรม และศีลธรรม ได้แก่ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐขาดคุณธรรม การประพฤติชั่ว เป็นแบบอย่างไม่ดีของเจ้าหน้าที่ของรัฐชั้นผู้ใหญ่ ๔. ด้านกฎหมายและวิธีการ ได้แก่ การลงโทษ ทางวินัย

๒.๒.๔ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต

การทุจริตหรือคอร์รัปชันนั้น นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูลด้านรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ กล่าวว่า การทุจริตนั้น เกิดขึ้นจากการร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์ และเกี่ยวเนื่องอยู่กับทฤษฎีหลัก ๓ ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีอุปถัมภ์ ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ และทฤษฎีการทุจริต^{๓๗}

๑. ทฤษฎีอุปถัมภ์ จากโครงสร้างของสังคมมีความสัมพันธ์ในลักษณะการพึ่งพาอาศัย ในความเท่าเทียมกันโดยที่ต่างฝ่ายต่างมีผลประโยชน์ต่างตอบแทนความสัมพันธ์ดังกล่าวมี องค์ประกอบของความเป็นมิตรรวมอยู่ด้วยแต่เป็นมิตรภาพที่ขาดดุลยภาพ คือ ฝ่ายหนึ่งมีอำนาจ เหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่งมากเกินไปและเป็นระบบซึ่งมีการพึ่งพาอาศัยและช่วยเหลือกัน ทำให้เกิดพวก พ้องในองค์กรทำให้ง่ายต่อการเกิดการทุจริตและประพฤติดีชอบและยากต่อการตรวจสอบ

๒. ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ทฤษฎีเกี่ยวกับลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์เป็นการเน้นย้ำความต้องการของมนุษย์ซึ่งมีความต้องการไม่มีที่สิ้นสุด

- ๑) ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดหรือความต้องการประจักษ์ตน
- ๒) ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับ
- ๓) ความต้องการในสังคม ความรักและความเป็นเจ้าของ
- ๔) ความต้องการในความปลอดภัยและความมั่นคง
- ๕) ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพ

๓. ทฤษฎีการทุจริต ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นเมื่อ มีปัจจัย ๓ ประการ คือ ความไม่ซื่อสัตย์ โอกาสที่เอื้ออำนวย และสิ่งที่เร้าหรือปัจจัย หากขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปก็ไม่สามารถเกิดเป็นทฤษฎีนี้ได้

๓.๑ ความไม่ซื่อสัตย์ เมื่อมนุษย์ยังมีความต้องการความโลภแม้ถูกสะกดด้วยจริยธรรม ศรัทธาและบทลงโทษทางกฎหมายก็ตามความจำเป็นทางเศรษฐกิจมีส่วนผลักดันให้บุคคลตัดสินใจกระทำความผิด เพื่อให้ตนเองอยู่รอดเมื่อมีโอกาสที่จะกระทำความผิดได้ง่ายแล้วทัศนคติในการกระทำความผิดก็จะคิดว่าไม่เป็นสิ่งร้ายแรง ดังนั้น ความไม่ซื่อสัตย์ จึงเป็นส่วนที่มีความสำคัญในการก่อให้เกิดบุคคลทุจริตเพื่อต้องการสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์ เช่น ทรัพย์สิน ชื่อเสียง เป็นต้น

๓.๒ โอกาส ผู้กระทำความผิดพยายามที่จะหาโอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการทุจริต โอกาสที่เอื้ออำนวยต่อการทุจริตย่อมกระตุ้นให้เกิดการทุจริตได้ง่ายขึ้นกว่าโอกาสที่ไม่เปิดช่องนโยบายของฝ่ายบริหารจัดการที่ไม่มีระบบเพียงพอต่อการรับคนไม่ซื่อสัตย์เข้ามาทำงาน ดังนั้นการควบคุมด้วยกลไกภายในจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นการลดโอกาสของบุคคลในการกระทำความผิด

๓.๓ การจงใจ เป็นองค์ประกอบข้อสุดท้ายที่มีความสำคัญเนื่องจากการทำความเข้าใจถึง มูลเหตุจงใจให้บุคคลตัดสินใจกระทำการทุจริตจะนำไปสู่การหามาตรการในการป้องกันการทุจริตด้วย ประเภทของการจงใจให้บุคคล กระทำการทุจริต สามารถจำแนกได้ ดังนี้

- ๑) มีความทะเยอทะยานอย่างไม่มีที่สิ้นสุด
- ๒) ปราศจากความยับยั้งชั่งใจตนเองให้ขัดแย้งกับบุคคลอื่นในสังคม

^{๓๗} ฐานันท์ วรรณโกวิท, “ประสบการณ์จากการฝึกอบรมเส้นทางคอร์รัปชัน ณ มหาวิทยาลัยตุลูล ๑ กาปิโตล สาธารณรัฐฝรั่งเศส”, วารสารยุติธรรมปริทัศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๖ (ตุลาคม – พฤศจิกายน ๒๕๕๔) : ๓๙-๖๖.

- ๓) ปัญหาทางการเงิน
- ๔) การกระทำเพื่อยากเด่น
- ๕) ความต้องการที่จะแก้แค้นซึ่งอาจมาจากผู้บังคับบัญชา
- ๖) ทำเพื่ออุดมคติของตนเอง

๔. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ทฤษฎีการตัดสินใจ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ อาจจำแนกได้อย่างน้อย ๒ ประเภท ดังนี้

๔.๑ ทฤษฎีบรรทัดฐาน (Normative Theory) เน้นแนวทางการตัดสินใจ น่าจะ เป็น หรือควรจะเป็นเช่นใด จึงจะสามารถบรรลุถึง เป้าหมายที่ต้องการตัดสินใจได้ ซึ่งการพิจารณาว่า แนวทางใดเป็นแนวทางที่น่าจะเป็นหรือควรจะเป็นนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับวิจารณ์ญาณของบุคคลแต่ละคน ซึ่งอาจจะคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันก็ได้ ด้วยเหตุนี้การตัดสินใจโดยใช้ทฤษฎีนี้จึงมีลักษณะการ พรรณนาแบบอุดมทัศน์ (Idea Type) มากกว่าจะเป็นแบบวิเคราะห์ถึงสภาพที่แท้จริง

๔.๒ ทฤษฎีพรรณนา (Descriptive Theory) เน้นการตัดสินใจ เพื่อแก้ปัญหาหนึ่ง ๆ จะต้องกระทำอย่างไรจึงจะสัมฤทธิ์ผลได้ไม่ว่าผลของการตัดสินใจ นั้น จะเป็นที่ยอมรับหรือพึงพอใจ ของผู้ตัดสินใจหรือไม่ก็ตาม หรือการตัดสินใจโดยใช้ ทฤษฎีนี้จะพยายามหลีกเลี่ยงการใช้ความรู้สึก นึกคิด หรือค่านิยมส่วนตัวของผู้ตัดสินใจมาเป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจ โดยมุ่งเน้นให้การตัดสินใจ เป็นไปอย่างมีเหตุผล มีความถูกต้องและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ดังนั้น จึงได้มีการกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการที่แน่นอน ตลอดจนมีการนำเอาเทคนิคสมัยใหม่ต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการ ตัดสินใจ ด้วย เพื่อที่จะให้การตัดสินใจนั้น มีความถูกต้องเหมาะสมที่สุด^{๓๘}

๕. ทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจทางการเมือง การตัดสินใจทางการเมืองออกมาใน ลักษณะพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลที่เกิดขึ้น โดยสามารถพิจารณาได้จากปัจจัยหลายประการ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเมือง (Political Behavior) ดังนี้

๕.๑ ทฤษฎีปัจจัยกำหนด (Deterministic Theories) ทฤษฎีนี้ มีฐานคิดว่าปัจจัย ทาง สังคมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของพฤติกรรมการเมือง เช่น ภูมิหลัง ของคนมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อ พฤติกรรมการเมือง แนวความคิดหลักของทฤษฎีนี้ ได้แก่ ตัวแบบแรงผลักดันทางสังคม (Social Forces) ของ Learfield และทฤษฎีสถาน (Field Theory) ของ Kert Levin ซึ่งเป็นทฤษฎีเสนอ เงื่อนไขที่กำหนดรูปแบบของพฤติกรรม^{๓๙}

๕.๒ ทฤษฎีความสำนึกเชิงเหตุผล (Consciously Rational Theories) ทฤษฎีนี้ เน้น ที่ปฏิกิริยาของความสำนึก ตรรกะตรองของผู้ไปลงคะแนนเสียง เลือกตั้งที่มีต่อนโยบายของพรรค การเมือง สภาพของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และค่าบริหารการเลือกตั้ง ลักษณะเหล่านี้เป็นเหมือนกรอบ

^{๓๘} ปิยะนุช เหลืองงาม, “บรรทัดฐานในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในการเรียน วิทยาศาสตร์เรื่องภาวะโลกร้อน ตามแนวทางการสอนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคม (STS)”, รายงานการวิจัย, (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๒), หน้า ๒๐.

^{๓๙} จิตยา สุวรรณะขุ, แนวคิดทฤษฎีสังคม, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๓๔.

ความคิดเชิงเหตุผล (Rational Framework) ของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเหมือนกับการตัดสินใจของผู้บริโภคในทางด้านเศรษฐศาสตร์

๕.๓ ทฤษฎีจิตวิทยา (Psychology Theories) ให้ความสนใจต่อปัจจัยทางด้าน ความรู้สึก หรือความผูกพันทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมือง ตัวแบบทางจิตวิทยาที่นัก รัฐศาสตร์ ให้ความสนใจศึกษามาก ได้แก่ พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอันเกิดขึ้นจากความ ผูกพันทาง จิตใจต่อพรรคการเมือง ซึ่งเน้นศึกษาอิทธิพลของความผูกพันพรรคการเมือง (Party Identification) ความผูกพันพรรคการเมืองคือความจงรักภักดีหรือความเชื่อที่มีต่อพรรคการเมืองใด พรรคหนึ่ง คล้าย ๆ กับประชาชนเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือศาสนา ว่าจะสามารถสนองประโยชน์ตามที่ ตนต้องการได้ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามความเชื่อนั้น ในขณะที่เดียวกันก็จะมีการถ่ายทอดความเชื่อ นั้นต่อกันไปใน รูปของกระบวนการเรียนรู้ในสังคม^{๔๐}

๖. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) George Homans ได้พัฒนาทฤษฎี การแลกเปลี่ยน โดยเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งแตกต่างไปจากสัตว์โลกชนิดอื่นคือ มนุษย์จะ คบหาสมาคมกันอย่างใกล้ชิดหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับ การสนองตอบความต้องการและทำประโยชน์ ช่วยเหลือกันและกันมากน้อยเพียงใด ความต้องการและผลประโยชน์จึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของ คนที่อยู่รวมกันในด้านเศรษฐกิจ การสูญเสียประโยชน์ การได้รับรางวัลและการได้กำไร เป็น ความรู้สึกสำนึกพื้นฐานในการคบหาสมาคม การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งก็ดี การบริการให้แก่อีกฝ่าย หนึ่งก็ดี คนเราก็คงจะแสดงพฤติกรรมต่อผู้อื่นที่ซึ่งจะทำให้ตนเองได้รับประโยชน์มากที่สุด ถึงจะสูญเสีย อะไรไปบ้างก็เป็นการสูญเสียเพียงเล็กน้อย ผลจากการที่เราได้กระทำอะไร ไปแล้ว คือรางวัล หรือ กำไรจำนวนมากจากผู้อื่นเป็นการตอบสนอง^{๔๑}

การทุจริตประพัตมิชอบไม่เพียงแต่ทำให้เกิดความเสียหายทางการเงิน แต่ยังส่งผล กระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อองค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการ ทุจริตประพัตมิชอบจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความโปร่งใส และความยุติธรรมในสังคม การทุจริตประพัตมิชอบ โดยทั่วไปสามารถกระทำได้น้อยที่สุด ๕ ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์คือ

๑. ทฤษฎีทางด้านศีลธรรม (Moral Approach) เป็นการให้คำอธิบายสาเหตุของการ ทุจริตประพัตมิชอบ จากเรื่องความไม่ซื่อสัตย์ที่มีอยู่ภายในตัวของบุคคลสาธารณะ คือ นักการเมือง และข้าราชการประจำ ที่มีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากแบบแผนของระบบราชการสมัยใหม่ หรือจาก ความคาดหวังของคนในสังคมส่วนใหญ่

๒. ทฤษฎีทางด้านโครงสร้างนิยม (Structural Approach) อธิบายสาเหตุของการทุจริต และประพัตมิชอบ จากเงื่อนไขและอิทธิพล สังคมและชุมชน ซึ่งได้แก่

^{๔๐} Martin Harrop and William L. Miller, "The Social Bases of Voting Behavior", **Elections and Voters**, (Palgrave: London, 1987), pp 173-174.

^{๔๑} Johnson Doyle Paul, **Using Sociology to Analyze Human and Organizational Problems: A Humanistic Perspective to Link Theory and Practice**, (United Kingdom: John Wiley & Sons Inc, 1981), p. 115.

๒.๑ การที่รัฐเข้าไปแทรกแซงระบบเศรษฐกิจมากเกินไป

๒.๒ หน่วยงานของรัฐมีอำนาจในการควบคุม กำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมภาคเอกชนมากเกินไป

๒.๓ การผูกขาดสินค้าและบริการโดยภาครัฐ

๒.๔ ความไม่เท่าเทียมกันทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

๒.๕ รัฐมีอำนาจเหนือภาคประชาสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อ

๒.๖ การร่วมมือกันระหว่างนักการเมือง ข้าราชการและธุรกิจเอกชน

๒.๗ ความเข้มแข็งของกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจหรือกลุ่มทหาร – ตำรวจ

๒.๘ ผู้นำทางการเมืองไม่สนใจปัญหาการทุจริตประพฤติดมิชอบ

๒.๙ ระบบการตรวจสอบ ควบคุมการทุจริตประพฤติดมิชอบไม่เข้มแข็งพอ

๒.๑๐ ความอ่อนแอของระบบกฎหมาย

๒.๑๑ ระบบการบริโภคนิยมที่ทำให้รายได้ของข้าราชการและนักการเมืองไม่ทันกับระดับการบริโภคที่เพิ่มขึ้นเร็วกว่า

๒.๑๒ สาธารณะชนและชนชั้นนาคาความรู้และความเข้าใจปัญหาการทุจริตประพฤติดมิชอบ

๒.๑๓ ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์

๓. ทฤษฎีทางด้านหน้าที่นิยม (Functional Approach) อธิบายสาเหตุของการทุจริตประพฤติดมิชอบจากความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนา (Development) กับการสร้างสังคมที่ทันสมัย (Modernization) และความสัมพันธ์ระหว่างทุนนิยม (Capitalism) กับระบอบประชาธิปไตย (Democracy) ที่สะท้อนออกมาที่ความอ่อนแอทางภาคประชาสังคม หรือการปรับตัวขององค์กรของรัฐที่ช้ากว่าการเปลี่ยนแปลงของระบบธุรกิจทำให้นักการเมืองและข้าราชการสามารถหาผลประโยชน์ได้

๔. ทฤษฎีทางด้านสถาบันนิยม (Institutional Approach) อธิบายสาเหตุของการทุจริตประพฤติดมิชอบ จากแง่มุมทางด้านกฎหมาย เช่น อธิบายว่า การไม่แยกบทบาทของฝ่ายบริหาร กับฝ่ายตุลาการออกจากกันให้เด็ดขาด จะทำให้ระบบการตรวจสอบฝ่ายบริหารอ่อนแอ เป็นต้น

๕. ทฤษฎีทางด้านเศรษฐศาสตร์ทางการเมือง (Political Economy Approach) นักเศรษฐศาสตร์การเมืองมองการทุจริตประพฤติดมิชอบว่ามีความซับซ้อน และมีรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งสามารถจะทำความเข้าใจได้จากมีมุมมองแบบประวัติศาสตร์และด้วยการใช้ปัจจัยทางการเมืองประกอบกัน^{๔๒}

^{๔๒} พิริยะ รังสรรค์, คอร์รัปชันแบบเบ็ดเสร็จ, (กรุงเทพมหานคร : ร่วมด้วยช่วยกัน, ๒๕๕๙), หน้า ๔๑.

สรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุและเป็นปัจจัยในการทุจริตหรือประพฤตินิชอบ ในระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุด หรือแรงจูงใจที่มาจากรายได้ ความมีหน้ามีตาและการได้รับการยกย่องในสังคม ความสำเร็จในอาชีพ โดยพฤติกรรมของมนุษย์ที่ต้องการจะคบหาสมาคมกันอย่างใกล้ชิดหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับ การสนองตอบความต้องการและทำประโยชน์ช่วยเหลือกันและกันมาน้อยเพียงใด ความต้องการและผลประโยชน์จึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของคนที่อยู่รวมกัน

ตารางที่ ๒.๕ สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ฐานันท์ วรรณโกวิท	การทุจริตนั้น เกิดขึ้นจากการร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์ และเกี่ยวเนื่องอยู่กับทฤษฎีหลัก ๓ ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีอุปถัมภ์ ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ และทฤษฎีการทุจริต
ปิยะนุช เหลืองงาม	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ทฤษฎีการตัดสินใจ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ อาจจำแนกได้อย่างน้อย ๒ ประเภท
จิตยา สุวรรณะชญ	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการเมือง การตัดสินใจทางการเมืองออกมาใน ลักษณะพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลที่เกิดขึ้น
Martin Harrop and William L. Miller	ทฤษฎีจิตวิทยา (Psychology Theories) ให้ความสนใจต่อบัจจัยทางด้าน ความรู้สึกหรือความผูกพันทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมือง
Johnson Doyle Paul	ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) George Homans ได้พัฒนาทฤษฎี การแลกเปลี่ยน โดยเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของมนุษย์
พิริยะ รังสรรค์	การทุจริตประพฤตินิชอบ กระทำได้อย่างน้อยที่สุด ๕ ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์คือ ๑. ทฤษฎีทางด้านศีลธรรม ๒. ทฤษฎีทางด้านโครงสร้างนิยม ๓. ทฤษฎีทางด้านหน้าที่นิยม ๔. ทฤษฎีทางด้านสถาบันนิยม ๕. ทฤษฎีทางด้านเศรษฐศาสตร์ทางการเมือง

๒.๓ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

การต่อต้านการทุจริต ความตอนหนึ่ง ในพระบรมราโชวาท พระราชทานเนื่องในวันเด็กแห่งชาติปี ๒๕๓๑ “ความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่างเด็ก ๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์และมีชีวิตที่สะอาดที่เจริญมั่นคง”

การทุจริตในสังคมไทยส่งผลเสียต่อประเทศอย่างมหาศาลและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ รูปแบบการทุจริตจากเดิมที่เป็นทุจริตทางตรงไม่ซับซ้อน อาทิ การรับสินบน การจัดซื้อจัดจ้าง ในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนเป็นการทุจริตที่ซับซ้อนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การทุจริตเชิงนโยบาย การไม่แยกแยะประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมทำให้ส่งผลลบต่อสภาพสังคมไทย และการเป็นแบบอย่างในเชิงลบแก่ เด็กและเยาวชน ทำให้เด็กและเยาวชนเริ่มรู้สึกสับสนว่าอะไรเรียกทุจริตอะไร เรียกว่าสุจริต

๒.๓.๑ ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance and Clean Thailand)” กำหนดพันธกิจหลักเพื่อสร้างวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริตระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วน และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล จำเป็นต้องปรับฐานความคิดและสร้างความตระหนักกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและพรรคการเมือง มีการปฏิบัติตามเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตให้ชัดเจน ต้องเสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐการดำเนินการของหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตจะต้องปฏิบัติงานเชิงรุกมีความเด็ดขาดรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาการทุจริต^๓

สภาพัฒนาการแห่งชาติดูแลเสนอให้มียุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา ๓ ด้าน ได้แก่

๑) ยุทธศาสตร์การปลูกฝัง “คนไทยไม่โกง” เพื่อปฏิรูป “คน” ให้มีจิตสำนึกและสร้างพลังร่วมเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งมีแนวทาง ๓ แนวทางในการดำเนินงาน คือ แนวทางที่ ๑ สร้างจิตสำนึกที่ตัวบุคคล แนวทางที่ ๒ สร้างเครือข่ายและกลไกเชิงสถาบันเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของ “คน” ที่มีจิตสำนึก แนวทางที่ ๓ สร้างพลังคุณธรรมเพื่อปฏิบัติสังคมในภาพใหญ่ ด้วยการส่งเสริมและสร้างกลไกที่ทำให้เครือข่ายของผู้มีจิตสำนึกรักความถูกต้องมีพลังต่อต้านการทุจริตเป็นกลไกตรวจสอบเฝ้าระวังการทุจริตเพื่อรักษาผลประโยชน์สาธารณะ ลงโทษทางสังคมต่อผู้กระทำการทุจริต

๒) ยุทธศาสตร์การป้องกันด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาลเพื่อปฏิรูประบบและองค์กรเพื่อสร้างธรรมาภิบาลในทุกภาคส่วนประกอบด้วย หลักนิติธรรม ปฏิรูปกฎเกณฑ์ กติกาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการขององค์กรให้มีความชัดเจนสร้างการยอมรับร่วมกันสามารถบังคับใช้ได้อย่างมี

^๓ สภาพัฒนาการแห่งชาติ, การป้องกันและการปราบปรามการทุจริตมิชอบ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๘), หน้า ๒๒.

ประสิทธิภาพ สร้างความโปร่งใสในการกำหนดกฎเกณฑ์ ขั้นตอนการดำเนินการเข้าถึงข้อมูล เสริมสร้างกลไกสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ลดการฉวยโอกาสในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความคุ้มค่า ตรวจสอบ จับกุม ลงโทษอย่างเคร่งครัด จริงจังและลดการแทรกแซงทางการเมือง เช่น การแต่งตั้งข้าราชการระดับสูง คณะกรรมการ รัฐวิสาหกิจด้วยระบบคุณธรรมและจริยธรรม

๓) ยุทธศาสตร์การปราบปราม ปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการต่อการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กรอิสระโดยทบทวนกำหนดจำนวน คุณสมบัติและทักษะของบุคคลที่เหมาะสมกับลักษณะหน้าที่ความรับผิดชอบและปริมาณงาน ตลอดจนอำนาจหน้าที่ขององค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐของฝ่ายบริหารควรเป็นอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดในสำนวนคดี เพื่อเสนออัยการส่งฟ้องศาลชำนาญพิเศษภายในกรอบเวลาที่แน่นอน กระบวนการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนคดี ต้องยึดหลักธรรมาภิบาลและความเป็นธรรม สามารถนำคนผิดมาลงโทษภายในระยะเวลาที่กำหนด มีหน่วยงานธุรการที่เข้มแข็ง แยกต่างหากจาก คณะกรรมการองค์กรอิสระและกำหนดโครงสร้างภายในที่รองรับสภาพปัญหาและการเปลี่ยนแปลงของลักษณะการทุจริต ศึกษาทบทวนหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ต่อต้านการทุจริตว่าควรยุบรวมกับองค์กรอิสระที่มีอยู่เดิมหรือยกฐานะเป็นองค์กรอิสระขึ้นมาใหม่

คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (คตช.) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติมาตรการป้องกันและปราบปรามเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตมุ่งเน้นดำเนินการ ๒ ประเด็นหลัก คือ

๑) การต่อต้านการทุจริต และ ๒) การสร้างการรับรู้ และมีข้อสั่งการให้ดำเนินการโดยสรุป ดังนี้ ๑) ด้านการศึกษา บรรจุหลักสูตร “โตไปไม่โกง” จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

๒) ด้านการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใช้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันผลักดันเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้เป็นไปตามหลักสากล บูรณาการร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ ฐานข้อมูล Digital Economy ภาคการค้า อุตสาหกรรมให้ครบทุกกลุ่ม

๓) ด้านบุคลากรภาครัฐศึกษาความจำเป็นในการแยกคดีทุจริตออกมาดำเนินการเป็น การเฉพาะจากหน่วยตรวจสอบ

๔) ด้านเครือข่ายการต่อต้านการทุจริต วางระบบบริหารจัดการเครือข่ายที่จัดตั้งมี องค์ประกอบในการบริหาร ๓ กลไก คือ การจัดตั้ง การควบคุม และการใช้งาน

๕) ด้านการปราบปรามการทุจริต เร่งรัด การตรวจสอบดำเนินคดี

๖) ด้านกฎหมาย เร่งรัดบังคับใช้กฎหมาย

๗) ด้านการต่างประเทศ เข้าร่วมเป็นสมาชิกภาคีต่าง ๆ ด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตเช่นให้กระทรวงการคลังเป็นเจ้าภาพเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรเพื่อความโปร่งใส (Open Government. Data: OGD) และจัดตั้งศูนย์กลางรับเรื่องราวร้องทุกข์ครอบคลุมถึงระดับภูมิภาค และใช้ช่องทางของตำรวจ

๘) มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตบรรจุมตรการของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตไว้ในแผนยุทธศาสตร์ชาติ^{๔๔}

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระยะ ๕ ปีข้างหน้าจะเป็นการปฏิรูปกระบวนการ ดำเนินงานจากเดิมไปสู่กระบวนการทำงานแบบบูรณาการทั้งระบบโดยเริ่มจากการวางรากฐานทางความคิดของประชาชนที่นอกจากตนเองจะไม่กระทำการทุจริตแล้ว จะต้องไม่อดทนต่อการทุจริตที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอีกต่อไป ประชาชนไทยต้องก้าวข้ามค่านิยมอุปถัมภ์และความเพิกเฉยต่อการทุจริตประพตติมิชอบ เจตจำนงทางการเมืองของประชาชนที่ต้องการสร้างชาติที่สะอาดปราศจากการทุจริต จะต้องได้รับการสานต่อจากฝ่ายการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ การขับเคลื่อนนโยบายที่มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องเป็นที่ได้รับความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นจากประชาชนว่าจะสามารถเป็นผู้ปกป้องผลประโยชน์ของชาติและประชาชนได้อย่างรวดเร็ว เป็นธรรมและเท่าเทียม ทั้งนี้เพื่อยกระดับมาตรฐานจริยธรรม คุณธรรม และความโปร่งใสของประเทศไทยในทุกมิติให้เ็นมาตรฐานตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption: UNCAC) ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์มีความครอบคลุมกระบวนการดำเนินงานด้านการป้องกัน ปราบปรามการทุจริต และประพตติมิชอบ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลักออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญในกระบวนการการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะที่ “ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลากทางสังคมในทุกระดับช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต เป็นการดำเนินการผ่านสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลากทางสังคมให้มีความเป็นพลเมืองที่ดี ที่มีจิตสาธารณะ จิตอาสา และความเสียสละเพื่อส่วนรวมและเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่ยอมรับและต่อต้านการทุจริตในทุกรูปแบบ^{๔๕}

^{๔๔} สถาปปฏิรูปแห่งชาติ, การป้องกันและการปราบปรามการทุจริตมิชอบ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๘), หน้า ๒๒.

^{๔๕} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ -๒๕๖๔), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.dusit.ac.th/home/wp-content/uploads/2017/02/2corruption.pdf> [๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๗].

ตารางที่ ๒.๖ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต	
กลยุทธ์	แนวทางตามกลยุทธ์
๑. ปรับฐานความคิดทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัยให้สามารถแยก ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและ ผลประโยชน์ส่วนรวม	๑.๑ พัฒนาหลักสูตร บทเรียน การเรียนการสอน การนำเสนอ และรูปแบบการป้องกันการทุจริตตามแนวคิดแยก ระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมในทุกระดับ ๑.๒ การกำหนดการพัฒนาหรือปรับปรุงมาตรฐานทางจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ และมีการประกาศใช้อย่างจริงจัง
๒. ส่งเสริมให้มีระบบและบวนการ กล่อมเกลாத่าง สังคม เพื่อด้านทุจริต	๒.๑ กล่อมเกลาท่างสังคมในทุกช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อสร้าง พลเมืองที่ดี ๒.๒ พัฒนานวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้สำหรับทุกช่วงวัย ตั้งแต่ ปฐมวัย ๒.๓ พัฒนาคติสำนึกสาธารณะ ๒.๔ การใช้เครื่องมือการสื่อสารทางสังคมเพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรม ๒.๕ การเสริมบทบาทการกล่อมเกลาท่างสังคมของ สื่อมวลชน และองค์กรวิชาชีพ ๒.๖ พัฒนามาตรวัดทางสังคม เพื่อเป็นเครื่องมือในการขัดเกล่า พฤติกรรม
๓. ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือด้านทุจริต	๓.๑ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการ กล่อมเกลาท่างสังคมและการปฏิบัติงานต่อต้านการทุจริต ๓.๒ พัฒนาหลักสูตร บทเรียน การเรียนการสอน การนำเสนอ และรูปแบบการป้องกันการทุจริตตามแนวทาง ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอนในทุกระดับ ๓.๓ พัฒนาระบบและจัดการองค์ความรู้การป้องกันการ ทุจริต ตาม แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๔. เสริมพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community)และ บุรณาการทุก ภาคส่วนเพื่อ ต่อต้านการทุจริต	๔.๑ สร้างชุมชนเฝ้าระวัง ต่อต้านทุจริต ๔.๒ สร้างความตื่นตัวในการแสดงออกต่อเหตุการณ์ทาง สังคมที่ผิดต่อจริยธรรมทางสังคมหรือกฎหมายและผลักดัน ให้เกิดการลงโทษทางสังคม (Social Sanction) และทาง กฎหมาย บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง และเหตุผล ๔.๓ บุรณาการทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ “ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต” จากสถานการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทยในห้วงระยะกว่าทศวรรษที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า ประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายต่างมีข้อเรียกร้องที่สอดคล้องร่วมกันประการหนึ่งคือ การต่อต้านการทุจริตของ รัฐบาล และเจ้าหน้าที่รัฐ การแสดงออกซึ่งเจตจำนงทางการเมืองของประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่ไม่ยอมรับและไม่อดทนต่อการทุจริตประพตติมิชอบไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลใดก็ตาม ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงเจตจำนงทางการเมืองอันแน่วแน่ของประชาชนไทยทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่ต้องการให้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปด้วยความโปร่งใสปราศจากการทุจริตประพตติ มิชอบ ดังนั้น เพื่อเป็นการสนองตอบต่อ เจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตอันแน่วแน่ ของประชาชน จึงได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์การนำเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกันโดยเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนและรัฐบาลมีการนำเจตจำนงทางการเมืองในเรื่องการต่อต้านการทุจริตไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกัน^{๔๖}

ตารางที่ ๒.๗ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต	
กลยุทธ์	แนวทางตามกลยุทธ์
๑. พัฒนากลไกการกำหนดให้นักการเมืองแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตต่อสาธารณชน	๑.๑ กำหนดให้นักการเมืองต้องแสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตต่อสาธารณชนก่อนลงสมัครรับเลือกตั้ง หรือก่อนดำรงตำแหน่งทางการเมือง ๑.๒ กำหนดให้พรรคการเมืองจัดทำเอกสารแสดงเจตจำนงทางการเมืองของพรรคการเมืองในการต่อต้านการทุจริตและเผยแพร่ให้แก่ประชาชน
๒. เร่งรัดการกำกับ ติดตาม มาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐในระดับ	๒.๑ ศึกษาและกำหนดแนวทาง/ขั้นตอนการกำกับ ติดตาม มาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ ๒.๒ การกำกับติดตามมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมือง และเจ้าหน้าที่รัฐโดยประชาชน ๒.๓ การประเมินมาตรฐานทางจริยธรรมและคุณธรรมของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ

^{๔๖} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.dusit.ac.th/home/wp-content/uploads/2017/02/2corruption.pdf> [๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๗].

ยุทธศาสตร์ที่ ๒.๗ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต	
กลยุทธ์	แนวทางตามกลยุทธ์
๓. สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนกำหนดกล ยุทธ์และมาตรการสำหรับ เจตจำนง ใน การต่อต้านการทุจริต	๓.๑ ศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการกำหนดกลยุทธ์ และ มาตรการในการปฏิบัติเจตจำนงทางการเมือง ในการต่อต้านการทุจริต ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น ๓.๒ ประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ใน การกำหนดกลยุทธ์ และมาตรการในการปฏิบัติเจตจำนง ทางการเมืองในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ๓.๓ การส่งเสริมเจตจำนงทางการเมืองในระดับประชาชน
๔. พัฒนาระบบการบริหารงบประมาณ ด้านการป้องกัน และ ปราบปรามการ ทุจริต เพื่อให้ได้รับการจัดสรร งบประมาณรายจ่าย ประจำปีที่มี สัดส่วนเหมาะสม กับ การแก้ปัญหา	๔.๑ ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการปฏิรูประบบการจัดสร งงบประมาณ ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ที่เพียงพอและเหมาะสม ๔.๒ จัดทำแผนการปฏิรูประบบการจัดสรรงบประมาณ ด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ที่ เพียงพอและเหมาะสม
๕. ส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนต่อต้าน การทุจริตสำหรับภาคเอกชนและ ภาค ประชาชน โดยรัฐให้การสนับสนุนทุน ตั้งต้น	๕.๑ การศึกษาแนวทางการจัดตั้งกองทุนต่อต้านการ ทุจริตในรูปแบบนิติบุคคล ๕.๒ พัฒนาตัวแบบกองทุนต่อต้านการทุจริตสำหรับ ภาคเอกชนและภาคประชาชน
๖. ประยุกต์นวัตกรรมในการกำกับดูแล และควบคุมการดำเนินงาน ตาม เจตจำนงทางการเมืองของ พรรค การเมืองที่ได้แสดงไว้ต่อ สาธารณะ	๖.๑ กำหนดให้พรรคการเมืองต้องแสดงแนวทางในการ ดำเนินนโยบาย และการใช้งบประมาณต่อนโยบายนั้น ๆ ก่อนที่จะจัดให้มีการเลือกตั้ง ๖.๒ จัดทำระบบฐานข้อมูลแนวทาง/มาตรการในการ ป้องกันการทุจริตในแต่ละโครงการที่พรรคการเมืองได้หา เสียงไว้กับประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ “สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย” การทุจริตเชิงนโยบาย (Policy Corruption) เป็นปัญหาที่พบมากขึ้นในปัจจุบัน ก่อให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างมหาศาล ซึ่งจากผลการวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการทุจริตเชิงนโยบายมักเกิดจากการใช้ช่องว่างทางกฎหมายเข้าแสวงหาประโยชน์ส่วนตน โดยพบตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดนโยบายของพรรคการเมือง การใช้อำนาจอย่างไม่โปร่งใส ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ จึงได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์ “สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย” ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งป้องกันการทุจริต ตลอดกระบวนการนโยบายผ่านการกำหนดมาตรการกลไกเสริมสร้างธรรมาภิบาล ตั้งแต่เริ่มขึ้นก่อตัวนโยบาย (Policy Formation) ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) ขั้นตอนตัดสินใจนโยบาย (Policy Decision) ขั้นตอนนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) ขั้นตอนประเมินนโยบาย (Policy Evaluation) และขั้นตอนข้อมูลกลับ (Policy Feedback) ^{๔๗}

ตารางที่ ๒.๘ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย	
กลยุทธ์	แนวทางตามกลยุทธ์
๑. วางมาตรการเสริมในการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายบนฐานธรรมาภิบาล	- การทุจริตเชิงนโยบายบนฐานธรรมาภิบาล ๑.๑ การตรวจสอบแนวโน้มนโยบายหาเสียงของพรรคการเมือง ๑.๒ การพัฒนากระบวนการฉันทามติในการก่อตัวนโยบาย ๑.๓ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ๑.๔ พัฒนารอบชี้้นำการกำหนดนโยบายตามหลักธรรมาภิบาล ๑.๕ พัฒนาเกณฑ์ชี้วัดความเสี่ยงของนโยบาย Policy Risk Indicator (PRI) ๑.๖ พัฒนาแนวปฏิบัติในการยอมรับนโยบายที่ผิดพลาดและแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ๑.๗ กำหนดมาตรการวิเคราะห์ความเสี่ยงและการใช้จ่ายงบประมาณ ๑.๘ เสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๑.๙ การกำหนดความรับผิดชอบทางการเมืองของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเกี่ยวกับการทุจริตเชิงนโยบาย

^{๔๗} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.dusit.ac.th/home/wp-content/uploads/2017/02/2corruption.pdf> [๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๗].

ตารางที่ ๒.๘ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย	
กลยุทธ์	แนวทางตามกลยุทธ์
	๑.๑๐ การกำหนดบทลงโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืนจริยธรรมหรือเป็นความผิดในทางบริหาร ๑.๑๑ การสร้างกลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร ๑.๑๒ พัฒนานวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ๑.๑๓ บูรณาการการติดตามและประเมินนโยบาย
๒. การรายงานผลสะท้อนการทุจริตเชิงนโยบาย (Policy Cycle Feedback)	- บูรณาการและประมวลผลข้อมูลเพื่อการรายงานนโยบาย
๓. การพัฒนานวัตกรรมสำหรับการรายงานและตรวจสอบธรรมาภิบาลในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	- การพัฒนานวัตกรรมสำหรับการส่งเสริมภาคธุรกิจ เอกชน สื่อมวลชน และประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ
๔. ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม และตรวจสอบการทุจริตเชิงนโยบายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๔.๑ ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการตรวจสอบการทุจริต เชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔.๒ เผยแพร่องค์ความรู้ในการดำเนินนโยบายอย่างโปร่งใส และไร้การทุจริตให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ “พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก” ยุทธศาสตร์นี้มุ่งเน้นการ พัฒนากลไกและกระบวนการงานด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อลดโอกาสการทุจริตหรือทำให้การทุจริตเกิดยากขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น โดยอาศัยทั้งการกำหนดกลไกด้านกฎหมาย กลไกทางการบริหารและกลไกอื่น ๆ ตลอดจนส่งเสริมสร้างการปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนให้มีธรรมาภิบาลมากยิ่งขึ้น^{๔๔}

ตารางที่ ๒.๙ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก	
กลยุทธ์	แนวทางตามกลยุทธ์
๑. เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันการทุจริต	๑.๑ พัฒนามาตรการเชิงรุกที่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตในแต่ละระดับ ๑.๒ พัฒนาระบบการทำงานแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ๑.๓ เพิ่มบทบาทของภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการเข้ามา มีส่วนร่วมกับระบบการป้องกันการทุจริต ๑.๔ ยกย่องกลไกการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการป้องกันการทุจริต
๒. สร้างกลไกการป้องกันเพื่อ ยับยั้งการทุจริต	๒.๑ สร้างกลไกป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริต ๒.๒ นำข้อเสนอแนะจากกลไกป้องกันเพื่อยับยั้งการทุจริตสู่การ ปฏิบัติ ๒.๓ กำหนดกลไกการติดตามและประเมินผลการนำข้อเสนอแนะไปสู่การปฏิบัติ
๓. พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อ ลดปัญหาการทุจริต	๓.๑ พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ในระบบบริหารงาน สาธารณะ เพื่อลดขั้นตอน หรือกระบวนการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ ๓.๒ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เปิดโอกาสให้ ประชาชนสามารถศึกษา เรียนรู้ และหาข้อมูลเกี่ยวกับการ ป้องกันการทุจริต (กำหนดเรื่องที่ประชาชนให้ความสนใจ)

^{๔๔} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.dusit.ac.th/home/wp-content/uploads/2017/02/2corruption.pdf> [๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๗].

ตารางที่ ๒.๙ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก	
กลยุทธ์	แนวทางตามกลยุทธ์
๔. พัฒนารูปแบบการสื่อสารสาธารณะเชิงสร้างสรรค์เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม	๔.๑ พัฒนาและยกระดับรูปแบบการสื่อสารสาธารณะเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ๔.๒ กำหนดแผนการติดต่อสื่อสารการตลาด (Integrated Marketing Communication: IMC) เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
๕. การพัฒนา วิเคราะห์และบูรณาการระบบการประเมิน ด้านคุณธรรมและความ โปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน เพื่อเชื่อมโยง กับแนวทางการยกระดับ คะแนนดัชนีการรับรู้ การ ทุจริตของประเทศไทย	๕.๑ พัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการประเมินด้านคุณธรรมและความ โปร่งใส ในการดำเนินงานของหน่วยงาน ๕.๒ การบูรณาการระบบการประเมินด้านคุณธรรมและความ โปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน
๖. สนับสนุนให้ ภาคเอกชน ดำเนินการตามหลักบรรษัทภิบาล	๖.๑ ส่งเสริมการดำเนินงานตามหลักบรรษัทภิบาล ๖.๒ สร้างแรงจูงใจในการเป็นตัวอย่างองค์กรภาคเอกชนที่ปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ๖.๓ กำหนดบทลงโทษกับภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทุจริตอย่างเด็ดขาดและรุนแรง
๗. พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของ บุคลากรด้านการป้องกันการ ทุจริต	๗.๑ พัฒนาและยกระดับการพัฒนาบุคลากรด้านงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้มีความเป็นมืออาชีพและเป็นไปตามมาตรฐานสากล ๗.๒ ต่อยอดขยายผลองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์
๘. การพัฒนาระบบและส่งเสริม การดำเนินการตามอนุ สั ญญา สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการ ทุจริต ค.ศ . ๒๐๐๓ (United Nations Convention against Corruption : UNCAC)	๘.๑ นโยบายและแนวปฏิบัติเชิงป้องกันเพื่อต่อต้านการ ทุจริต ๘.๒ ปรับปรุงประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้รองรับการป้องกันการทุจริต ๘.๓ สร้างแนวทางการป้องกันการจัดซื้อจัดจ้างและการจัดการคลังของรัฐ ๘.๔ การรวบรวมการแลกเปลี่ยนการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ “ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต” ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนากลไกและกระบวนการต่าง ๆ ของการปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งในการปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริตดังกล่าวจะ มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการตราเป็นกฎหมาย (Legislation) การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) การตัดสินคดีและลงโทษผู้กระทำความผิด (Judiciary) การบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต และจะมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยในการพัฒนาการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งยุทธศาสตร์นี้จะทำให้การปราบปรามการทุจริตเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คดีการทุจริตจะถูกดำเนินการอย่างรวดเร็ว และผู้กระทำความผิดจะได้รับการลงโทษ สาธารณชนและสังคมเกิดความตระหนักและเกรงกลัวที่จะกระทำความผิด อันจะส่งผลให้คดีการทุจริต มีอัตราการลดลงได้ในที่สุด^{๔๔}

ตารางที่ ๒.๑๐ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต	
กลยุทธ์	แนวทางตามกลยุทธ์
๑. ปรับปรุงระบบรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ	๑.๑ การปรับปรุงระบบการรับเรื่องร้องเรียนของหน่วยงาน ต่อต้านการทุจริตต่าง ๆ ให้มีความรวดเร็ว เข้าถึงได้โดยง่าย ๑.๒ การสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อระบบการรับเรื่องร้องเรียน
๒. ปรับปรุงการตรวจสอบความเคลื่อนไหวและความถูกต้องของทรัพย์สินและหนี้สิน	๒.๑ การพัฒนาระบบการตรวจสอบความเคลื่อนไหว และการ ตรวจสอบความถูกต้องของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมไปถึงระบบการติดตามทรัพย์สินคืนจากการทุจริต ๒.๒ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินให้ ครอบคลุมถึงโอกาสในการทุจริต
๓. ปรับปรุงกระบวนการและ พัฒนากลไกพิเศษในการ ปราบปรามการทุจริต ที่มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	๓.๑ การปรับปรุงกระบวนการปราบปรามการทุจริตให้มีความ รวดเร็วยิ่งขึ้น ๓.๒ การสร้างมาตรฐานการดำเนินการปราบปรามการทุจริต

^{๔๔} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.dusit.ac.th/home/wp-content/uploads/2017/02/2corruption.pdf> [๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๗].

ตารางที่ ๒.๑๐ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต	
กลยุทธ์	แนวทางตามกลยุทธ์
๔. ตรากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามการทุจริตให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริตและสอดคล้องกับสนธิสัญญาและมาตรฐานสากล	๓.๓ การพัฒนากลไกพิเศษ (Fast Track) ในการปราบปรามการทุจริต
	๓.๔ การเพิ่มบทบาทในการปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐต้นสังกัด
	๔.๑ การตรากฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายให้เท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต
	๔.๒ การตรากฎหมายหรือปรับปรุงกฎหมายเพื่อสนับสนุนให้หน่วยงาน ในกระบวนการปราบปรามการทุจริตดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับสนธิสัญญาและ มาตรฐานสากล
	๔.๓ การประเมินติดตามการอนุวัติการตามสนธิสัญญา เพื่อให้ ความเห็นทางกฎหมายในการเสนอแก้ไขกฎหมาย และ กระบวนการปราบปรามการทุจริตให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล
๕. บูรณาการข้อมูลและข่าวกรองในการปราบปรามการทุจริต	๔.๔ การบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีตามระดับความเสียหาย ความรุนแรงและสถิติการทุจริต
	๔.๕ การบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีเฉพาะในแต่ละพื้นที่ของประเทศ
	๔.๖ การบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐต้นสังกัดในการบังคับใช้กฎหมายและลงโทษทางอาญาหรือทางวินัยในความผิด เกี่ยวกับ การทุจริตหรือจริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ
	๕.๑ พัฒนาระบบฐานข้อมูลประกอบการปราบปรามการทุจริต ระหว่าง หน่วยงานปราบปรามการทุจริต
	๕.๒ จัดตั้งประชาคมข่าวกรองด้านการปราบปรามการทุจริต
	๕.๓ การประสานความร่วมมือกับองค์กรสื่อมวลชน สื่อสาธารณะ หน่วยงานประชาสังคมและหน่วยงานธุรกิจเอกชน เกี่ยวกับข้อมูลและข่าวกรองประกอบการปราบปรามการทุจริต

ตารางที่ ๒.๑๐ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์ (ต่อ)

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต	
กลยุทธ์	แนวทางตามกลยุทธ์
๖. การเพิ่มประสิทธิภาพในการ คุ้มครองพยานและผู้แจ้ง เบาะแส (Whistleblower) และเจ้าหน้าที่ใน กระบวนการปราบปรามการ ทุจริต	๖.๑ การมีมาตรการในการคุ้มครองพยาน (Witness) และ ผู้ให้เบาะแส (Whistleblower) ที่มีความน่าเชื่อถือและ สร้าง ความมั่นใจแก่ผู้ถูกคุ้มครองได้ ๖.๒ การมีมาตรการในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ใน กระบวนการปราบปรามการทุจริต ๖.๓ การกำหนดรางวัลหรือสิ่งจูงใจในการแจ้งเบาะแสใน คดี
๗. พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้ เชิงสหวิทยาการของ เจ้าหน้าที่ใน กระบวนการ ปราบปรามการทุจริต	๗.๑ การพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และขีดความสามารถ รวมไป ถึงความรู้ในเชิงสหวิทยาการให้แก่เจ้าหน้าที่ ปราบปราม การทุจริต (Non-training) ๗.๒ การพัฒนาเจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริตให้มีความรู้ ทักษะและขีดความสามารถที่เป็นมาตรฐานและเท่าทันต่อ พลวัตของการทุจริต (Training) ๗.๓ การแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) และ แลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ปราบปรามการทุจริต
๘. การเปิดโปงผู้กระทำความผิด ให้ สาธารณชนรับทราบและ ตระหนัก ถึงโทษของการกระทำความผิดเมื่อ คดีถึงที่สุด	๘.๑ การเปิดโปงการทุจริตอย่างสร้างสรรค์และพัฒนา ช่องทางในการเผยแพร่เปิดโปงการทุจริตที่เข้าถึงการรับรู้ ของสาธารณชนอย่างกว้างขวาง
๙. การเพิ่มประสิทธิภาพในการ ดำเนินคดีทุจริตระหว่างประเทศ	๙.๑ จัดให้มีทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้น ของปริมาณคดี ทุจริตระหว่างประเทศตามกรอบความ ร่วมมือ ทางเศรษฐกิจและสังคมที่ เปลี่ยนแปลงไป

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ “ ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทย” เป็นการกำหนดยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการยกระดับ มาตรฐานด้านความโปร่งใสและการจัดการการยกระดับค่าดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย โดยการศึกษาวิเคราะห์ประเด็นการประเมินและ วิธีการสำรวจตามแต่ละแหล่งข้อมูล และเร่งรัด กำกับติดตามให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหรือปรับปรุงการทำงานรวมถึงการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ภาคเอกชน และต่างประเทศโดยมี กลยุทธ์การดำเนินงาน ได้แก่^{๕๐}

ตารางที่ ๒.๑๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ กำหนดกลยุทธ์ และแนวทางตามกลยุทธ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต	
กลยุทธ์	แนวทางตามกลยุทธ์
๑. ศึกษาและกำกับติดตามการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย	๑.๑ ศึกษา วิเคราะห์ประเด็นการประเมินและวิธีการสำรวจตาม แต่ละแหล่งข้อมูลที่ใช้สำหรับการจัดอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ๑.๒ บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศ (CPI) ๑.๓ เร่งรัดและกำกับ ติดตามการดำเนินการยกระดับดัชนีการรับรู้ การทุจริตของประเทศ (CPI) ๑.๔ การจัดการการรับรู้ (Perceptions)
๒. บูรณาการเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย	๒.๑ วิเคราะห์และเชื่อมโยงเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ (ยุทธศาสตร์ที่ ๑ - ยุทธศาสตร์ที่ ๕) เพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศ ๒.๒ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์

^{๕๐} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.dusit.ac.th/home/wp-content/uploads/2017/02/2corruption.pdf> [๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๗].

๒.๔ การมีส่วนร่วมแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

การมีส่วนร่วมแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐมีลักษณะเป็นแนวนโยบายพื้นฐานที่ไม่ใช่ นโยบายทั่วไปที่อาจเปลี่ยนแปลงได้เหมือนดังเช่นที่ผ่านมา ซึ่งมีความแตกต่างจากรัฐธรรมนูญในอดีต ๒ ประการ คือ ประการแรก การกำหนดให้บทบัญญัติในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเป็นเจตจำนง เพื่อให้มีสภาพ บังคับให้คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตรากฎหมายหรือกำหนดนโยบายให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ซึ่งแตกต่างจากรัฐธรรมนูญในอดีตที่กำหนดเป็นเพียงแนวทางในการดำเนินการ ประการที่สอง การกำหนดให้มีสภาพบังคับ ได้แก่ การกำหนดหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีต้องชี้แจงในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐนี้อย่างไร และในเรื่องใดบ้าง และในแต่ละปีคณะรัฐมนตรีจะจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อแสดงมาตรการและวิธีการในการปฏิบัติรวมทั้งต้องมีแผนกฎหมายที่จะแสดงว่าได้ดำเนินการให้เกิดผล

๒.๔.๑ ยุทธศาสตร์และแผนด้านการต่อต้านการทุจริต : แผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

๑. หลักการและเหตุผล คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๖๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ให้ทุกส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐกำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในส่วนราชการและ หน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ดังนี้

ข้อ ๑ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการ ป้องกัน และ แก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้น การสร้างธรรมาภิบาล ในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิด การทุจริตประพฤติมิชอบได้

ข้อ ๒ ในกรณีที่มีการกล่าวหาหรือพบเหตุอันควรสงสัยว่าข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ รัฐ กระทำการหรือเกี่ยวข้องกับการทุจริตประพฤติมิชอบ ทั้งในฐานะตัวการผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน ให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ภายใต้ พระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานบุคคลโดยให้บังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง และมาตรการทาง กฎหมายอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

ข้อ ๓ ในกรณีการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตาม บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๔ กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการตาม ข้อ ๒ และข้อ ๓ ให้ถือเป็นความผิดวินัยหรือความผิดทางอาญาแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐดำเนินการ แสวงหา รวบรวม และดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในการที่จะ ทราบรายละเอียดและพิสูจน์เกี่ยวกับการทุจริตรวมทั้งติดตาม เร่งรัดผลการดำเนินงานตาม ข้อ ๑ ข้อ

๒ ข้อ ๓ และ ข้อ ๔ และรายงานผลการปฏิบัติ พร้อมทั้งเสนอความเห็นให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติทราบและพิจารณาอย่างต่อเนื่อง

๒.๔.๒ นโยบายรัฐบาลของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ ข้อ ๑๐.๕ ให้ใช้มาตรการทางกฎหมาย การปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึกในการรักษาคำสัตย์ของความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริตควบคู่กับการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่างเคร่งครัด ยกเลิก หรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นสร้างภาระแก่ประชาชนเกินควร หรือ เปิดช่องโอกาสทุจริต เช่น ระเบียบการ จัดซื้อจัดจ้าง การอนุญาต อนุมัติ และการขอรับบริการจากรัฐ ซึ่งมีขั้นตอนที่ยืดเยื้อ ใช้เวลานานซ้ำซ้อนและเสียค่าใช้จ่ายทั้งของภาครัฐและประชาชน โดยถือว่า เรื่องนี้เป็นวาระเร่งด่วนแห่งชาติและเป็นเรื่องที่ต้องแทรกอยู่ในการปฏิรูปทุกด้าน

๒.๔.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและ ธรรมาภิบาลในสังคมไทย กำหนดเป้าหมาย “เพิ่มระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต สูงกว่าร้อยละ ๕๐ เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒”

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ขึ้น กำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ “ยกระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) สูงกว่าร้อยละ ๕๐” มุ่งสู่เป้าหมาย “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)” เมื่อสิ้นสุดแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยกำหนดให้มีการ ดำเนินงานใน ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทย^{๕๑}

๒.๔.๔ การตรวจสอบและป้องกันการทุจริต

๑. มีการส่งเสริม ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก จริยธรรมคุณธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต

^{๕๑} กระทรวงการต่างประเทศ, แผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.mfa.go.th/acc/th/other/8592/91894/แผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต.html> [๑๗ มกราคม ๒๕๖๘].

๒. มีการป้องกันและเฝ้าระวังเหตุการณ์และพฤติกรรมที่อาจเป็นภัยต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ เช่น มีการตรวจสอบภายใน หรือควบคุมภายในอย่างเข้มงวดและจริงจัง

๓. มีการจัดการกรณีที่มีการทุจริตที่เกิดขึ้นแล้ว เช่น มีการสอบสวนลงโทษทั้งทางอาญาและทาง วินัยอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม

๔. มีการประชาสัมพันธ์ราชการใสสะอาด เผยแพร่ให้ความรู้เรื่องการทุจริตและโทษที่จะได้รับ

๕. มีการสร้างเครือข่ายราชการใสสะอาด เฝ้าระวังการทุจริตโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐและภาคประชาชนร่วมมือกัน เช่น แจ้งเบาะแสการทุจริตของเจ้าหน้าที่ให้ทำการตรวจสอบ

๒.๔.๕ ความผิดของผู้ที่กระทำการทุจริต

การทุจริตนั้นอาจทุจริตเป็นตัวเงินหรือเป็นประโยชน์อย่างอื่นก็ได้ผู้ที่ทำความผิดจะต้องได้รับ โทษทางอาญา เช่น มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑๔๗ และมาตรา ๑๕๗ ดังนี้ มาตรา ๑๔๗ บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำจัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด เปียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวาง โทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท”

มาตรา ๑๕๗ บัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีหรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” สำหรับความผิดทางวินัยของผู้ทุจริต พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๘๕ (๑) บัญญัติไว้ว่า “การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต” เป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรง” ความผิดวินัยฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ คณะรัฐมนตรีได้มีมติควร ให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ถูกลงโทษไม่มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จบำนาญ สำหรับ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เกี่ยวกับการทุจริตดังกล่าว มีองค์ประกอบ ๒ ประการ คือ

๑. มีหน้าที่ราชการที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น อาจเกิดจากกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือตามที่ได้รับมอบหมายก็ได้

๒. ได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต การปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการจะต้องเป็นกรณีที่จงใจหรือ เจตนาที่จะไม่ปฏิบัติหน้าที่ของตน ไม่ใช่เป็นเรื่อง พลั้งเผลอ หลงลืม หรือเข้าใจผิด คำว่า “โดยทุจริต” หมายถึง เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งการแสวงหาประโยชน์ดังกล่าวนี้ อาจเป็นเงิน ทอง สิ่งของหรือจะเป็นการได้รับการบริการ ก็ได้ทั้งนี้โดยจะต้อง เป็นประโยชน์ที่ไม่ควรได้หรือไม่มีสิทธิที่จะได้รับโดยชอบธรรมหรือชอบด้วยระเบียบหรือกฎหมาย ไม่ว่าตนเองหรือผู้อื่นจะได้ประโยชน์ดังกล่าวก็ตาม

มาตรา ๗๘ (๓) กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขปโภค และสาธารณสุขการ

ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนา จังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของ ประชาชนในจังหวัดนั้น

ยุทธศาสตร์และแผนด้านการต่อต้านการทุจริต : แผนยุทธศาสตร์ว่าด้วยการ ป้องกัน และปราบปรามการทุจริต กระทรวงการต่างประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบให้ทุกส่วนราชการและ หน่วยงานของรัฐกำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในส่วนราชการ และหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน ดังนี้

ข้อ ๑ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้น การ สร้าง ธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพฤติมิชอบได้

ข้อ ๒ ในกรณีที่มีการกล่าวหาหรือพบเหตุอันควรสงสัยว่าข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการหรือเกี่ยวข้องกับการทุจริตประพฤติมิชอบ ทั้งในฐานะตัวการผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนให้ หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ภายใต้พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน บุคคล โดยให้บังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง และมาตรการทางกฎหมายอย่าง เฉียบขาดและรวดเร็ว

ข้อ ๓ ในกรณีการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐให้หัวหน้าส่วน ราชการและหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตาม บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ อย่างเคร่งครัด

ข้อ ๔ กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตาม ข้อ ๒ และข้อ ๓ ให้ถือเป็นความผิดวินัยหรือความผิดทางอาญาแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ดำเนินการ แสวงหา รวบรวม และดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในการที่จะ ทราบรายละเอียดและพิสูจน์เกี่ยวกับการทุจริตรวมทั้งติดตาม เร่งรัดผลการดำเนินงานตามข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔ และรายงานผลการปฏิบัติ พร้อมทั้งเสนอความเห็นให้คณะกรรมการรักษาความสงบ แห่งชาติทราบและพิจารณาอย่างต่อเนื่อง

๑.๒ นโยบายรัฐบาลของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่ มีธรรมาภิบาลและการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ ข้อ ๑๐.๕ ให้ใช้ มาตรการทางกฎหมาย การปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและจิตสำนึกในการรักษาศักดิ์ศรีของ ความเป็นข้าราชการและความซื่อสัตย์สุจริต ควบคู่กับการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพเพื่อ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับอย่าง เคร่งครัด ยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นสร้างภาระแก่ประชาชนเกิน ควร หรือ เปิดช่องโอกาสทุจริต เช่น ระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง การอนุญาต อนุมัติ และการขอรับ บริการจากรัฐ ซึ่งมีขั้นตอนที่ยืดเยื้อ ใช้เวลานานซ้ำซ้อนและเสียค่าใช้จ่ายทั้งของภาครัฐและประชาชน โดยถือว่า เรื่องนี้เป็นวาระเร่งด่วนแห่งชาติและเป็นเรื่องที่ต้องแทรกอยู่ในการปฏิรูปทุกด้าน

๑.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ประเด็น ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาล ในสังคมไทย กำหนดเป้าหมาย “เพิ่มระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริตสูงกว่าร้อยละ ๕๐ เมื่อ สิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒”

๑.๔ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ขึ้น กำหนดเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ “ยกระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) สูงกว่าร้อยละ ๕๐” มุ่งสู่เป้าหมาย “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance & Clean Thailand)” เมื่อสิ้นสุดแผนยุทธศาสตร์ชาติฯ ใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยกำหนดให้มีการดำเนินงานใน ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี กับการพัฒนาประเทศไทย เป็นการบริหารงานของภาครัฐที่เน้น ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ จากองค์ประกอบยุทธศาสตร์นี้ที่ภาครัฐนำมาขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐมีเป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้ มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล

รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวกรวดเร็วและโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัยมีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (๑) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ (๒) ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ (๓) ระดับความโปร่งใสการทุจริตประพฤติมิชอบและ (๔) ความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐประกอบด้วย ๘ ประเด็น ได้แก่^{๕๒}

๑. ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็วโปร่งใส โดย (๑) การให้บริการสาธารณะของภาครัฐได้มาตรฐานสากลและเป็นระดับแนวหน้าของภูมิภาค และ (๒) ภาครัฐมีความเชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้

๒. ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ โดย (๑) ให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (๒) ระบบการเงินการคลังประเทศสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และ (๓) ระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ

๓. ภาครัฐมีขนาดเล็กกะทัดรัด เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ โดย (๑) ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม (๒) ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และ (๓) ส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาล

๔. ภาครัฐมีความทันสมัย โดย (๑) องค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ และ (๒) พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย

๕. บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกมีความสามารถสูง มุ่งมั่นและเป็นมืออาชีพ โดย (๑) ภาครัฐมีการบริหารกำลังคนที่มีความคล่องตัว ยึดระบบคุณธรรม และ (๒) บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน มีคุณธรรม และมีการพัฒนาตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ

^{๕๒} ธนิกานต์ ศรีจันทร์ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, “ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี กับการพัฒนาประเทศไทย”, *Journal of Modern Learning Development*, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๖) : ๔๑-๔๓๕.

๖. ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดย (๑) ประชาชนและภาคีต่าง ๆ ในสังคมร่วมมือกันในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๒) บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรมจริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต (๓) การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบมีประสิทธิภาพมีความเด็ดขาดเป็นธรรมและตรวจสอบได้ และ (๔) การบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ

๗. กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็นโดย (๑) ภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง (๒) มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น และ (๓) การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียมมีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้กฎหมาย

๘. กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค โดย (๑) บุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม (๒) ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีบทบาทเชิงรุกร่วมกันในทุกขั้นตอนของการค้นหาความจริง (๓) หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญาและปกครองมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน (๔) ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือกระบบยุติธรรมชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม และ (๕) พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษอาญาโดยยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ได้แก่ ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง, ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการ, ภาครัฐมีขนาดเล็ก gọn, ภาครัฐมีความทันสมัย, บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม, ภาครัฐมีความโปร่งใส, กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสม, กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค ซึ่งจากการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ของภาครัฐย่อมส่งผลให้การบริหารจัดการภาครัฐมีประสิทธิภาพ

๒.๕ หลักโลกपालธรรม

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้นำหลักธรรม ได้แก่ หิริโอตตปละ หรือ หลักโลกपालธรรม มาประยุกต์ใช้ดังนี้

๒.๕.๑ หลักคำสอนโลกपालธรรม

หลักคำสอนโลกपालธรรมเป็นธรรมคัมภีร์ของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นหลักคำสอนที่ต้องการให้บุคคลละอายต่อการทำชั่ว กลัวผลของการกระทำความผิด ทำแต่ความดี ซึ่งมีอยู่ในใจของคนทุกคนและเป็นธรรมที่ทำให้มนุษย์กับสัตว์อยู่ร่วมกัน และเป็นธรรมที่ทำให้มนุษย์แยกออกจากสัตว์ พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องโลกपालธรรมไว้ใน อังคุตตรนิกาย เอก-ทุก-ติกนิบาต และ ในขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ-ธรรมบท-อุทาน-อิติวุตตกะ-สุตตนิบาต เพื่อสอนภิกษุว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรมฝ่ายขาว ๒ อย่างนี้ ย่อมคัมภีร์โลก ๒ อย่างเป็นไฉน คือ หิริ ๑ โอตตปละ ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ธรรมฝ่ายขาว ๒ อย่างนี้แล ถ้าธรรมฝ่ายขาว ๒ อย่างนี้ ไม่พึงคัมภีร์โลก ใคร ๆ ในโลกนี้จะไม่พึงบัญญัติ ว่ามารดา ว่าน้ำ

ว่า ป้า ว่าภรรยาของอาจารย์ หรือว่าภรรยาของครู โลกจักถึงความสาบสูญกัน เหมือนกับพวกแพะ พวก แกะ พวกไก่ พวกหมูพวกสุนัขบ้าน และพวกสุนัขจิ้งจอก ฉะนั้น ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะธรรมฝ่าย ขาว ๒ อย่างนี้ ยังคุ้มครองโลกอยู่ ฉะนั้น โลกจึงบัญญัติคำวามารดา ว่าน้ำว่าป้า ว่าภรรยาของอาจารย์หรือว่าภรรยาของครูอยู่^{๕๓} และสูตรที่ ๕ ธรรมสูตร ว่าจริงอยู่ พระสูตรนี้พระผู้มีพระภาคตรัสแล้ว พระสูตรนี้พระผู้มีพระภาคผู้เป็นพระอรหันต์ตรัสแล้ว เพราะเหตุนั้น ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วว่า ดูกร ภิกษุทั้งหลาย สุกกธรรม ๒ ประการนี้ย่อมรักษาโลก ๒ ประการเป็นไฉนคือ หิริ ๑ โอตตปปะ ๑ ดูกร ภิกษุทั้งหลาย ถ้าว่าสุกกธรรม ๒ ประการนี้จะไม่พึงรักษาโลกไซ้ ในโลกนี้ก็ไม่พึงปรากฏว่า มารดา น้ำ ป้า ภรรยาของอาจารย์ หรือว่าภรรยาของครู โลกจักถึงความปะปนกันไป เหมือนอย่างแพะ แกะ ไก่ สุนัข สุนัขจิ้งจอก ฉะนั้น ดูกรภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะเหตุที่สุกกธรรม ๒ ประการนี้ยังรักษาโลก อยู่ ฉะนั้นจึงยังปรากฏว่า มารดา น้ำ ป้าภรรยาของอาจารย์ หรือว่าภรรยาของครู พระผู้มีพระภาคได้ ตรัสเนื้อความนี้แล้ว ในพระสูตรนั้นพระผู้มีพระภาคตรัสคาถาประพันธ์ดังนี้ว่าถ้าสัตว์เหล่าใด ไม่มีหิริ และโอตตปปะในกาลทุกเมื่อไซ้สัตว์เหล่านั้นมีสุกกธรรมเป็นมูลปราศไปแล้ว เป็นผู้ถึงชาติและมรณะ ส่วนสัตว์เหล่าใด เข้าไปตั้งหิริและโอตตปปะไว้โดยชอบในกาลทุกเมื่อ สัตว์เหล่านั้นมีพรหมจรรย์ออก งาม เป็นผู้สงบ มีภพใหม่สิ้นไปแล้ว เนื้อความนี้พระผู้มีพระภาคตรัสแล้ว เพราะเหตุนี้ ข้าพเจ้า ได้สดับมาแล้วฉะนี้^{๕๔}

“ธรรมโลกपालธรรม” ธรรมะเครื่องคุ้มครอง โลก คือ หิริโอตตปปะ หิริ ความละอายแก่ใจในการทำบาป โอตตปปะ ความสะดุ้งกลัวต่อผลแห่งบาป ธรรมทั้งสองประการนี้ทรงแสดงว่าเป็นโลกपालธรรม คือ ธรรมที่รักษาคุ้มครองโลก คือ หมู่สัตว์ให้ ร่วมกันอย่างปกติสุขตามสมควร นอกจากจะเรียกโลกपालธรรมแล้ว ยังถือว่าเป็นธรรม คือธรรมที่จะ สร้างคนให้เป็นเทพบุตรเทพธิดาด้วยร่างกายที่เป็นมนุษย์นี้เอง หากเราสังเกตให้ดีจะพบว่า หิริโอตตปปะ เป็นธรรมที่เกิดขึ้นภายในใจของคนทุกคนในลักษณะที่ค่อยๆเกิดขึ้นมาตามลำดับ ท่านจึงเรียกธรรมสองประการนี้ว่า มโนธรรม คือ ธรรมที่เกิดขึ้นภายในจิต หิริ โอตตปปะ ในด้าน พฤติกรรมที่ปรากฏออกมาทางด้านกาย วาจา เพราะใจประกอบด้วยความสำนึกอันมีหิริ โอตตปปะ เป็นหลักยึดเหนี่ยว พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในสังคม จะยึดหลักการไม่เบียดเบียนตนเอง คนอื่นให้เดือดร้อน เพราะพฤติกรรมต่าง ๆ จะอยู่ภายใต้การควบคุมของหิริ โอตตปปะ ให้สังเกตว่า หิริโอตตปปะเป็นความสำนึก ที่เกิดขึ้นจากการยอมรับความสำคัญของตนเอง สังคม เจื่อนไขทาง สังคม และศาสนาเป็นต้น เช่น การพิจารณาถึงชาติตระกูล อายุ จิตใจที่เข้มแข็ง การศึกษา เสียสละหา จากคนอื่น ความรู้สึกตำหนิตนเอง โทษทางบ้านเมือง การตกรรทหลังความตาย เป็นต้น ความรู้สำนึก เหล่านี้จะค่อย ๆ เกิดขึ้นจากการมีความละอายแก่ใจ และความสะดุ้งกลัวต่อบาป และผลของบาป

ฝ่ายกฎหมายนั้น บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมความประพฤติผิด ทางกาย กั้ววาจาเท่านั้น หาได้ไปควบคุมถึงใจ ซึ่ง เป็นตัวควบคุมกายกั้ววาจา อีกประการหนึ่งความผิดทางกฎหมายจะเกิดขึ้นตามเจื่อนไขของกฎหมายได้ ก็ต่อเมื่อการกระทำความผิด เช่น จะต้องฟัง ได้ว่าเป็นความผิดตามกฎหมายมีประจักษ์พยานหลักฐาน มากพอที่จะถือว่าเป็นความผิดได้ จึงตัดสินได้ว่าเป็นความผิด หากว่าความ

^{๕๓} อง.ทุก. (ไทย) ๒๐/๒๕๕/๔๑.

^{๕๔} ข.อิติ. (ไทย) ๒๕/๒๒๐/๑๕๘-๑๕๙.

สำนึกผิดว่าอะไรผิดอะไรถูกเกิดจากหิริโอตตปปะแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องมีคนเห็นหรือไม่เห็น ใครจะโจทก์ท้วงหรือไม่ก็ตาม คนที่มี หิริโอตตปปะจะสำนึกได้ด้วยตัวเองว่า อะไรควรเว้นอะไรควรกระทำ ในด้านสร้างคุณงามความดีก็เช่นกัน คน ที่มีหิริโอตตปปะพร้อมที่จะทำความดีโดยไม่จำเป็นว่าใครจะเห็นหรือไม่ก็ตาม เมื่อเป็นความดี ก็พร้อมที่จะกระทำอย่างเต็มที่พุดกันว่าปิดทองหลังองค์พระปฏิมาความป็นป่วนสับสนในปัจจุบันจนส่วนย่อยถึง สังคมโลกจะพบว่า การกระทำในลักษณะที่ขาดความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคมได้เกิดขึ้นมากจน สร้างความหวุ่นไหว ได้เกิดขึ้นแก่คนทั่วไปทั้งสถานการณ์ของสังคมประเทศ และโลก โลกปาเลธรรมทั้ง สองประการยังมีความจำเป็นมากยิ่งขึ้นที่คนจะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในจิตใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่ ทำงานเกี่ยวข้องกับอำนาจ เงิน สังคมราชการ ยิ่งขาดหิริโอตตปปะไม่ได้ทีเดียว หากต้องการความ เจริญในชีวิต ที่มีความเจริญทางด้านวัตถุและจิตใจสัมพันธ์กัน ข้อที่อ้างว่า “เพราะทุกประเทศมี กฎหมายคุ้มครองแล้ว” หากจะพุดกันในธรรมนองนั้น ทำไมไม่พุดในลักษณะตรงกันข้ามว่าหากทุกคน มีหิริโอตตปปะเป็นหลักใจแล้ว กฎหมายต่าง ๆ ไม่มีความจำเป็นอะไรเลย เพราะการละเมิดสิ่งที่ กฎหมายกำหนดว่า ผิดกฎหมายไม่เกิดขึ้น โดยเขาไม่จำเป็นที่จะต้องรู้ อย่าลืมนะว่า ความจริงที่ปรากฏ ในสังคมนั้นมีคนรู้กฎหมายไม่กี่คนหรอก แต่ที่เขาสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่กระทำผิดกฎหมายนั้น ไซ้ของอิทธิพลของมนธรรม ภายในใจของคนในสังคมหรือแต่เพราะมาตรฐานทางมนธรรมของคนไม่ เสมอกัน โลกจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายและหิริโอตตปปะ ควบคู่กันไปเพื่อสนับสนุนกันหากขาดทั้งสอง อย่าง หรือขาดหิริโอตตปปะแล้วอย่าหวังว่าจะอยู่กันด้วยความสุขได้เลย^{๕๕}

๒.๖.๒ ความหมายโลกปาเลธรรม

โลกปาเลธรรม ตามพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ซึ่งเป็น ธรรมคุ้มครองโลก หมายถึง ธรรมที่ช่วยให้โลกมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่เดือดร้อนและสับสนวุ่นวาย^{๕๖} โลกปาเลธรรม ธรรมคุ้มครองโลก คือ ปกครองควบคุมใจมนุษย์ไว้ให้อยู่ในความดี มิให้ ละเมิดศีลธรรม และให้อยู่กันด้วยความเรียบร้อยสงบสุข ไม่เดือดร้อนสับสนวุ่นวายโลกปาเลธรรม คือ เป็นธรรมที่คุ้มครองรักษาระฆะมัตระวังให้บุคคลตั้งอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต^{๕๗}

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โลกปาเลธรรม หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าธรรมคุ้มครองโลก หมายถึง ธรรมที่ช่วยปกป้องโลกไม่ให้สับสนวุ่นวายให้มนุษย์ตั้งอยู่ในความดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มิให้ละเมิดต่อศีลธรรมและให้อยู่รวมกันอย่างเรียบร้อยสงบสุข

^{๕๕} พระโสภณคณาภรณ์, **ตอบปัญหาทางพระพุทธศาสนา ๒**, (กรุงเทพมหานคร : จัดพิมพ์โดยวัดบวรนิเวศราชวรวิหาร, ๒๕๒๒), หน้า ๑๖๖-๗๑.

^{๕๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๗, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๖๕.

^{๕๗} ไสว มาลาทอง, **คู่มือการศึกษาจริยธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๕๖.

๒.๖.๓ องค์ประกอบของโลกปาลธรรม

โลกปาลธรรมโลกปาลธรรมเป็นธรรมที่คุ้มครองรักษาระมัดระวังให้บุคคลตั้งอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต มี ๒ ประการ คือ^{๕๘}

๑. หิริ ความละอายแก่ใจ อันได้แก่ การทุจริต ทางกาย ทางวาจา ทางใจ ในปัจจุบันสังคมไทย มีการพูดถึงข้าราชการ นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความไม่ซื่อสัตย์สุจริต และคอร์รัปชันฉ้อโกงบ้านเมืองด้วยวิธีการต่าง ๆ ก็เนื่องจากข้าราชการ นักการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ เหล่านี้ขาดหลักธรรมว่าด้วย หิริ โอตตัปปะ คือไม่มีความละอายและไม่เกรงกลัวนั่นเอง ความละอายต่อการกระทำความชั่ว หรือ บาป เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจว่า การทำ การพูด และ การคิด ที่กำลังจะทำ กำลังจะพูด และกำลังคิดอยู่นั้นจะก่อให้เกิดความทุกข์ ผิดศีลทั้ง ๕ ข้อผิดต่อ วินัยคุณุหัตถ์ สร้างความเสียหายให้กับตนเองและส่วนรวม หรือไม่ หากมีความละอายและเห็นความชั่ว เป็นเสมือนสิ่งสกปรกโสโครกอันจะทำให้กาย วาจา ใจ ของตนเปื้อนเปรอะเปื้อน อุปมาเหมือนคนรักความ สะอาด ย่อมรังเกียจที่จะเข้าใกล้ของสกปรก ฉะนั้น อย่างนี้เรียกว่า ความอายต่อบาปทุจริตไม่ใช่อายคน ความละอายต่อการการกระทำชั่วนี้อาจเรียกว่าความละอายแก่ใจ เป็นความละอายที่จะต้อง เกิดขึ้นทั้งต่อหน้าและลับหลังบุคคลอื่น

จึงจะได้ชื่อว่าเป็นความละอายที่เรียกว่า หิริ แท้ เพราะความละอายนั้นเป็นลักษณะส่วนลึกของจิตใจที่พิจารณา อะไรควร อะไรไม่ควร และอาจเกิดจากการพิจารณาอื่นๆอีก เช่น พิจารณาถึงชาติตระกูลของตนเอง เกียรติและศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งทำให้เกิดความละอายในการที่จะทำเช่นนั้น หรือ มีความละอายรอบตัว คือ สิ่งใดไม่เหมาะสม ไม่ควรก็ละอายไว้ก่อนความละอายแก่ใจต่อการทำความชั่วหรือบาปทุจริต อันเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ โดยพิจารณาเห็นทุกข์โทษของทุจริตบาปกรรม ซึ่งจะสร้างความเสียหายให้ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น เพราะบาปทุจริตเป็นสิ่งที่ไม่ควรประพฤติ เป็นสิ่งที่น่าละอายใจ มิใช่จะละอายต่อคนอื่นเกรงว่าคนอื่นจะรู้จะเห็น แต่เป็นความละอายใจของตนเอง อย่างนี้เรียกว่า หิริ ความละอายใจต่อบาปทุจริต จะเอาอะไรมาว่าว่าเป็นบาปทุจริต สิ่งที่จะเป็นตัววัดก็คือ ศีล ๕ และ วินัยคุณุหัตถ์ ได้แก่ การดื่มสุรา การสูบบุหรี่การเล่นการพนัน การประพฤติผิดในกาม ซึ่งสุกก่อนห้าม อยู่ก่อนแต่ง รวมหลับนอนกันฉันคู่สาวทั้ง ๆ ที่อยู่ในสภาพของความเป็นนักศึกษา ฯลฯ เหล่านี้หากไม่มี หิริ คือ ความละอายแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อตนเอง และ ผู้คนรอบข้าง ความไม่ละอายที่จะกระทำความชั่วเหล่านี้ได้เกิดปัญหาแก่สังคมไทย หลายประการ ทั้งปัญหาการพนันเล่นไพ่ เล่นหวยใต้ดิน บนดิน ปัญหาเมาแล้วขับปัญหาท้องแล้วทิ้ง และ ปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้นความละอายแก่ใจนี้หากเป็นความละอายเพราะเกรงคนอื่นจะรู้จะเห็นและจะได้รับโทษ แล้วถูกคนอื่นประณามจึงไม่กล้าทำความชั่วทุจริต อย่างนี้ไม่จัดเป็นหิริ เพราะความกลัวที่เกิดขึ้นว่าคนอื่นจะรู้เห็นหากคนอื่นไม่รู้ไม่เห็นก็จะทำความชั่วทุจริตได้โดยมิได้มีความละอายแก่ใจตนเองเลย ความละอายเกิดแก่จิตตนเอง ไม่ทำความชั่วเพราะละอายแก่ใจตนเองด้วยเห็นว่า ความชั่วเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ทำให้จิตใจของคนมัวหมองแปดเปื้อน ทำความเสื่อมเสียให้เกิดขึ้นทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น มีผลเป็นทุกข์ ถึงแม้จะไม่มีใครรู้ใครเห็นแต่ตนเองย่อมทราบดี ความรู้สึกที่เกิดขึ้นตาม

^{๕๘} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒๐, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๕๔), หน้า ๖๕.

ธรรมชาติเช่นนี้ ย่อมฝังแน่นอยู่ในจิตใจ และจะไม่คิดทำความชั่วในที่ทุกสถานในกาลทุกเมื่อ ไม่ว่าจะเป็นที่ลับหรือที่แจ้งซึ่งจัดเป็นความละอายแก่ใจตามความหมายของ หิริ

๒. โอตตปปะ ความเกรงกลัว มีผลทำให้เกิดความทุกข์ ความเดือดร้อน ความเสียหาย ทั้งแก่ตนเองและสังคมส่วนรวม จึงไม่กล้าทำความชั่วทุจริต เพราะกลัว ต่อผลวิบากกรรมของความชั่วความไม่ดีนั้น ๆ จะให้ผลเรียกว่า โอตตปปะ คือ กลัวผลของบาปทุจริต ต้องได้รับทุกข์ทรมานและเกรงว่าคนอื่นเขาจะได้รับความทุกข์ทรมานเพราะการกระทำของตนเองเป็น เหตุ โดยคิดว่าตนเองก็กลัวต่อทุกข์โทษที่จะเกิดตามมัจฉันใด คนอื่นก็มีความกลัวต่อผลกรรม คือทุกข์ โทษเช่นเดียวกัน มิใช่กลัวต่อผลอันจะเกิดจากการได้รับโทษตามกฎหมายของบ้านเมือง โทษตามกฎหมายของบ้านเมืองนั้นจะมีได้ก็ต่อเมื่อมีหลักฐาน มีคนรู้เห็น มีพยานอย่างเพียงพอเท่านั้น หากไม่มี คนรู้เห็นหรือไม่มีหลักฐานพยานแล้วก็เอาผิดไม่ได้ ความเกรงกลัวต่อผลความผิด ต้องรับโทษตามกฎหมายบ้านเมือง ไม่ถือว่าเป็น โอตตปปะ เพราะความเกรงกลัวเช่นนั้นย่อมสามารถทำความชั่วได้ ในบางโอกาส แต่ความกลัวผลของความชั่วตามธรรมข้อนี้ เกิดจากการกระทำคือจะทำความชั่วใน โอกาสใด ๆ ก็ตาม ย่อมจะได้รับผลโดยไม่มียกเว้นเหมือนคนที่ลงไปโคลนตม ร่างกายของเขา ย่อมจะเปื้อนโคลนตมนั้น แม้จะไม่มีคนรู้คนเห็นหรือไม่ประการใด หรือเหมือนบุคคลที่ถูกประพรม ด้วยของหอม กลิ่นหอมก็ย่อมฟุ้งไปตามธรรมชาติของมันโดยอัตโนมัติ ฉะนั้นใด บุคคลที่มีความเกรงกลัว ต่อผลแห่งกรรมชั่วทุจริตที่จะเกิดขึ้นจากผลของการกระทำนั้นคิดได้แล้วหักห้ามจิตใจตนเองได้ไม่ทำความชั่วนานับการมีได้

กลัวต่อผลแห่งโทษภัยตามกฎหมายบ้านเมือง ลักษณะอย่างนี้ได้ชื่อว่าเป็นผู้มี โอตตปปะ คือ ความเกรงกลัวต่อผลของกรรม วิบากกรรมในทางทุจริตโดยแท้ ความเกรงกลัวที่เป็น ลักษณะของ โอตตปปะนั้น หมายเอาการไม่กล้าทำความชั่วทั้งต่อหน้าและลับหลังคน ด้วย พิจารณาเห็นว่าผลหรือวิบากกรรมของความชั่วทุจริตนั้นเป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาให้เห็นว่าทุกคนจะต้อง ได้รับผลของการกระทำของตน คนเรามีการกระทำ หรือกรรมเป็นเครื่องกำหนดชะตาชีวิต ทำดีหรือ ทำชั่วอย่างใดไว้ก็ จะได้รับผลของการกระทำหรือกรรมนั้น จึงมีความเกรงกลัวต่อผลของความชั่วทุจริต นั้น แม้จะมี ประมาณเล็กน้อยก็ไม่ทำผู้ที่มีคุณธรรมทั้งสองประการ คือ หิริและโอตตปปะ ย่อมละเว้น จากการทำบาปทุจริตที่เป็นความชั่วโดยประการทั้งปวงเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรละอายทั้งยังเกรง กลัวต่อผลภัยที่จะเกิดขึ้นจากการทำความชั่วนั้น ตามกฎแห่งกรรมที่ว่า “ทำดีย่อมได้ดี ทำชั่ว ย่อมได้ชั่ว” ความละอายแก่ใจต่อบาปทุจริต (หิริ) และความเกรงกลัวต่อบาปทุจริต (โอตตปปะ) ทั้ง สองประการนี้ เป็น เทวธรรม แปลว่า ธรรมที่ทำให้คนเป็นเทวดา หรือ เป็นผู้มีชีวิตอันประเสริฐและ บริสุทธิ์ เป็นที่ปรารถนาอย่างยิ่งในสังคม เทวดาย่อมมีความประพฤติสุจริตธรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาว่า ผู้ที่ประกอบกุศลกรรมทำความดีในโลกนี้ เมื่อถึงแก่กรรม ไม่มีชีวิต หรือตายไปแล้ว ก็จะไม่บังเกิดเป็นเทวดาตามอำนาจแห่งกรรมดีที่เป็นกุศลนั้น ๆ และถึงแม้จะยังไม่ตาย ก็เป็นคนที่เป็นมนุษย์ได้รับการยกย่องสรรเสริญ ความดีที่กระทำย่อมคุ้มครองรักษาตนทั้งในโลกนี้และโลกหน้า หิริ และ โอตตปปะจึงเป็นธรรมที่ทำให้เป็นเทวดา และบุคคลที่จะสามารถพัฒนาดนให้มีความซื่อสัตย์

สุจริตได้นั้นก็ต้องมีธรรม ข้อ หิริ และ โอตตัปปะ คือละอายและเกรงกลัวที่จะคดโกง ทุจริต ผิดศีล ผิดธรรม ทั้งต่อหน้าและลับหลัง^{๕๙}

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของโลกปาลธรรม ประกอบด้วย หิริ และโอตตัปปะ ซึ่งเป็นที่จะช่วยให้มนุษย์ละอายต่อการทำชั่ว เกรงกลัวต่อบาปไม่ว่าผู้ที่บริหารงานและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตส่งผลให้องค์กรเจริญก้าวหน้าทำให้เศรษฐกิจของชาติเจริญมั่นคงทำให้ประชาชนในชาติมีแต่ความสุขความเจริญ

ตารางที่ ๒.๑๒ สารสำคัญของหลักโลกปาลธรรม

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อง.พท. ๒๐/๒๕๕/๔๑.	พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องโลกปาลธรรมไว้ใน อังคุตตรนิกาย เอก-ทุก-ติกนิบาต และ ในขุททกนิกาย ขุททกปาฐะ-ธรรมบท-อุทาน-อิติวุตตะกะ-สุตตนิบาต
พ.อ.อิตติ. ๒๕/๒๒๐/๑๕๘-๑๕๙.	สุกกธรรม ๒ ประการนี้ย่อมรักษาโลก ๒ ประการเป็นไฉนคือ หิริ ๑ โอตตัปปะ ๑
พระโสภณคณาภรณ์	กฎหมายควบคุมการกระทำผิด แต่ไม่สามารถควบคุมจิตใจได้ หากคนมี หิริโอตตัปปะ จะรู้ผิดชอบด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งกฎหมาย แต่เพราะมาตรฐานศีลธรรมต่างกัน สังคมจึงต้องมีกฎหมายและหิริโอตตัปปะควบคู่กันเพื่อความสงบสุขและเจริญร่วมกัน
พระเทพดิลก (ระแบบ ลิตถาโณ)	โลกปาลธรรม ตามพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม ซึ่งเป็น ธรรมคัมภีร์ครองโลก๒ หมายถึง ธรรมที่ช่วยให้โลกมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ เตือดร้อนและสับสนวุ่นวาย
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต)	โลกปาลธรรม ธรรมคัมภีร์ครองโลก คือ ปกครอง ควบคุมใจมนุษย์ไว้ให้อยู่ในความดี มิให้ละเมิดศีลธรรมและให้อยู่กันด้วยความเรียบร้อยสงบสุข ไม่เตือดร้อน สับสนวุ่นวาย
ไสว มาลาทอง	โลกปาลธรรม คือเป็นธรรมที่คัมภีร์ครองรักษาระมัดระวังให้บุคคลตั้งอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต

^{๕๙} ไสว มาลาทอง, คู่มือการศึกษาจริยธรรมสำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา นักบริหาร นักปกครอง และประชาชนผู้สนใจทั่วไป, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๕๖.

๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

แนวทางการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ของจังหวัดจันทบุรี

วิสัยทัศน์ : “จันทบุรีโปร่งใส ร่วมใจต้านทุจริต”

เป้าประสงค์รวม : ระดับคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๕ เพื่อยกระดับคะแนนของดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI) ของประเทศไทยมีระดับดีขึ้น

พันธกิจ : ๑. สร้างค่านิยมและวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริตในองค์กร

๒. เสริมสร้างระบบบริหารจัดการภายในองค์กรอย่างมีธรรมาภิบาล

๓. พัฒนาระบบและกลไกในการป้องกัน การควบคุม และการตรวจสอบทุจริต

ค่านิยมร่วม : ๑. เขตปลอดการทุจริตคอร์รัปชัน

๒. บริหารงานด้วยความเป็นเลิศตามหลักธรรมาภิบาล

๓. สร้างเครือข่ายสัมพันธ์กับหน่วยงาน ภาคี ทุกภาคส่วนร่วมต้านทุจริต

๔. องค์กรใสสะอาด โปร่งใส ตรวจสอบได้

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์มีความครอบคลุมกระบวนการดำเนินงานด้านการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานหลักออกเป็น ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกย่องและเชิดชูคุณงามความดีในการต่อต้านการทุจริต

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สกัดกั้น การทุจริตเชิงนโยบาย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของจังหวัดจันทบุรี เป็นแผนปฏิบัติการที่ใช้ขับเคลื่อนการดำเนินมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของหน่วยงานในอำเภอง่วงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีนโยบายสำคัญและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของจังหวัดจันทบุรี

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ “สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต” เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญในกระบวนการการปรับสภาพสังคมให้เกิดภาวะ “ที่ไม่ทน ต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลางานสังคมในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต และปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต เป็นการดำเนินการผ่านสถาบันหรือกลุ่มตัวแทนที่ทำหน้าที่ในการกล่อมเกลางานสังคม ให้มีความเป็นพลเมืองที่ดี มีจิตสาธารณะ จิตอาสา และความเสียสละเพื่อส่วนรวม และเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่ยอมรับ และต่อต้านการทุจริตในทุกรูปแบบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ “ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต” สถานการณ์ความขัดแย้งในสังคมไทยในห้วงระยะกว่าทศวรรษที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาจากประเด็นข้อเรียกร้องหรือประเด็นการชุมนุมประท้วงของประชาชนทุกกลุ่ม ทุกฝ่ายที่มีต่อทุกรัฐบาลที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายต่างมีข้อเรียกร้องที่สอดคล้องร่วมกันประการหนึ่งคือ การต่อต้านการทุจริตของรัฐบาลและเจ้าหน้าที่รัฐจากกล่าวได้ว่าปัญหาการทุจริตนั้นเป็นเสมือนศูนย์กลางของปัญหาความขัดแย้งทั้งมวลของสังคมไทยในห้วงเวลาที่ผ่านมา และการแสดงออกซึ่งเจตจำนงทางการเมืองของประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่ไม่ยอมรับและไม่อดทนต่อการทุจริตประพฤติดมิชอบไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลใดก็ตาม ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงเจตจำนงทางการเมืองอันแน่วแน่ของประชาชนไทยทุกกลุ่มทุกฝ่าย ที่ต้องการให้การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปด้วยความโปร่งใสปราศจากการทุจริตประพฤติดมิชอบ ดังนั้นเพื่อเป็นการตอบสนองต่อเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนและรัฐบาลมีการนำเจตจำนงทางการเมืองในเรื่องการต่อต้านการทุจริตไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ “สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย” การทุจริตเชิงนโยบาย (Policy Corruption) เป็นปัญหาที่พบมากขึ้นในปัจจุบัน ก่อให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างมหาศาลซึ่งจากผลวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การทุจริตเชิงนโยบายมักเกิดจากการใช้ช่องว่าง ทางกฎหมายเข้าแสวงหาประโยชน์ส่วนตนโดยพบบตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดนโยบายของพรรค การเมือง การใช้อำนาจอย่างไม่โปร่งใส ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ จึงได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์ “สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย” ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่ง ป้องกันการทุจริตตลอดกระบวนการนโยบาย โดยการกำหนดมาตรการกลไกเสริมสร้างธรรมาภิบาล ตั้งแต่เริ่มขึ้น ก่อตัวนโยบาย (Policy Formation) ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) ขั้นตอนตัดสินใจนโยบาย (Policy Decision) ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) ขั้นตอนประเมินนโยบาย (Policy Evaluation) และขั้นตอนข้อมูลกลับ (Policy Feedback)

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ “พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก” ยุทธศาสตร์นี้มุ่งเน้นการพัฒนา กลไกและกระบวนการงานด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศไทย ให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อลดโอกาสการทุจริตหรือทำให้การทุจริตเกิดยากขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น โดยอาศัยทั้งการกำหนดกลไกด้านกฎหมาย กลไกทางการบริหาร และกลไกอื่น ๆ และเสริมสร้างการปฏิบัติงานของหน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนให้มีธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ “ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริต” ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริตเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนา กลไกและกระบวนการต่าง ๆ ของการปราบปรามการทุจริตทั้งระบบ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งในการปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริตดังกล่าวจะมุ่งเน้นการดำเนินการโดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการตามเป็นกฎหมาย (Legislation) การบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement) และการตัดสินคดีและลงโทษผู้กระทำความผิด (Judiciary) การบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการปราบปรามการทุจริต และการ

ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยในการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งยุทธศาสตร์นี้จะทำให้การปราบปรามการทุจริตเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คดีการทุจริตต่าง ๆ จะถูกดำเนินการอย่างรวดเร็ว และผู้กระทำการทุจริตได้รับการลงโทษสาธารณชนและสังคมเกิดความตระหนักและเกรงกลัวที่จะกระทำการทุจริต และคดีการทุจริตมีอัตราลดลงได้ในที่สุด^{๖๐}

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พระจักรพงษ์ อนุตตรโร (วงษ์โพธิ์) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” ผลการวิจัยพบว่า ๑.ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากตามลำดับ ๒. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย^{๖๑}

รัตน สาร์ภะ ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำค้ำ รองลงมาคือ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยองโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง ที่มีเพศ อายุ ระดับ

^{๖๐} ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตจังหวัดจันทบุรี, แผนปฏิบัติการด้านการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของจังหวัดจันทบุรี, (จันทบุรี : สำนักงานจังหวัดจันทบุรี กลุ่มงานบริหาร ทรัพยากรบุคคล, ๒๕๖๔), หน้า ๒-๑๐.

^{๖๑} พระจักรพงษ์ อนุตตรโร (วงษ์โพธิ์), “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

การศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย^{๖๒}

วิจิตร เกิดน้อย ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลไทยาวาส อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปในตำบลไทยาวาส อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านพฤติกรรมช่วงเลือกตั้ง รองลงมาด้านพฤติกรรมก่อนเลือกตั้ง และด้านพฤติกรรมหลังเลือกตั้ง ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่เพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลไทยาวาส อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๖๓}

เกรียงไกร พัฒนาโชติ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอลำสนธิ จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอลำสนธิ จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง รองลงมาคือ ด้านการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง) ตามลำดับ^{๖๔}

ณัฐกาญจน์ เข็มมณ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคมองค์กรทางการเมือง และด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียง

^{๖๒} รัตนา สารักษ์, “การส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๖๓} วิจิตร เกิดน้อย, “พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลไทยาวาส อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๖๔} เกรียงไกร พัฒนาโชติ, “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอลำสนธิ จังหวัดนครราชสีมา”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย^{๖๕}

พระสร้อยทอง ปณณาวุโธ (ประทุมทอง) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ตามหลักอภิธานิธรรม อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองตามหลักอภิธานิธรรม อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ตามหลักอภิธานิธรรม อยู่ในระดับมาก และด้านการประชาติและประชาพิจารณาตามหลักอภิธานิธรรม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคามโดยการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน ประชาชนมีส่วนร่วมแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติที่ตั้งไว้^{๖๖}

ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน รองลงมาคือ ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักเสรีภาพ ด้านหลักการปกครองโดยกฎหมาย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านหลักเสียงข้างมาก ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีเพศ และรายได้ต่อเดือน มีการเสริมสร้างความเข้าใจในการเมือง ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^{๖๗}

^{๖๕} ญัฐกาญจน์ เข็มนาค, “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๖๖} พระสร้อยทอง ปณณาวุโธ (ประทุมทอง), “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^{๖๗} ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ, “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพะพวยพาท จังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัย พบว่า ๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพะพวยพาท จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ๒. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพะพวยพาท จังหวัดสระบุรี ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย^{๖๘}

สรุปได้ว่า จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการทุจริตและประพฤติมิชอบและหลายวิธีการ จากหลายสาเหตุหลายปัจจัย และค่านิยมที่เปลี่ยนไป เช่น การยอมรับการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ ยอมรับการโกงกินของนักการเมืองได้ ยอมรับความไม่โปร่งใสของนักการเมืองได้ หากนักการเมืองคอร์รัปชันแต่ทำให้ประเทศรุ่งเรืองและตนเองได้ประโยชน์ แต่มีแนวทางในการป้องกันได้โดยสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์ความมีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ผู้บริหารประเทศและผู้บริหารองค์กรต้องประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนี้คนในสังคมต้องเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อโดยให้การเคารพยกย่องคนดีมีคุณธรรม รวมทั้งสื่อมวลชนต้องยกย่องชมเชยผู้ที่ประพฤติดี

^{๖๘} พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพะพวยพาท จังหวัดสระบุรี”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ตารางที่ ๒.๑๓ สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
พระจักรพงษ์ อนุตโตโร (วัชรโพธิ์)	ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
รัตนา สารักษ์	การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอนิคมน้ำจืด จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
วิจิตร เกิดน้อย	ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปในตำบลไทยาวาส อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
เกรียงไกร พัฒนะโชติ	วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก
ณัฐกาญจน์ เข็มนาค	ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
พระสร้อยทอง ปญญาวุธ (ประทุมทอง)	การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ	การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับ “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจาก หนังสือ ตำรา วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ สื่อมัลติมีเดีย รวมถึงสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

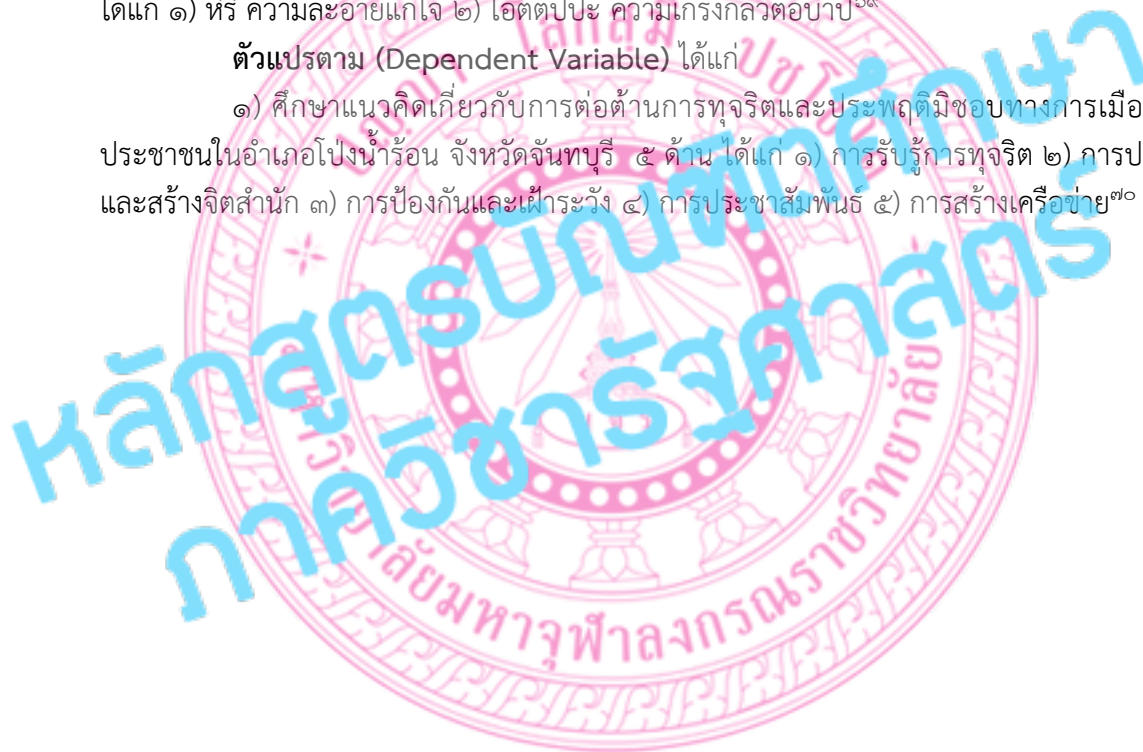
ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

๑) ศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

๒) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธธรรม ๒ ด้าน ได้แก่ ๑) หิริ ความละอายแก่ใจ ๒) โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป^{๖๙}

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

๑) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) การรับรู้การทุจริต ๒) การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก ๓) การป้องกันและเฝ้าระวัง ๔) การประชาสัมพันธ์ ๕) การสร้างเครือข่าย^{๗๐}

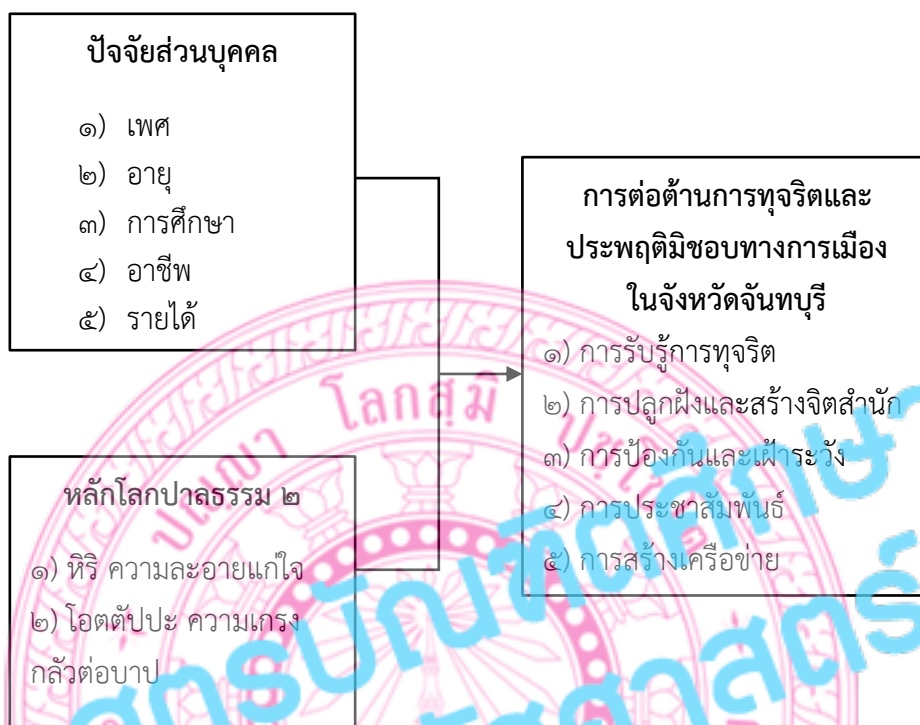

^{๖๙} อัง.สตุตทก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๓๑.

^{๗๐} สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน), แผนยุทธศาสตร์ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการส่งเสริมคุณองค์กร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.dga.or.th/wp-content/uploads/2023/04/plan-anti-corruption.pdf> [๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๗].

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variable)

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” โดยมุ่งหวังศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๒) เพื่อศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๓.๑. รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๓๕,๙๗๐ คน^๑

๒) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ดังนี้

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๓๕,๙๗๐ คน โดยใช้สูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่^๒ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด ๔,๙๐๘ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = \frac{35,970}{1 + 35,970 (0.05)^2}$$

$$n = 395.60$$

$$n = 396$$

จากสูตร จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๙๖ คน

^๑ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, รายงานข้อมูลประชากรอำเภอโป่งน้ำร้อน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://shorturl.at/cnRi5> [๗ มกราคม ๒๕๖๘].

^๒ พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ, เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย, (พระนครศรีอยุธยา : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ๕๑.

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

๑. อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีจำนวน ๕ ตำบล มีเทศบาลตำบล ๔ เทศบาล มีองค์กรบริหารส่วนตำบล ๒ ตำบล มีประชากรจำนวน ๓๕,๙๗๐ คน ตามตารางที่ ๓.๑

๒. แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการแบ่งชั้นภูมิในแต่ละหมู่บ้าน ตามรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๓.๑

$$n = \frac{nN}{N^1}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 N = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม
 N^1 = จำนวนประชากรทั้งหมด

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ชื่อตำบล	จำนวนประชากร (คน)	สัดส่วน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
๑	โป่งน้ำร้อน	๑๐,๖๓๐	$\frac{๓๕๖ \times ๑๕,๐๔๓}{๓๕,๙๗๐}$	๑๑๗
๒	ทัพไทร	๗,๙๕๗	$\frac{๓๕๖ \times ๗,๙๕๗}{๓๕,๙๗๐}$	๘๗
๓	หนองตาคง	๘,๐๘๗	$\frac{๓๕๖ \times ๘,๐๘๗}{๓๕,๙๗๐}$	๘๙
๔	เทพนิมิต	๔,๓๔๖	$\frac{๓๕๖ \times ๔,๓๔๖}{๓๕,๙๗๐}$	๔๘
๕	คลองใหญ่	๔,๙๕๐	$\frac{๓๕๔ \times ๔,๙๕๐}{๒๖,๑๑๐}$	๕๕
รวม		๓๕,๙๗๐	รวมกลุ่มตัวอย่าง	๓๙๖

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้าง การตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

๑) แบบสอบถาม (Questionnaire)

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

๑. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสอบถาม

๒. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

๔. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๕. นำเสนอร่างแบบสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

๗. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

๘. รวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์

๒) ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของ “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” โดยแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรีตามหลักโลกปาธธรรม ๒ โดยได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องปริมาณความคิดเห็นที่ผู้ตอบเห็นว่าตรงกับตนเองเพียงระดับเดียวจาก ๕ ระดับ (Rating Scale) ทั้ง ๒ ด้าน จำนวน ๑๐ ข้อ คือ

๑) หิริ ความละอายแก่ใจ จำนวน ๕ ข้อ

๒) โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องปริมาณความคิดเห็นที่ผู้ตอบเห็นว่าตรงกับตนเองเพียงระดับเดียวจาก ๕ ระดับ (Rating Scale) ทั้ง ๓ ด้าน จำนวน ๒๕ ข้อ คือ

๑) การรับรู้การทุจริต จำนวน ๕ ข้อ

๒) การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก จำนวน ๕ ข้อ

๓) การป้องกันและเฝ้าระวัง จำนวน ๕ ข้อ

๔) การประชาสัมพันธ์ จำนวน ๕ ข้อ

๕) การสร้างเครือข่าย จำนวน ๕ ข้อ

โดยคำถามในตอนที่ ๒ และตอนที่ ๓ มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) ระดับ ดังนี้

๑	หมายถึง	อยู่ในระดับ น้อยที่สุด
๒	หมายถึง	อยู่ในระดับ น้อย
๓	หมายถึง	อยู่ในระดับ ปานกลาง
๔	หมายถึง	อยู่ในระดับ มาก
๕	หมายถึง	อยู่ในระดับ มากที่สุด

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๓) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา และสร้างเครื่องมือเป็นแบบบันทึกเอกสาร เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ เก็บผลการวิเคราะห์ไว้ในแบบบันทึกเอกสาร

๒. นำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาประมวลผลเพื่อกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหา โดยการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้สอบถามเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยนำข้อมูลมาสรุปประเด็นจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์มาจัดทำเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรทั้ง ๗ ตัวแปร รวมข้อคำถามทั้งสิ้น ๓๕ ข้อคำถาม ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ คน จากนั้น นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) พิจารณาจากค่า IOC มากกว่า ๐.๖๐ ขึ้นไป

๓. นำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ มาเป็นฐานในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาคุณภาพ ความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ

๔) การตรวจสอบและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

การหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษานำมาประกอบการสร้างเครื่องมือ คือ แบบสอบถาม
๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ซึ่งได้แก่

ลำดับที่	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	ผศ.ดร. ยุทธนา ปราณีต	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	อาจารย์ ดร.บวร ชมขุนศรี	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	อาจารย์ ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ลำดับที่	ชื่อ-ฉาย/นามสกุล	ตำแหน่ง
๔.	รศ.ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕.	อาจารย์กาญจนา คำจตุ	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

จากนั้น ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยก่อนนำไปใช้ พิจารณาทั้งในด้าน
เนื้อหาสาระ โครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ โดยการวัดความ
เที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item -
Objective Congruence: IOC)^๓ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๗๕ ถึง ๑.๐๐ โดยใช้สูตร
ดังต่อไปนี้

$$\text{สูตร} \quad IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ^๔

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

+๑ หมายความว่า แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

๐ หมายความว่า ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-๑ หมายความว่า แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

๓. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไป
ทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน ๓๐ ชุด
เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's
Alpha Coefficient)^๕ โดยเครื่องมือการวิจัยได้ค่าของแบบสอบถาม เท่ากับ ๐.๘๒๗

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอ
ความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

^๓ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิง จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

^๔ ประคอง กรรณสูตร, สถิติเพื่อการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๓๗.

^๕ Cronbach, Lee J., *Essentials of psychological testing*, 4th Edition, (New York: Harper & Row, 1971), p. 217.

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๙๔ ชุด

๒. รวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้

๑) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา การต่อต้านการทุจริตและประพฤติดีชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของเบสท์ (Best)^๖ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๕๐ หมายถึง อยู่ระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐ หมายถึง อยู่ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐ หมายถึง อยู่ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐ หมายถึง อยู่ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐ หมายถึง อยู่ระดับมากที่สุด

๒) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติดีชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (T-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

^๖ Best, John W., *Research in Education*, (New Jersey: Prentice Hall, Inc., 1981), pp. 179-182.

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียดการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประเพณีชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรีจำนวน ๘ รูปหรือคน โดยแบ่งเป็นกลุ่ม จำนวน ๔ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๒ รูป

ลำดับที่	ชื่อ-ฉาย/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระครูเกษมภักติกิจ,ดร.	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์จันทบุรี
๒	พระครูสุจิตตวิวัฒน์,ดร.	ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์จันทบุรี
กลุ่มที่ ๒ กลุ่มข้าราชการฝ่ายปกครอง จำนวน ๒ คน		
๓	นายประพิศ ญาณปัญญา	นายอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
๔	น.ส.ภุมรินทร์ เพชรขำลี	ปลัดนายอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
กลุ่มที่ ๓ ผู้นำท้องถิ่น จำนวน ๒ คน		
๕	นายสังเวียน คำสอน	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕
๖	นางเสาวนีย์ เกษมสุข	สารวัตรกำนันตำบลหนองตาคง
กลุ่มที่ ๔ ตัวแทนประชาชน จำนวน ๒ คน		
๗	นายบัญชา ศรีเจริญ	ตัวแทนประชาชน
๘	นายสุรพล กลิ่นชื่น	ตัวแทนประชาชน

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างด้วยวิธีการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึก บันทึกเสียงและถ่ายภาพประกอบการสัมภาษณ์

๔) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

๑) วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินได้ว่าจะดึงคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะทิ้งคำหรือข้อความใดออกไป

๒) คำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่น ๆ ได้

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” โดยมุ่งหวังศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๒) เพื่อศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๔.๑ ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๔.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๔.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๔.๔ องค์ความรู้

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

๔.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนบุคคล คือ อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

			(n=๓๙๖)
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	๑๕๖	๔๒.๑๖
	หญิง	๒๔๐	๕๗.๘๔
	รวม	๓๙๖	๑๐๐.๐๐
อายุ	๒๑-๓๐ ปี	๔๑	๑๐.๓๕
	๓๑-๔๐ ปี	๑๒๐	๓๐.๓๐
	๔๑-๕๐ ปี	๑๐๒	๒๕.๗๖
	๕๑-๖๐ ปี	๗๙	๑๙.๙๕
	๖๑ ปีขึ้นไป	๕๔	๑๓.๖๔
	รวม	๓๙๖	๑๐๐.๐๐
การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๗๓	๖๘.๙๔
	ปริญญาตรี	๑๑๓	๒๘.๕๔
	สูงกว่าปริญญาตรี	๑๐	๒.๕๓
	รวม	๓๙๖	๑๐๐.๐๐
อาชีพ	นักศึกษา	๙๗	๒๔.๔๙
	รับราชการ	๔๑	๑๐.๓๕
	รับจ้างทั่วไป	๑๑๔	๒๘.๗๙
	พนักงานเอกชน	๗๗	๑๙.๔๔
	ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๖๗	๑๖.๙๒
	รวม	๓๙๖	๑๐๐

ตารางที่ ๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

(n=๓๗๐)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐	๔๓	๑๐.๘๖
๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท	๒๖๘	๖๗.๖๘
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๕๑	๑๒.๘๘
๒๐,๐๐๑ ขึ้นไป	๓๔	๘.๕๙
รวม	๓๙๖	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๘๔ มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓๐ มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๔ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน ๑๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗๙ และมีรายได้อยู่ระหว่าง ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๖๘ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๖๘

๔.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธธรรม ๒

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธธรรม ๒ ได้แก่ ๑) หิริ ความละอายแก่ใจ ๒) โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป โดยภาพรวมและรายด้าน ดังรายละเอียดที่แสดงเป็นค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธธรรม ๒ โดยภาพรวม

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธธรรม ๒	(n=๓๙๖)		
	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) หิริ ความละอายแก่ใจ	๔.๓๓	๐.๗๘	มาก
๒) โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป	๔.๑๓	๐.๗๕	มาก
โดยภาพรวม	๔.๒๓	๐.๗๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธธรรม ๒ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๒๓$, S.D.=๐.๗๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ดังนี้

มากที่สุดได้แก่ ๑) หิริ ความละอายแก่ใจ ($\bar{X}=๔.๓๓$, S.D.=๐.๗๘) และน้อยที่สุดได้แก่ ๒) โอตตัปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป ($\bar{X}=๔.๑๓$, S.D.=๐.๗๕) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธรรม ๒ ด้านหิริ ความละอายแก่ใจ

(n=๓๗๐)

ด้านหิริ ความละอายแก่ใจ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในสังคม	๔.๐๘	๑.๐๙	มาก
๒. คนในสังคมบางส่วนขาดความละอายแก่ใจในการทุจริตทางการเมือง	๔.๒๑	๐.๙๖	มาก
๓. มีการปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองที่ถูกต้องสามารถช่วยลดปัญหาการทุจริตได้	๔.๔๔	๐.๙๐	มาก
๔. ประชาชนขาดความละอายใจในการสนับสนุนการกระทำผิดทางการเมือง เช่น การเลือกนักการเมืองที่มีประวัติการทุจริต	๔.๕๕	๐.๘๒	มากที่สุด
๕. มีการส่งเสริมประชาชนให้การต่อต้านการทุจริตทางการเมือง	๔.๓๖	๐.๘๙	มาก
โดยรวม	๔.๓๓	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธรรม ๒ ด้านหิริ ความละอายแก่ใจ โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

มากที่สุดได้แก่ ประชาชนขาดความละอายใจในการสนับสนุนการกระทำผิดทางการเมือง เช่น การเลือกนักการเมืองที่มีประวัติการทุจริต ($\bar{X}=4.55$, S.D.=0.82) รองลงมาได้แก่ มีการปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองที่ถูกต้องสามารถช่วยลดปัญหาการทุจริตได้ ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.90) และน้อยที่สุดได้แก่ มีจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองในสังคม ($\bar{X}=4.08$, S.D.=1.09) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธรรม ๒ ด้านโอตตปัปะ ความเกรงกลัวต่อบาป

(n=๓๗๐)

ด้านโอตตปัปะ ความเกรงกลัวต่อบาป	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. พบเห็นการทุจริตหรือประพฤตินิชอบทางการเมือง เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง	๔.๔๓	๐.๗๗	มาก
๒. มีคุณธรรมจริยธรรมสามารถช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทาง จิตใจต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้องทางการเมือง	๔.๓๖	๐.๘๐	มาก
๓. มีความกลัวต่อบาปสามารถเป็นแรงจูงใจให้บุคคล ปฏิเสธการมีส่วนร่วมในการทุจริตทางการเมือง	๔.๐๑	๑.๐๒	มาก
๔. นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริตและความรับผิดชอบต่อสังคม	๓.๖๖	๑.๒๔	มาก
๕. มีความเชื่อเรื่องบาปและผลกรรมจะช่วยลดปัญหาการ ทุจริตและประพฤตินิชอบในสังคม	๔.๑๘	๐.๘๗	มาก
โดยรวม	๔.๑๓	๐.๗๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธรรม ๒ ด้านโอตตปัปะ ความเกรงกลัวต่อบาป โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

มากที่สุดได้แก่ พบเห็นการทุจริตหรือประพฤตินิชอบทางการเมือง เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=4.43$, S.D.=0.77) รองลงมาได้แก่ มีคุณธรรมจริยธรรมสามารถช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้องทางการเมือง ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.80) และน้อยที่สุดได้แก่นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบต่อสังคม ($\bar{X}=3.66$, S.D.=1.24)

๔.๑.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการรับรู้การทุจริต ๒) ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก ๓) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง ๔) ด้านการประชาสัมพันธ์ ๕) ด้านการสร้างเครือข่าย โดยภาพรวมและรายด้าน ดังรายละเอียดที่แสดงเป็นค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) ดังนี้

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี	ระดับการปฏิบัติ (n=๓๙๖)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑) ด้านการรับรู้การทุจริต	๔.๓๓	๐.๔๕	มาก
๒) ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก	๔.๓๕	๐.๔๗	มาก
๓) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง	๔.๒๗	๐.๔๘	มาก
๔) ด้านการประชาสัมพันธ์	๔.๓๑	๐.๔๖	มาก
๕) ด้านการสร้างเครือข่าย	๔.๓๕	๐.๔๖	มาก
โดยภาพรวม	๔.๓๒	๐.๓๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

มากที่สุดได้แก่ ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.47) รองลงมาได้แก่ ด้านการสร้างเครือข่าย ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.46) ด้านการรับรู้การทุจริต ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.45) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.46) และน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.48) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการรับรู้การทุจริต

(n=๓๗๐)

ด้านการรับรู้การทุจริต	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤตินิยมชอบทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ	๔.๒๓	๐.๖๗	มาก
๒. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤตินิยมชอบทางการเมืองกับบุคคลอื่น	๔.๓๕	๐.๖๒	มาก
๓. การพูดคุย เกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤตินิยมชอบที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางการเมือง	๔.๓๖	๐.๖๕	มาก
๔. การโอกาสให้ประชาชนร้องเรียนหรือพบเห็นการทุจริตและการประพฤตินิยมชอบทางการเมือง	๔.๓๕	๐.๖๕	มาก
๕. หน่วยงานภาครัฐมีการเปิดเผยข้อมูลทุจริตให้ประชาชนได้รับรู้	๔.๓๖	๐.๖๕	มาก
โดยรวม	๔.๓๓	๐.๕๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการรับรู้การทุจริต โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๓๓$, S.D.=๐.๕๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

มากที่สุดได้แก่ หน่วยงานภาครัฐมีการเปิดเผยข้อมูลทุจริตให้ประชาชนได้รับรู้ ($\bar{X}=๔.๔๓$, S.D.=๐.๗๗) รองลงมาได้แก่ การพูดคุยเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤตินิยมชอบที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางการเมือง ($\bar{X}=๔.๓๕$, S.D.=๐.๖๕) และน้อยที่สุดได้แก่ การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤตินิยมชอบทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ($\bar{X}=๔.๒๓$, S.D.=๐.๖๗)

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก

(n=๓๗๐)

ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมือง	๔.๓๐	๐.๖๖	มาก
๒. หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบ	๔.๓๕	๐.๖๗	มาก
๓. มีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกทางสังคมต่อการรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง	๔.๓๖	๐.๖๙	มาก
๔. หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมให้ท่านมีความกล้าแสดงออกถึงความถูกต้องและเป็นธรรม	๔.๓๘	๐.๖๗	มาก
๕. มีการส่งเสริมความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายและความคิดเห็นที่แตกต่าง	๔.๓๕	๐.๖๕	มาก
โดยรวม	๔.๓๕	๐.๕๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

มากที่สุดได้แก่ หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมให้ท่านมีความกล้าแสดงออกถึงความถูกต้องและเป็นธรรม ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.67) รองลงมาได้แก่ มีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกทางสังคมต่อการรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.69) และน้อยที่สุดได้แก่ หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมือง ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.66)

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง

(n=๓๗๐)

ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการส่งเสริมให้ไม่ยอมรับการซื้อสิทธิขายเสียงช่วงที่มีการเลือกตั้ง	๔.๓๕	๐.๗๒	มาก
๒. มีการติดตามเฝ้าระวังคนรอบตัวไม่ให้ขายเสียง ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับต่าง ๆ	๔.๒๓	๐.๖๘	มาก
๓. หน่วยงานภาครัฐมีการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้เรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน	๔.๒๓	๐.๖๖	มาก
๔. มีการใช้กฎหมายต่อผู้กระทำความผิดทุจริตต่อหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา	๔.๒๖	๐.๖๘	มาก
๕. มีการสร้างค่านิยมและจิตสำนึกต่อการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ	๔.๒๘	๐.๖๗	มาก
โดยรวม	๔.๒๗	๐.๔๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

มากที่สุดได้แก่ มีการส่งเสริมให้ไม่ยอมรับการซื้อสิทธิขายเสียงช่วงที่มีการเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.72) รองลงมาได้แก่ มีการสร้างค่านิยมและจิตสำนึกต่อการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.67) และน้อยที่สุดได้แก่ มีการติดตามเฝ้าระวังคนรอบตัวไม่ให้ขายเสียง ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับต่าง ๆ ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.68)

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์

(n=๓๗๐)

ด้านการประชาสัมพันธ์	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการชักชวนเพื่อหรือคนใกล้ชิดสอดส่องการทำงาน ของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานหรือการประพฤติมิชอบ	๔.๒๕	๐.๖๔	มาก
๒. มีการติดตามเฝ้าดูการนับคะแนนเสียงและการ ประกาศผลการเลือกตั้ง	๔.๓๒	๐.๖๕	มาก
๓. มีการทำโฆษณาณรงค์ต่อต้านการทำทุจริตและการ คอร์รัปชัน	๔.๓๕	๐.๖๐	มาก
๔. มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นกระบอกเสียง ให้กับภาคในการต่อต้านการทำทุจริต	๔.๒๗	๐.๗๐	มาก
๕. มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อ ออนไลน์ หรือการสอดแทรกความรู้ผ่านภาพยนตร์	๔.๓๔	๐.๖๖	มาก
โดยรวม	๔.๓๑	๐.๕๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๓๑$, S.D.=๐.๕๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

มากที่สุดได้แก่ มีการทำโฆษณาณรงค์ต่อต้านการทำทุจริตและการคอร์รัปชัน ($\bar{X}=๔.๓๕$, S.D.=๐.๖๐) รองลงมาได้แก่ มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อออนไลน์ หรือการสอดแทรกความรู้ผ่านภาพยนตร์ ($\bar{X}=๔.๓๔$, S.D.=๐.๖๖) และน้อยที่สุดได้แก่ มีการชักชวนเพื่อหรือคนใกล้ชิดสอดส่องการทำงานของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานหรือการประพฤติมิชอบ ($\bar{X}=๔.๒๕$, S.D.=๐.๖๔)

ตารางที่ ๔.๑๐ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการสร้าง
เครือข่าย

(n=๓๗๐)

ด้านการสร้างเครือข่าย	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มีการเข้าร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายต่อต้านการทำทุจริต และประพฤติมิชอบ	๔.๓๕	๐.๖๙	มาก
๒. มีการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจในหน้าที่ของ ประชาชนในการป้องกันการทุจริต	๔.๓๘	๐.๖๓	มาก
๓. มีการส่งเสริมให้ประชาชนเลิกสนับสนุนนักการเมืองที่ มีการกระทำทุจริตต่อหน้าที่	๔.๓๑	๐.๖๕	มาก
๔. มีการสร้างค่านิยมให้ประชาชนสนับสนุนนักการเมือง ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เลือกนักการเมืองที่ประพฤติผิด	๔.๓๗	๐.๖๘	มาก
๕. มีการร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับเอกชนสร้าง เครือข่ายต่อต้านการกระทำผิดประพฤติมิชอบ	๔.๓๖	๐.๖๖	มาก
โดยรวม	๔.๓๕	๐.๕๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและ
ประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการสร้าง
เครือข่าย โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่
ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

มากที่สุดได้แก่ มีการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจในหน้าที่ของประชาชนในการป้องกัน
การทำทุจริต ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.63) รองลงมาได้แก่ มีการสร้างค่านิยมให้ประชาชนสนับสนุน
นักการเมืองซื่อสัตย์สุจริต ไม่เลือกนักการเมืองที่ประพฤติผิด ($\bar{X}=4.37$, S.D.=0.68) และน้อยที่สุด
ได้แก่ มีการส่งเสริมให้ประชาชนเลิกสนับสนุนนักการเมืองที่มีการกระทำทุจริตต่อหน้าที่ ($\bar{X}=4.31$,
S.D.=0.65)

๔.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านเพศ

(n = ๓๙๖)

การต่อต้านการทุจริตและ ประพฤติมิชอบทางการเมืองของ ประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	๑๕๖ คน		๒๔๐ คน			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑) ด้านการรับรู้การทุจริต	๔.๓๔	๐.๗๖	๔.๒๘	๐.๘๔	๐.๖๖	๐.๕๒
๒) ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก	๔.๑๔	๐.๗๔	๔.๐๙	๐.๘๒	๐.๕๗	๐.๑๖
๓) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง	๓.๖๑	๑.๐๔	๓.๕๙	๑.๐๗	๐.๑๕	๐.๕๗
๔) ด้านการประชาสัมพันธ์	๓.๕๒	๑.๐๘	๓.๔๐	๑.๑๐	๐.๙๐	๐.๙๔
๕) ด้านการสร้างเครือข่าย	๔.๒๐	๐.๘๒	๔.๒๔	๐.๙๔	๐-๒๙	๐.๒๔
รวม	๑๙.๘๒	๓.๖๐	๑๙.๕๙	๔.๑๐	๐.๔๙	๐.๑๘

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ค่าแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านเพศพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านอายุ

(n = ๓๙๖)

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี		SS	DF	MS	F	Sig.
๑) ด้านการรับรู้การทุจริต	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๐	๔.๐๐	๐.๓๘	๐.๓๔	๐.๘๕
	ภายในกลุ่ม	๔๒๗.๓๐	๓๙๑.๐๐	๑.๐๙		
	รวม	๔๒๘.๘๐	๓๙๕.๐๐			
๒) ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก	ระหว่างกลุ่ม	๑.๗๗	๔.๐๐	๐.๔๔	๐.๓๖	๐.๘๔
	ภายในกลุ่ม	๔๘๑.๗๙	๓๙๑.๐๐	๑.๒๓		
	รวม	๔๘๓.๕๖	๓๙๕.๐๐			
๓) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง	ระหว่างกลุ่ม	๓.๑๔	๔.๐๐	๐.๗๘	๐.๖๙	๐.๖๐
	ภายในกลุ่ม	๔๔๒.๓๙	๓๙๑.๐๐	๑.๑๓		
	รวม	๔๔๕.๕๓	๓๙๕.๐๐			
๔) ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๓.๔๗	๔.๐๐	๐.๘๗	๑.๑๘	๐.๓๒
	ภายในกลุ่ม	๒๘๗.๙๙	๓๙๑.๐๐	๐.๗๔		
	รวม	๒๙๑.๔๖	๓๙๕.๐๐			
๕) ด้านการสร้างเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	๕.๓๔	๔.๐๐	๑.๓๓	๑.๗๖	๐.๑๔
	ภายในกลุ่ม	๒๙๖.๕๘	๓๙๑.๐๐	๐.๗๖		
	รวม	๓๐๑.๙๒	๓๙๕.๐๐			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๐	๔.๐๐	๐.๒๘	๐.๔๒	๐.๘๐
	ภายในกลุ่ม	๒๕๗.๙๐	๓๙๑.๐๐	๐.๖๖		
	รวม	๒๕๙.๐๐	๓๙๕.๐๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ค่าแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านอายุพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริต และประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการศึกษา

(n = ๓๙๖)

การต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี		SS	DF	MS	F	Sig.
๑) ด้านการรับรู้การทุจริต	ระหว่างกลุ่ม	๘.๖๐	๔.๐๐	๒.๑๕	๒.๐๐	๐.๐๙
	ภายในกลุ่ม	๔๒๐.๒๐	๓๙๑.๐๐	๑.๐๗		
	รวม	๔๒๘.๘๐	๓๙๕.๐๐			
๒) ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก	ระหว่างกลุ่ม	๔.๔๖	๔.๐๐	๑.๑๑	๐.๙๑	๐.๔๖
	ภายในกลุ่ม	๔๗๙.๑๐	๓๙๑.๐๐	๑.๒๓		
	รวม	๔๘๓.๕๖	๓๙๕.๐๐			
๓) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง	ระหว่างกลุ่ม	๔.๓๑	๔.๐๐	๑.๐๘	๐.๙๖	๐.๔๓
	ภายในกลุ่ม	๔๔๑.๒๒	๓๙๑.๐๐	๑.๑๓		
	รวม	๔๔๕.๕๓	๓๙๕.๐๐			
๔) ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๔.๑๑	๔.๐๐	๑.๐๓	๑.๔๐	๐.๒๓
	ภายในกลุ่ม	๒๘๗.๓๕	๓๙๑.๐๐	๐.๗๓		
	รวม	๒๙๑.๔๖	๓๙๕.๐๐			
๕) ด้านการสร้างเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	๕.๘๙	๔.๐๐	๑.๔๗	๑.๙๕	๐.๑๐
	ภายในกลุ่ม	๒๙๖.๐๓	๓๙๑.๐๐	๐.๗๖		
	รวม	๓๐๑.๙๒	๓๙๕.๐๐			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๘๙	๔.๐๐	๐.๗๒	๑.๑๐	๐.๓๖
	ภายในกลุ่ม	๒๕๖.๑๑	๓๙๑.๐๐	๐.๖๖		
	รวม	๒๕๙.๐๐	๓๙๕.๐๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ค่าแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านอาชีพ

(n = ๓๙๖)

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี		SS	DF	MS	F	Sig.
๑) ด้านการรับรู้การทุจริต	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๐๙	๔.๐๐	๔.๐๒	๓.๘๑	๐.๐๖
	ภายในกลุ่ม	๔๑๒.๗๑	๓๙๑.๐๐	๑.๐๖		
	รวม	๔๒๘.๘๐	๓๙๕.๐๐			
๒) ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก	ระหว่างกลุ่ม	๑๓.๑๗	๔.๐๐	๓.๒๙	๒.๗๔	๐.๐๓
	ภายในกลุ่ม	๔๗๐.๓๙	๓๙๑.๐๐	๑.๒๐		
	รวม	๔๘๓.๕๖	๓๙๕.๐๐			
๓) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง	ระหว่างกลุ่ม	๙.๘๑	๔.๐๐	๒.๔๕	๒.๒๐	๐.๐๗
	ภายในกลุ่ม	๔๓๕.๗๒	๓๙๑.๐๐	๑.๑๑		
	รวม	๔๔๕.๕๓	๓๙๕.๐๐			
๔) ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๑	๔.๐๐	๐.๓๐	๐.๔๑	๐.๘๐
	ภายในกลุ่ม	๒๙๐.๒๕	๓๙๑.๐๐	๐.๗๔		
	รวม	๒๙๑.๔๖	๓๙๕.๐๐			
๕) ด้านการสร้างเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๓	๔.๐๐	๐.๕๓	๐.๖๙	๐.๖๐
	ภายในกลุ่ม	๒๙๙.๗๙	๓๙๑.๐๐	๐.๗๗		
	รวม	๓๐๑.๙๒	๓๙๕.๐๐			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๕.๓๒	๔.๐๐	๑.๓๓	๒.๐๕	๐.๐๙
	ภายในกลุ่ม	๒๕๓.๖๗	๓๙๑.๐๐	๐.๖๕		
	รวม	๒๕๙.๐๐	๓๙๕.๐๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ค่าแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านรายได้

(n = ๓๙๖)

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี		SS	DF	MS	F	Sig.
๑) ด้านการรับรู้การทุจริต	ระหว่างกลุ่ม	๑.๘๖	๓.๐๐	๐.๖๒	๐.๕๗	๐.๖๔
	ภายในกลุ่ม	๔๒๖.๙๔	๓๙๒.๐๐	๑.๐๙		
	รวม	๔๒๘.๘๐	๓๙๕.๐๐			
๒) ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๐	๓.๐๐	๐.๓๐	๐.๒๔	๐.๘๗
	ภายในกลุ่ม	๔๘๒.๖๖	๓๙๒.๐๐	๑.๒๓		
	รวม	๔๘๓.๕๖	๓๙๕.๐๐			
๓) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๑	๓.๐๐	๐.๒๐	๐.๑๘	๐.๙๑
	ภายในกลุ่ม	๔๔๔.๙๒	๓๙๒.๐๐	๑.๑๓		
	รวม	๔๔๕.๕๓	๓๙๕.๐๐			
๔) ด้านการประชาสัมพันธ์	ระหว่างกลุ่ม	๘.๔๖	๓.๐๐	๒.๘๒	๓.๙๑	๐.๐๖
	ภายในกลุ่ม	๒๘๓.๐๐	๓๙๒.๐๐	๐.๗๒		
	รวม	๒๙๑.๔๖	๓๙๕.๐๐			
๕) ด้านการสร้างเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	๕.๙๐	๓.๐๐	๑.๙๗	๒.๖๐	๐.๐๖
	ภายในกลุ่ม	๒๙๖.๐๒	๓๙๒.๐๐	.๗๖		
	รวม	๓๐๑.๙๒	๓๙๕.๐๐			
โดยภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๘	๓.๐๐	๐.๑๙	๐.๒๙	๐.๘๓
	ภายในกลุ่ม	๒๕๘.๔๒	๓๙๒.๐๐	.๖๖		
	รวม	๒๕๙.๐๐	๓๙๕.๐๐			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ค่าแปรปรวนระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านรายได้ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้ตามตารางที่แสดงดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่	t / F	Sig.	ระดับความคิดเห็น	
			ยอมรับ	ปฏิเสธ
สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	๐.๔๙	๐.๑๘		✓
สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	๐.๔๒	๐.๘๐		✓
สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	๑.๑๐	๐.๓๖		✓
สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	๒.๐๕	๐.๐๙		✓
สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน	๐.๒๙	๐.๘๓		✓

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลที่สรุปคำถามปลายเปิด (Open-Ended) ผู้วิจัยได้สรุปเป็นความเรียงและนำเสนอเป็นตารางดังนี้

๔.๓.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ ๔.๑๗ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการรับรู้การทุจริต

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑) ประชาชนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้งของตนเอง	๑) การให้ความรู้ผ่านสื่อที่เข้าถึงง่ายและการจัดกิจกรรมที่เน้นการให้ความรู้สามารถช่วยเพิ่มความเข้าใจได้	๕
๒) การเผยแพร่ข่าวสารเพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้ามหรือกลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกิดความแตกแยกกัน	๒) การส่งเสริมการสื่อสารที่สร้างสรรค์และการให้ข้อมูลที่เป็นกลางจะช่วยลดความแตกแยกได้	๔
๓) ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายกับการเมืองและการเลือกตั้ง	๓) สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองช่วยลดความเบื่อหน่ายของประชาชนต่อการเมืองและการเลือกตั้งได้	๓

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ประชาชนมีความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการรับรู้การทุจริต ดังนี้

ปัญหา และ อุปสรรค ประชาชนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้งของตนเอง การเผยแพร่ข่าวสารเพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้ามหรือกลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกิดความแตกแยกกัน ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายกับการเมืองและการเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะ การให้ความรู้ผ่านสื่อที่เข้าถึงง่ายและการจัดกิจกรรมที่เน้นการให้ความรู้สามารถช่วยเพิ่มความเข้าใจได้ การส่งเสริมการสื่อสารที่สร้างสรรค์และการให้ข้อมูลที่เป็นกลางจะช่วยลดความแตกแยกได้สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองช่วยลดความเบื่อหน่ายของประชาชนต่อการเมืองและการเลือกตั้งได้

ตารางที่ ๔.๑๘ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
การขาดความรู้และความเข้าใจถึงผลกระทบจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง ทำให้ไม่เห็นถึงความสำคัญของการต่อต้าน	จัดอบรมให้ข้อมูลให้ประชาชนทราบถึงผลกระทบของการทุจริต และตระหนักถึงความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต	๕
ผู้นำหรือผู้มีอำนาจไม่ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการทุจริต	ผู้นำต้องแสดงออกอย่างชัดเจนถึงความมุ่งมั่นในการต่อต้านการทุจริต และสนับสนุนกิจกรรมและมาตรการต่าง ๆ ที่มุ่งหวังในการลดการทุจริต	๔
ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและเพิกเฉยกับการทุจริตคอร์รัปชัน	สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรายงานการทุจริต เช่น สายด่วนหรือเว็บไซต์ที่เป็นทางการ	๓

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า ประชาชนมีความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก ดังนี้

ปัญหา และ อุปสรรค การขาดความรู้และความเข้าใจถึงผลกระทบจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง ทำให้ไม่เห็นถึงความสำคัญของการต่อต้าน ผู้นำหรือผู้มีอำนาจไม่ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการทุจริต ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและเพิกเฉยกับการทุจริตคอร์รัปชัน

ข้อเสนอแนะ จัดอบรมให้ข้อมูลให้ประชาชนทราบถึงผลกระทบของการทุจริต และตระหนักถึงความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต ผู้นำต้องแสดงออกอย่างชัดเจนถึงความมุ่งมั่นในการต่อต้านการทุจริต และสนับสนุนกิจกรรมและมาตรการต่าง ๆ ที่มุ่งหวังในการลดการทุจริต สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรายงานการทุจริต เช่น สายด่วนหรือเว็บไซต์ที่เป็นทางการ

ตารางที่ ๔.๑๙ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
ขาดการสนับสนุนการป้องกันการทุจริตทั้งทางด้านงบประมาณและบุคลากร ที่ไม่เพียงพอ	จัดสรรงบประมาณและเพิ่มเจ้าหน้าที่ในเรื่องการตรวจสอบและการรายงานการทุจริต ในการดำเนินงานการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต	๕
กฎหมายที่ใช้ในการป้องกันการทุจริตไม่ทันสมัยและบทลงโทษไม่หนักเพียงพอที่จะ ทำให้ไม่สามารถป้องกันและจัดการกับการทุจริตได้	การปรับปรุงกฎหมายและมาตรการป้องกันการทุจริตให้ทันสมัย	๓

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ประชาชนมีความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง ดังนี้

ปัญหา และ อุปสรรค ขาดการสนับสนุนการป้องกันการทุจริตทั้งทางด้านงบประมาณและบุคลากร ที่ไม่เพียงพอกฎหมายที่ใช้ในการป้องกันการทุจริตไม่ทันสมัยและบทลงโทษไม่หนักเพียงพอที่จะ ทำให้ไม่สามารถป้องกันและจัดการกับการทุจริตได้

ข้อเสนอแนะ จัดสรรงบประมาณและเพิ่มเจ้าหน้าที่ในเรื่องการตรวจสอบและการรายงานการทุจริต ในการดำเนินงานการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต การปรับปรุงกฎหมายและมาตรการป้องกันการทุจริตให้ทันสมัย

ตารางที่ ๔.๒๐ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
การประชาสัมพันธ์การขาดความน่าสนใจและไม่มีค่าน่าสนใจ ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย	การใช้ภาษาที่ง่ายบรรยายพร้อมคลิปวิดีโอสั้น ๆ ชัดเจนแต่สามารถดึงดูดความสนใจ	๕
การประชาสัมพันธ์เข้าไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ทำให้การประชาสัมพันธ์เข้าไม่ถึง	ใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์บนแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น ดิจิทัลท็อก เฟสบุ๊ก	๔
ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ต่อเนื่องและไม่สม่ำเสมอทำให้ประชาชนลืมหรือไม่เห็นความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต	จัดทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และตระหนักถึงการทำความทุจริต	๓

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่า ประชาชนมีความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

ปัญหา และ อุปสรรค การประชาสัมพันธ์การขาดความน่าสนใจและไม่มีค่าน่าสนใจทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย การประชาสัมพันธ์เข้าไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ทำให้การประชาสัมพันธ์เข้าไม่ถึง ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ต่อเนื่องและไม่สม่ำเสมอทำให้ประชาชนลืมหรือไม่เห็นความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต

ข้อเสนอแนะ การใช้ภาษาที่ง่ายบรรยายพร้อมคลิปวิดีโอสั้น ๆ ชัดเจนแต่สามารถดึงดูดความสนใจ ใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์บนแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น ดิจิทัลท็อก เฟสบุ๊ก จัดทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และตระหนักถึงการทำความทุจริต

ตารางที่ ๔.๒๑ สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการสร้างเครือข่าย

ปัญหา อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
การขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และการประสานงานการสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงาน	ประสานงานและการสื่อสารที่ชัดเจนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	๕
การขาดความเชื่อมั่นในความโปร่งใสและความเป็นธรรมของเครือข่าย การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนก็จะลดลง	การสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใส เช่น การเปิดเผยข้อมูลการทำงานและผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	๓

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ประชาชนมีความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการสร้างเครือข่าย ดังนี้

ปัญหา และ อุปสรรค การขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และการประสานงานการสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงาน การขาดความเชื่อมั่นในความโปร่งใสและความเป็นธรรมของเครือข่าย การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนก็จะลดลง

ข้อเสนอแนะ ประสานงานและการสื่อสารที่ชัดเจนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใส เช่น การเปิดเผยข้อมูลการทำงานและผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

๔.๓.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

๑. ด้านการรับรู้การทุจริต จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) การรับรู้การทุจริตในสังคมอาจจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ การทุจริตเกิดขึ้นบ่อยครั้ง นำมาซึ่งความสูญเสียความเชื่อมั่นในระบบการเมืองและการบริหารงานของรัฐ การมีส่วนร่วมทางการเมืองหรือการสนับสนุนทางการเมืองอาจลดลงตามไปด้วย^๑

๒) การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทุจริต การให้ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการทุจริตและวิธีการป้องกันสามารถช่วยสร้างสังคมที่มีความตระหนักและมีความรับผิดชอบมากขึ้น จึงควรเริ่มตั้งแต่ระดับโรงเรียนไปจนถึงระดับมหาวิทยาลัย^๒

๓) สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการเปิดเผยและรายงานการทุจริต การรายงานข่าวที่เป็นกลางและมีความน่าเชื่อถือสามารถช่วยให้ประชาชนรับรู้ถึงปัญหาและกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สื่อมวลชนยังสามารถเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและกดดันให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการตามกฎหมาย^๓

๔) ประชาชนต้องช่วยกันต่อต้านการทุจริตซื้อสิทธิ์ขายเสียง เป็นกระบอกเสียงให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้ประชาชนสามารถแจ้งเบาะแสการทำทุจริตและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานรัฐจะช่วยลดโอกาสในการทุจริตได้^๔

๕) การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและเป็นธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการต่อต้านการทุจริต การมีระบบการตรวจสอบและการลงโทษที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดการทุจริตและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนว่าการทุจริตจะไม่ถูกมองข้าม^๕

๖) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความโปร่งใสและความรับผิดชอบจะช่วยลดการทุจริตในองค์กร การมีนโยบายและกระบวนการที่ชัดเจนในการตรวจสอบและรายงานการทุจริตจะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการทุจริต^๖

^๑ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^๒ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^๓ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๗.

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๗.

^๕ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^๖ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

๗ ภาคธุรกิจมีบทบาทสำคัญในการต่อต้านการทุจริต การมีนโยบายที่ชัดเจนในการป้องกันการทุจริตและการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรจะช่วยให้สร้างสังคมที่มีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบ^๗

๘) การใช้เทคโนโลยีในการรายงานการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในรายงานการทุจริตจะช่วยเพิ่มความโปร่งใสและลดโอกาสในการทุจริต การใช้แอปพลิเคชันและแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ช่วยให้ประชาชนสามารถรายงานการทุจริตได้ง่ายขึ้นจะเป็นประโยชน์อย่างมาก^๘

สรุปได้ว่า การรับรู้และการต่อต้านการทุจริตเป็นหัวข้อที่สำคัญและซับซ้อน การรับรู้การทุจริตในสังคมส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อรัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ การศึกษาและการให้ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสังคมที่มีความตระหนักและรับผิดชอบ สื่อมวลชนมีบทบาทในการเปิดเผยและรายงานการทุจริต การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรายงานและตรวจสอบการทุจริตช่วยเพิ่มความโปร่งใส การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและเป็นธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการลดการทุจริต การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใสและการสนับสนุนจากภาคธุรกิจช่วยลดการทุจริตในองค์กร การใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบและรายงานการทุจริตช่วยเพิ่มความโปร่งใสและลดโอกาสในการทุจริต ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างสังคมที่มีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบ

ตารางที่ ๔.๒๒ สรุปประเด็นสำคัญในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการรับรู้การทุจริต

ประเด็นสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	ความถี่	ลำดับที่
๑) การทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและความไว้วางใจรัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอันมาก	๘	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘
๒) บทบาทของสื่อมวลชนในการเปิดเผยและรายงานการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างตรงไปตรงมา	๕	๒, ๓, ๖, ๗, ๘
๓) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรายงานการกระทำผิดของภาครัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมปกป้องมิให้เกิดการทุจริตในโครงการต่าง ๆ	๔	๑, ๓, ๔, ๖,

^๗ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗.

^๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗.

๒) ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า

๑) หน่วยงานต่าง ๆ ควรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสร้างวินัยประชาธิปไตยให้กับประชาชนในท้องถิ่น การส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบในหน่วยงานรัฐและองค์กรต่าง ๆ จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยให้กับประชาชนในท้องถิ่น^๙

๒) การให้ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญ การจัดอบรมในโรงเรียนและชุมชนเพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของการต่อต้านการทุจริตและวิธีการป้องกันช่วยสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับเยาวชนและประชาชนในระยะยาว^{๑๐}

๓) การสร้างวัฒนธรรมที่เน้นความโปร่งใสและความรับผิดชอบในองค์กรและชุมชน การมีนโยบายและกระบวนการตรวจสอบที่ชัดเจนและมีการรายงานการกระทำทุจริตให้สาธารณชนทราบป้องกันการกระทำทุจริตประเพณีนิยมในด้านการเมือง^{๑๑}

๔) ผู้นำต้องเห็นประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนและไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน การทำงานด้วยความซื่อสัตย์และมีใจที่บริสุทธิ์จะสร้างความไว้วางใจและรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจและยุติธรรม^{๑๒}

๕) การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและเป็นธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการต่อต้านการทุจริต การมีระบบการตรวจสอบและการลงโทษที่มีประสิทธิภาพ ช่วยลดการกระทำทุจริตประเพณีนิยมและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนเชื่อว่ากฎหมายศักดิ์สิทธิ์และเที่ยงธรรม^{๑๓}

๖) การสนับสนุนจากภาคธุรกิจ มีบทบาทสำคัญในการต่อต้านการทุจริต การมีนโยบายที่ชัดเจนในการป้องกันการทุจริต และการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรจะช่วยสร้างสังคมที่มีความโปร่งใสและความรับผิดชอบ^{๑๔}

๗) การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคธุรกิจ และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรในการต่อต้านการทุจริต การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ จะช่วยให้การดำเนินงานป้องกันการกระทำทุจริตได้^{๑๕}

๘) การปลูกฝังจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริตตั้งแต่ในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ การสอนให้เด็ก ๆ เข้าใจถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบจะช่วยสร้างพื้นฐานที่ดีในการต่อต้านการทุจริตในอนาคต^{๑๖}

^๙ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗.

สรุปได้ว่า การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก หน่วยงานต่าง ๆ ควรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสร้างวินัยประชาธิปไตยให้กับประชาชนในท้องถิ่น โดยการส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบในหน่วยงานรัฐและองค์กรต่าง ๆ การให้ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญ การจัดอบรมในโรงเรียนและชุมชนเพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของการต่อต้านการทุจริตและวิธีการป้องกันช่วยสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับเยาวชนและประชาชนในระยะยาว การสร้างวัฒนธรรมที่เน้นความโปร่งใสและความรับผิดชอบในองค์กรและชุมชน การมีนโยบายและกระบวนการตรวจสอบที่ชัดเจนและมีการรายงานการกระทำทุจริตให้สาธารณชนทราบจะช่วยป้องกันการทุจริต ผู้นำต้องเห็นประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนและไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน การทำงานด้วยความซื่อสัตย์และมีใจที่บริสุทธิ์จะสร้างความไว้วางใจและรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและเป็นธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการต่อต้านการทุจริต การสนับสนุนจากภาคธุรกิจและการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคธุรกิจ และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรจะช่วยสร้างสังคมที่มีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบ การปลูกฝังจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริตตั้งแต่ในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างพื้นฐานที่ดีในการต่อต้านการทุจริตในอนาคต.

ตารางที่ ๔.๒๓ สรุปประเด็นสำคัญในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก

ประเด็นสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	ความถี่	ลำดับที่
๑) หน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกันสร้างความโปร่งใสตรวจสอบได้ สร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน	๘	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘
๒) การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนตั้งแต่ระดับโรงเรียนจนถึงมหาวิทยาลัยในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๕	๒, ๓, ๖, ๗, ๘
๓) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและเป็นธรรมช่วยให้ประชาชนมั่นใจในระบบยุติธรรมมากขึ้น	๔	๑, ๓, ๔, ๖,

๓) ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า

๑) การให้ความรู้และการปลูกฝังจิตสำนึกเกี่ยวกับความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริตในทุกระดับของสังคม ตั้งแต่โรงเรียนจนถึงองค์กรภาครัฐและเอกชน เป็นการสร้างวัฒนธรรมที่ไม่ยอมรับการทุจริต และการฝึกอบรมที่เน้นความซื่อสัตย์สุจริตมีความโปร่งใสและยุติธรรม^{๑๗}

๒) การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ การจัดทำรายงานประจำปีที่เปิดเผยข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ประชาชนสามารถสอบถามและแสดงความคิดเห็น^{๑๘}

๓) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเฝ้าระวังการทุจริต โดยการให้ข้อมูลและการชี้เบาะแสเมื่อพบเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เป็นการสร้างความโปร่งใสในสังคม การจัดทำโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น^{๑๙}

๔) การบังคับใช้กฎหมายและมาตรการทางวินัยอย่างเข้มงวดต่อผู้ที่กระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อสร้างความยุติธรรมและความเชื่อมั่นในระบบกฎหมาย มีการดำเนินคดีอย่างรวดเร็วและโปร่งใส การลงโทษที่เหมาะสมและเป็นธรรม^{๒๐}

๕) การจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในและภายนอกที่มีความเป็นอิสระ เพื่อทำการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในระบบการบริหารจัดการ^{๒๑}

๖) การให้การสนับสนุนและคุ้มครองผู้ที่ชี้เบาะแสรุทุจริต การสร้างระบบที่มีความปลอดภัยและเชื่อถือได้ รวมถึงการให้การสนับสนุนทางกฎหมาย จะช่วยให้ผู้ชี้เบาะแสมั่นใจในการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อสังคมได้^{๒๒}

๗) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกระดับขององค์กร มีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบเสริมสร้างความโปร่งใสและลดโอกาสในการเกิดการทุจริต..^{๒๓}

๘) การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล การจัดการประชุมและสัมมนาร่วมกัน การพัฒนามาตรฐานและแนวทางปฏิบัติที่เป็นสากล รวมถึงการสนับสนุนทางเทคนิคและการฝึกอบรมสร้างความเข้มแข็ง^{๒๔}

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗.

สรุปได้ว่า การป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยหลายมาตรการร่วมกัน เริ่มจากการเสริมสร้างจิตสำนึกและการศึกษาเพื่อปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตในทุกระดับของสังคม การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบและชี้เบาะแสเมื่อพบเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดต่อผู้ที่กระทำการทุจริตเพื่อสร้างคามยุติธรรมและความเชื่อมั่นในระบบกฎหมาย

ตารางที่ ๔.๒๔ สรุปประเด็นสำคัญในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง

ประเด็นสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	ความถี่	ลำดับที่
๑) ไม่ซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งระดับต่าง ๆ	๘	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘
๒) การสร้างค่านิยมให้กับสังคมในการต่อต้านการคอร์รัปชัน	๕	๒, ๓, ๖, ๗, ๘
๓) ติดตามการลงโทษตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด	๔	๑, ๓, ๔, ๖,

๔) ด้านการประชาสัมพันธ์ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า

๑) การใช้แพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Twitter, และ Instagram เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต การสร้างแคมเปญออนไลน์ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการแชร์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์^{๒๕}

๒) การจัดกิจกรรมสาธารณะ เช่น การเดินขบวน การสัมมนา และการประชุม เพื่อสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต การเชิญผู้เชี่ยวชาญและบุคคลที่มีชื่อเสียงมาเป็นวิทยากร^{๒๖}

๓) การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ และวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตในสถานที่ต่าง ๆ เช่น โรงเรียน สถานที่ทำงาน และสถานที่สาธารณะ ซึ่งทำให้สาธารณะชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ทั่วถึง^{๒๗}

๔) การใช้สื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต การจัดทำรายการพิเศษและบทความที่เน้นการสร้างความรู้ในการกระทำทุจริตต่อหน้าที่^{๒๘}

๕) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม เพื่อร่วมกันดำเนินกิจกรรมและโครงการต่อต้านการทุจริต การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์^{๒๙}

๖) การจัดทำกิจกรรมในสถานศึกษาในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกและความรู้เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต การจัดทำหลักสูตรและกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม^{๓๐}

๗) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เว็บไซต์และแอปพลิเคชัน เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต การสร้างแพลตฟอร์มที่ให้ประชาชนหรือบุคคลทั่วไปที่พบเห็นการกระทำทุจริตสามารถรายงานการทุจริตได้^{๓๑}

๘) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเฝ้าระวังการทุจริตเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสังคมที่โปร่งใสและยุติธรรม การจัดทำโครงการและกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบและรายงานการทุจริต^{๓๒}

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗.

สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การจัดกิจกรรมสาธารณะ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ การใช้สื่อมวลชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การจัดทำแคมเปญการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน วิธีการเหล่านี้ช่วยสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต การเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์จะช่วยลดโอกาสในการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่อต้านการทุจริต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนจะช่วยให้การตรวจสอบและเฝ้าระวังการทุจริตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ ๔.๒๕ สรุปประเด็นสำคัญในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์

ประเด็นสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	ความถี่	ลำดับที่
๑) การใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้โครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ	๘	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘
๒) การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการเฝ้าระวังการกระทำทุจริต	๔	๑, ๓, ๔, ๖,

๕) ด้านการสร้างเครือข่าย จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า

๑) การสร้างกลุ่มเครือข่ายภายในองค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบและเฝ้าระวังการทุจริต การจัดตั้งคณะกรรมการหรือทีมงานเฉพาะกิจที่มีความรับผิดชอบในการตรวจสอบและรายงานการทุจริต จะทำให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือ^{๓๓}

๒) การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และประสบการณ์ในการต่อต้านการทุจริต การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ^{๓๔}

๓) การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครหรือชมรมที่มีหน้าที่เฝ้าระวังและรายงานการทุจริตในชุมชน จะช่วยให้มีการตรวจสอบและป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนมีความน่าเชื่อถือและปลอดภัยยิ่งขึ้น^{๓๕}

๔) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เว็บไซต์และแอปพลิเคชัน เพื่อสร้างเครือข่ายในการรายงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต การสร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ให้ประชาชนสามารถรายงานการทุจริตได้^{๓๖}

๕) การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานและประชาชน เช่น การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการเดินขบวน เพื่อสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต^{๓๗}

๖) การจัดฝึกอบรมและการศึกษาให้กับสมาชิกเครือข่ายเกี่ยวกับวิธีการตรวจสอบและรายงานการทุจริต การจัดทำหลักสูตรและการอบรมที่เน้นการพัฒนาทักษะในการตรวจสอบและเฝ้าระวัง^{๓๘}

๗) ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในการป้องกันการทุจริต แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารหรือสร้างระบบตรวจสอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต และส่งเสริมความโปร่งใสและความยุติธรรมให้กับสังคมและประชาชนได้^{๓๙}

๘) การให้การสนับสนุนและคุ้มครองผู้ที่ชี้เบาะแสการทุจริต เพื่อให้ผู้แจ้งเบาะแสรู้สึกปลอดภัยและกล้าที่จะรายงานการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ต้องมีการปกปิดข้อมูลผู้แจ้งเบาะแสระทำผิดประพฤติดมิชอบให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง^{๔๐}

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗.

^{๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗.

สรุปได้ว่า การสร้างเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย การจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายภายในองค์กรและการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเป็นขั้นตอนสำคัญ การจัดตั้งเครือข่ายประชาชนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดกิจกรรมร่วมกันและการฝึกอบรมช่วยเพิ่มความรู้และทักษะในการตรวจสอบและเฝ้าระวัง การสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานช่วยในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ การสนับสนุนและคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่รายงานการทุจริต การดำเนินมาตรการเหล่านี้ร่วมกันจะช่วยสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง

ตารางที่ ๔.๒๖ สรุปประเด็นสำคัญในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการสร้างเครือข่าย

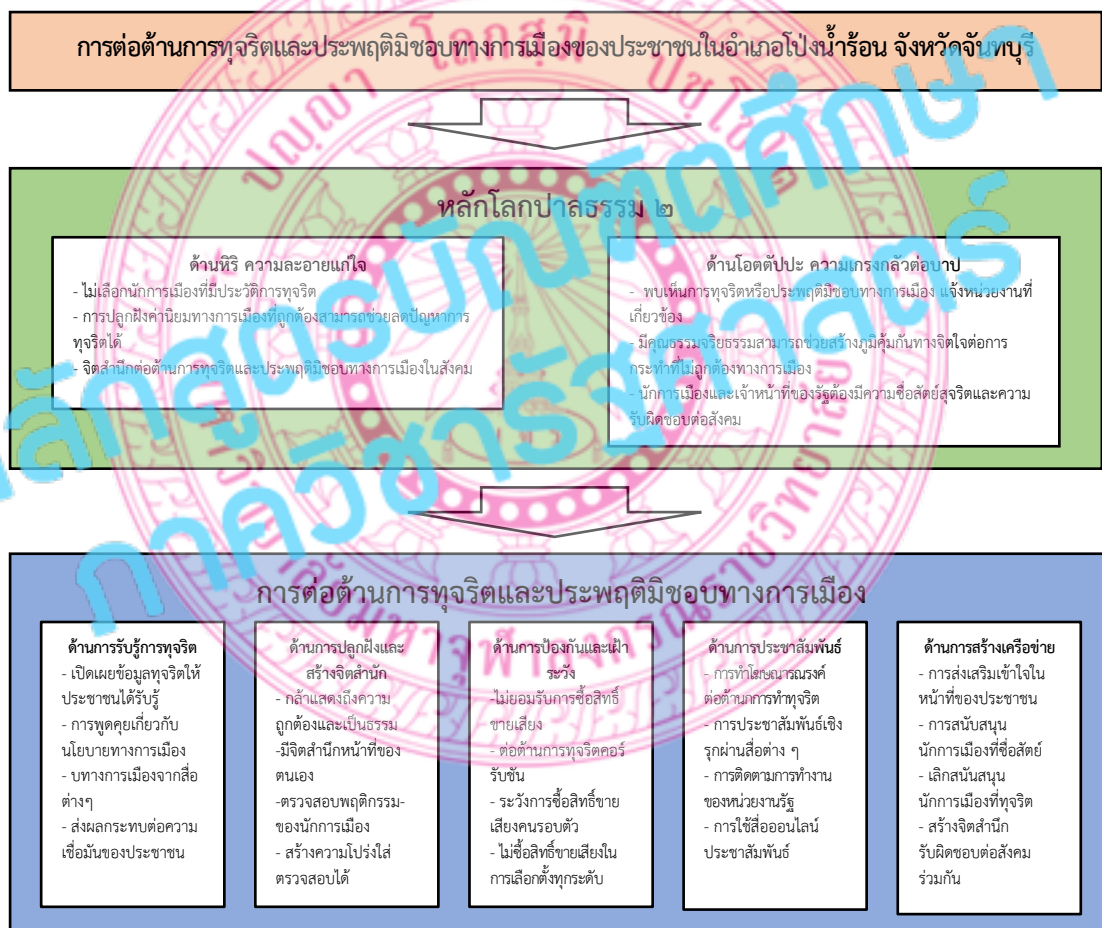
ประเด็นสำคัญ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	
	ความถี่	ลำดับที่
๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกและรับผิดชอบสังคมร่วมกัน	๘	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘
๒) การมีส่วนร่วมของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสารที่ตรงไปตรงมา ไม่ลำเอียงเข้าข้างผู้ทำผิด	๕	๒, ๓, ๖, ๗, ๘
๓) การประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชนในการร่วมกันป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๓	๑, ๔, ๕

๔.๔ องค์ความรู้

การวิจัยเรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผลวิเคราะห์ข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง ๓๙๖ คน และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก จำนวน ๘ รูปหรือคน ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่ดังนี้

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ ที่สามารถสรุปเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามแผนภาพที่ ๔.๑ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย พระธนะพลวัฒน์ วุฒโน (ภิญญธนามหาชนะ)

จากแผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตามหลักโลกปาธธรรม ๒ ดังนี้

หิริ ความละอายแก่ใจ พบว่า ไม่เลือกนักการเมืองที่มีประวัติการทุจริต การปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองที่ถูกต้องสามารถช่วยลดปัญหาการทุจริตได้ จิตสำนึกต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองในสังคม

โอตตปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป พบว่า เมื่อพบเห็นการทุจริตหรือประพฤติมิชอบทางการเมืองแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีคุณธรรมจริยธรรมสามารถช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้องทางการเมือง นักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบต่อสังคม

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง ๕ ด้าน ดังนี้

ด้านการรับรู้การทุจริต พบว่า หน่วยงานภาครัฐเปิดเผยข้อมูลทุจริตให้ประชาชนได้รับรู้ การพูดคุยเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง บทการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชน

ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก พบว่า กล้าแสดงถึงความถูกต้องและเป็นธรรม มีจิตสำนึกหน้าที่ของตนเอง ตรวจสอบพฤติกรรมของนักการเมือง สร้างความโปร่งใสตรวจสอบได้

ด้านการป้องกันและเฝ้า พบว่า ไม่ยอมรับการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ระวังการซื้อสิทธิ์ขายเสียงคนรอบตัว ไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียงในการเลือกตั้งทุกระดับ

ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า การทำโฆษณาณรงค์ต่อต้านการทำทุจริต การประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อต่าง ๆ การติดตามการทำงานของหน่วยงานรัฐ การใช้สื่อออนไลน์ประชาสัมพันธ์

ด้านการสร้างเครือข่าย พบว่า การส่งเสริมเข้าใจในหน้าที่ของประชาชน การสนับสนุนนักการเมืองที่ซื่อสัตย์ เลิกสนับสนุนนักการเมืองที่ทุจริต สร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ตามแผนภาพที่ ๔.๒ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้วิจัย พระชนะพลวัฒน์ วฑฒโน (ภิญญธนามหาชนะ)

จากแผนภาพที่ ๔.๒ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีการบูรณาการนำเอาหลักโลกปาลธรรม ๒ เข้ามาสร้างความโปร่งใสในระบอบประชาธิปไตย ซึ่ง หลักโลกปาลธรรม ๒ ได้แก่ ทิริ โอตตปะปะ ซึ่งเป็นหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนาที่เป็นแนวทางในการสร้างคุณธรรมและการป้องกันความชั่ว มีความละเอียดต่อการทำบาปหรือการกระทำที่ไม่ดี ความเกรงกลัวผลของการกระทำที่ผิด ที่ช่วยป้องกันไม่ให้คนกระทำผิดและกระตุ้นให้คนทำสิ่งที่ดีงามได้ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นหลักการไปใช้ในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบได้ หากผู้มีอำนาจทางการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐมีความละเอียดต่อการกระทำผิด และการใช้อำนาจในทางมิชอบ เช่น การรับสินบน การแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว และการเอื้อประโยชน์ให้พรรค ก่อให้เกิดความโปร่งใสในหน่วยงานรัฐ สามารถตรวจสอบได้ และป้องกันการทุจริต ช่วยยกระดับจิตสำนึกของประชาชนให้ร่วมกันต่อต้านการทุจริต การไม่สนับสนุนการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม การวิพากษ์วิจารณ์ผู้นำที่มีพฤติกรรมทุจริต และการส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีจริยธรรมที่ดี มีการปฏิรูปกฎหมายเพื่อเพิ่มความเข้มงวดในการป้องกันและลงโทษการทุจริต ปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชนให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชาหน้าที่พลเมืองและจริยธรรม ช่วยให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริตและผลกระทบของการทุจริต เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและวิจารณ์การทำงานของรัฐบาล เช่น การจัดตั้งกลไกการรับแจ้งเบาะแสการทุจริต หรือการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ๒) เพื่อศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ๓๙๖ คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๘ รูปหรือคน จากผลการวิจัยสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้

๕.๑.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๘๔ มีอายุระหว่าง ๓๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๑๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓๐ มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๗๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๔ มีอาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗๙ และมีรายได้ระหว่าง ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท มีจำนวน ๒๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๖๘

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๒.๑ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธธรรม ๒ โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$ S.D.=0.๗๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก ดังนี้ มากที่สุดได้แก่ ๑) หิริ ความละอายแก่ใจ ($\bar{X}=4.๓๓$, S.D.=0.๗๘) และน้อยที่สุดได้แก่ ๒) โอตตปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป ($\bar{X}=4.๑๓$, S.D.=0.๗๕) ตามลำดับ

๒.๒ ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.๓๒$, S.D.=0.๓๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้มากที่สุดได้แก่ ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก ($\bar{X}=4.๓๕$, S.D.=0.๔๗) รองลงมาได้แก่ ด้านการสร้างเครือข่าย ($\bar{X}=4.๓๕$, S.D.=0.๔๖) และน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง ($\bar{X}=4.๒๗$, S.D.=0.๔๘)

๕.๑.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Sig=0.๑๘)

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ (Sig=0.๘๐)

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริต และประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($Sig=0.000$)

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($Sig=0.000$)

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($Sig=0.000$)

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

๕.๑.๓ ผลศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑) ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ด้านการรับรู้การทุจริต พบว่า ประชาชนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้งของตนเอง การเผยแพร่ข่าวสารเพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้ามหรือกลุ่มที่มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เกิดความแตกแยกกัน ประชาชนเกิดความเบื่อหน่ายกับการเมืองและการเลือกตั้ง

ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก พบว่า การขาดความรู้และความเข้าใจถึงผลกระทบจากการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมือง ทำให้ไม่เห็นความสำคัญของการต่อต้าน ผู้นำหรือผู้มีอำนาจไม่ให้ความสำคัญกับการต่อต้านการทุจริต ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนและเพิกเฉยกับการทุจริตคอร์รัปชัน

ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง พบว่า ขาดการสนับสนุนการป้องกันการทุจริตทั้งทางด้านงบประมาณและบุคลากร ที่ไม่เพียงพอกฎหมายที่ใช้ในการป้องกันการทุจริตไม่ทันสมัยและบทลงโทษไม่หนักเพียงพอที่จะ ทำให้ไม่สามารถป้องกันและจัดการกับการทุจริตได้

ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า การประชาสัมพันธ์การขาดความน่าสนใจและไม่มีค่าน่าสนใจ ทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย การประชาสัมพันธ์เข้าไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ทำให้การประชาสัมพันธ์เข้าไม่ถึง ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ต่อเนื่องและไม่สม่ำเสมอทำให้ประชาชนลืมหรือไม่เห็นความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต

ด้านการสร้างเครือข่าย พบว่า การขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และการประสานงานการสื่อสารที่ตื้อระหว่างหน่วยงาน การขาดความเชื่อมั่นในความโปร่งใสและความเป็นธรรมของเครือข่าย การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนก็จะลดลง

๒) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ด้านการรับรู้การทุจริต พบว่า การให้ความรู้ผ่านสื่อที่เข้าถึงง่ายและการจัดกิจกรรมที่เน้นการให้ความรู้สามารถช่วยเพิ่มความเข้าใจได้ การส่งเสริมการสื่อสารที่สร้างสรรค์และการให้ข้อมูลที่เป็นกลางจะช่วยลดความแตกแยกได้สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองช่วยลดความเปราะบางของประชาชนต่อการเมืองและการเลือกตั้งได้

ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก พบว่า จัดอบรมให้ข้อมูลให้ประชาชนทราบถึงผลกระทบของการทุจริต และตระหนักถึงความสำคัญของการต่อต้านการทุจริต ผู้นำต้องแสดงออกอย่างชัดเจนถึงความมุ่งมั่นในการต่อต้านการทุจริต และสนับสนุนกิจกรรมและมาตรการต่าง ๆ ที่มุ่งหวังในการลดการทุจริต สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรายงานการทุจริต เช่น สายด่วนหรือเว็บไซต์ที่เป็นทางการ

ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง พบว่า จัดสรรงบประมาณและเพิ่มเจ้าหน้าที่ในเรื่องการตรวจสอบและการรายงานการทุจริต ในการดำเนินงานการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต การปรับปรุงกฎหมายและมาตรการป้องกันการทุจริตให้ทันสมัย

ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ข้อเสนอแนะ การใช้ภาษาที่ง่ายบรรยายพร้อมคลิปวิดีโอสั้น ๆ ชัดเจนแต่สามารถดึงดูดความสนใจ ใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์บนแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น ดิจิตอล เฟสบุ๊ก จัดทำการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และตระหนักถึงการทุจริต

ด้านการสร้างเครือข่าย พบว่า ประสานงานและการสื่อสารที่ชัดเจนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานร่วมกันมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใส เช่น การเปิดเผยข้อมูลการทำงานและผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพจน์มิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ด้านการรับรู้การทุจริต พบว่า การรับรู้และการต่อต้านการทุจริตเป็นหัวข้อที่สำคัญและซับซ้อน การรับรู้การทุจริตในสังคมส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อรัฐบาลและหน่วยงานต่าง ๆ การศึกษาและการให้ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสังคมที่มีความตระหนักและรับผิดชอบ สื่อมวลชนมีบทบาทในการเปิดเผยและรายงานการทุจริต การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรายงานและตรวจสอบการทุจริตช่วยเพิ่มความโปร่งใส การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและเป็นธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการลดการทุจริต การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่โปร่งใสและการสนับสนุนจากภาคธุรกิจช่วยลดการทุจริตในองค์กร การใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบและรายงานการทุจริตช่วยเพิ่มความโปร่งใสและลดโอกาสในการทุจริต ทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างสังคมที่มีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบ

ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก พบว่า การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก หน่วยงานต่าง ๆ ควรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสร้างวินัยประชาธิปไตยให้กับประชาชนในท้องถิ่น โดยการส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบในหน่วยงานรัฐและองค์กรต่าง ๆ การให้ความรู้เกี่ยวกับการทุจริตและผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งสำคัญ การจัดอบรมในโรงเรียนและชุมชนเพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญของการต่อต้านการทุจริตและวิธีการป้องกันช่วยสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับเยาวชนและ

ประชาชนในระยะยาว การสร้างวัฒนธรรมที่เน้นความโปร่งใสและความรับผิดชอบในองค์กรและชุมชน การมีนโยบายและกระบวนการตรวจสอบที่ชัดเจนและมีการรายงานการกระทำทุจริตให้สาธารณชนทราบจะช่วยป้องกันการทุจริต ผู้นำต้องเห็นประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนและไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน การทำงานด้วยความซื่อสัตย์และมีใจที่บริสุทธิ์จะสร้างความไว้วางใจและรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดและเป็นธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการต่อต้านการทุจริต การสนับสนุนจากภาคธุรกิจและการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคธุรกิจ และองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรจะช่วยสร้างสังคมที่มีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบ การปลูกฝังจิตสำนึกในการต่อต้านการทุจริตตั้งแต่ในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างพื้นฐานที่ดีในการต่อต้านการทุจริตในอนาคต

ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง พบว่า การป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยหลายมาตรการร่วมกัน เริ่มจากการเสริมสร้างจิตสำนึกและการศึกษาเพื่อปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริตในทุกกระดับของสังคม การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบและชี้เบาะแสเมื่อพบเห็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดต่อผู้ที่กระทำการทุจริตเพื่อสร้างความยุติธรรมและความเชื่อมั่นในระบบกฎหมาย

ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า การประชาสัมพันธ์ในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การจัดกิจกรรมสาธารณะ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ การใช้สื่อมวลชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การจัดทำแคมเปญ การศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน วิธีการเหล่านี้ช่วยสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต การเผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์จะช่วยลดโอกาสในการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่อต้านการทุจริต การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนจะช่วยให้การตรวจสอบและเฝ้าระวังการทุจริตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการสร้างเครือข่าย พบว่า การสร้างเครือข่ายในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย การจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายภายในองค์กรและการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเป็นขั้นตอนสำคัญ การจัดตั้งเครือข่ายประชาชนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดกิจกรรมร่วมกันและการฝึกอบรมช่วยเพิ่มความรู้และทักษะในการตรวจสอบและเฝ้าระวัง การสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานช่วยในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ การสนับสนุนและคุ้มครองผู้ชี้เบาะแสเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ที่รายงานการทุจริต การดำเนินมาตรการเหล่านี้ร่วมกันจะช่วยสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ดังนี้

๕.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ การต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, $S.D.=0.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มากที่สุดได้แก่ ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก ($\bar{X}=4.35$, $S.D.=0.47$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างเครือข่าย ($\bar{X}=4.34$, $S.D.=0.46$) ด้านการรับรู้การทุจริต ($\bar{X}=4.33$, $S.D.=0.45$) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}=4.31$, $S.D.=0.46$) และน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง ($\bar{X}=4.27$, $S.D.=0.48$) ตามลำดับ ดังนั้นจะเห็นว่า ประชาชนมีความตื่นตัวในการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระจักรพงษ์ อนุตตรโร (วงษ์โพธิ์)** ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุดพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านคุณลักษณะอยู่ในระดับมากตามลำดับ ๒. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย^๑ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิจิตร เกิดน้อย** ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลไทยवास อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปในตำบลไทยवास อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านพฤติกรรมช่วงเลือกตั้ง รองลงมาด้านพฤติกรรมก่อนเลือกตั้งและด้านพฤติกรรมหลังเลือกตั้ง ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่เพศ อายุ อาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลไทยवास อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

^๑ พระจักรพงษ์ อนุตตรโร (วงษ์โพธิ์), “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีการศึกษา และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^๒ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรียงไกร พัฒนะโชติ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง รองลงมาคือ ด้านการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง) ตามลำดับ^๓

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ จากความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ถึงแม้จะมี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ที่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันคือการต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิชอบทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกาญจน์ เข็มมาศ ได้วิจัยเรื่อง “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. ความคิดเห็นของประชาชนต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ต่อการดำเนินการของพรรคการเมือง ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคมองค์กรทางการเมือง และ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการให้การสนับสนุนพรรคการเมือง ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

^๒ วิจิตร เกิดน้อย, “พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลไทยवास อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๓ เกรียงไกร พัฒนะโชติ, “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

จังหวัดนครราชสีมาโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย^๔ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ**พระสร้อยทอง ปณณวโร** (ประทุมทอง) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ตามหลักการบริหารนิยธรรม อยู่ในระดับมากด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ตามหลักการบริหารนิยธรรม อยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ด้านการไปใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ตามหลักการบริหารนิยธรรม อยู่ในระดับมาก และด้านการประชาติและประชาพิจารณา ตามหลักการบริหารนิยธรรม อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคามโดยการจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน ประชาชนมีส่วนร่วมแตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติที่ตั้งไว้^๕ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ**ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ** ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านหลักการอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนรองลงมาคือ ด้านหลักความเสมอภาค ด้านหลักเสรีภาพ ด้านหลักการปกครองโดยกฎหมาย และด้านที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ด้านหลักเสียงข้างมาก ตามลำดับ ๒. ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีเพศ และรายได้ต่อเดือน มีการเสริมสร้างความเข้าใจในการเมือง ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

^๔ ญัฐกาญจน์ เข็มนาถ, “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๕ พระสร้อยทอง ปณณวโร (ประทุมทอง), “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๖ ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ, “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

๕.๒.๓ ผลศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ปัญหา อุปสรรค พบว่า ด้านการรับรู้การทุจริต ประชาชนขาดความเข้าใจสิทธิเลือกตั้ง มีข่าวโจมตีสร้างความแตกแยก และเบียดเบียนการเมือง ด้านการปลูกฝังจิตสำนึก ประชาชนขาดความรู้ผลกระทบทุจริต ผู้นำไม่ให้ความสำคัญและขาดการมีส่วนร่วม ด้านการป้องกันและเฝ้าระวังงบประมาณและบุคลากรไม่พอ กฎหมายล้าสมัย บทลงโทษเบา ด้านการประชาสัมพันธ์ ขาดความน่าสนใจและไม่ต่อเนื่อง เข้าถึงประชาชนได้น้อย และด้านการสร้างเครือข่าย ขาดความร่วมมือและความเชื่อมั่นในความโปร่งใส ทำให้การสนับสนุนลดลง ข้อเสนอแนะ การต่อต้านการทุจริตควรเน้นการให้ความรู้ผ่านสื่อที่เข้าถึงง่ายและกิจกรรมสร้างจิตสำนึก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการสื่อสารสร้างสรรค์ ปรับปรุงกฎหมายและมาตรการเฝ้าระวัง สนับสนุนการรายงานการทุจริตผ่านช่องทางที่สะดวก ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องบนแพลตฟอร์มออนไลน์ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่โปร่งใสระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูศรีปริยัตยาภิรมย์ (นพพล เขมณโวิ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างค่านิยมของประชาชนเพื่อต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า หน่วยงานรัฐขาดการสร้างค่านิยมในระดับพื้นที่ ขาดกิจกรรมต่อต้านการทุจริต ทำให้ประชาชนยุคใหม่ยอมรับการทุจริตถ้าไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรปลูกและปลูกจิตสำนึกการเป็นพลเมืองที่ดี มีวัฒนธรรมสุจริต และการปลูกฝังและหล่อหลอมวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตและไม่ทนต่อการทุจริตในกลุ่มเด็กและเยาวชนทุกช่วงวัยทุกระดับ ให้คอยเฝ้าสังเกตและติดตามการประพฤติมิชอบของนักการเมือง” และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสมัคร อติภทโท (นาชิน) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า ๑) ประชาชนขาดความเข้าใจในด้านหลักอภิธานิธรรม ทำให้การเลือกตั้งจึงยังมีเรื่องการทุจริตเกิดขึ้นเป็นประจำ ๒) ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาไปติดต่อกับทางราชการหากไม่ใช่เหตุจำเป็น ๓) ประชาชนมองว่าการเข้าไปมีทำกิจกรรมในชุมชนไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง ข้อเสนอแนะ ๑) ควรให้ความรู้ความเข้าใจและสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ๒) ควรเพิ่มช่องทางการติดต่อประสานงาน เพื่อให้เกิดความหลากหลายในการรับทราบปัญหาของประชาชน ๓) ควรสร้างจิตสำนึกความร่วมมือร่วมใจกันในสังคมให้มีความสามัคคี^๗

^๗ พระครูศรีปริยัตยาภิรมย์ (นพพล เขมณโวิ), “การเสริมสร้างค่านิยมของประชาชนเพื่อต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^๘ พระมหาสมัคร อติภทโท (นาชิน), “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตำบลมหาสอน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดการเมืองอย่างเที่ยงธรรม

๒. หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการชี้แจงหรือรณรงค์เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชน ถึงสิทธิประโยชน์ในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง

๓. หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการประชาสัมพันธ์การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง

๔. หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการเปิดโอกาสและให้ความคุ้มครองให้ประชาชนที่ร่วมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง

๕. หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการเปิดโอกาสและประชาสัมพันธ์ และให้สิทธิและสนับสนุนการสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการรณรงค์ทำความเข้าใจกับประชาชนและประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง เช่น การเลือกตั้งล่วงหน้า การตรวจสอบบัญชีรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง

๒. หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการรณรงค์ทำความเข้าใจการสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง

๓. หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม โดยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเห็นประโยชน์ของการสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง

๔. หน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเปิดโอกาสให้สื่อต่าง ๆ ร่วมประชาสัมพันธ์การสร้างค่านิยมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง

๕. หน่วยงานภาครัฐ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้สร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมือง แต่ต้องมีขอบเขตที่ชัดเจน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนโยบายหน่วยงานภาครัฐส่งเสริมประชาชนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของนักการเมือง

๒. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการติดตามการสอบสวนลงโทษทั้งทางอาญาและทางวินัยการทุจริตทางการเมืองของนักการเมือง

๓. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับส่งเสริมให้สังคมมีมาตรการต่อต้านผู้กระทำการคอร์รัปชันของนักการเมือง

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

จารุวรรณ สุขุมาลพงษ์. แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : รัฐสภา, ๒๕๕๖.

จิตยา สุวรรณะชฎ. แนวคิดทฤษฎีสังคม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๓.

ธเนศวร เจริญเมือง. แนวคิดว่าด้วยความเป็นพลเมือง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๘.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. นักการเมืองไทย : จริยธรรมผลประโยชน์ทับซ้อนการคอร์รัปชัน. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๕๖.

ประคอง กรรณสูต. สถิติเพื่อการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

ผาสุก พงษ์ไพจิตร และสังคีต พิริยะรังสรรค์. ทฤษฎีการคอร์รัปชัน. กรุงเทพมหานคร : ร่วมด้วยช่วยกัน, ๒๕๕๙.

พรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว. ดัชนีคอร์รัปชันของไทย : การสร้างและการตรวจสอบความเชื่อถือได้. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๕๓.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. บยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พระนครศรีอยุธยา : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑.

พระโสภณคณาภรณ์. ตอบปัญหาทางพระพุทธศาสนา ๒. กรุงเทพมหานคร : จัดพิมพ์โดยวัดบวรนิเวศราชวรวิหาร. ๒๕๒๒.

“พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑”.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๒๑ ก (๒๔ มกราคม ๒๕๕๑) : ๑-๒.

พิริยะ รังสรรค์. คอร์รัปชันแบบเบ็ดเสร็จ. กรุงเทพมหานคร : ร่วมด้วยช่วยกัน, ๒๕๕๙.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

วรทัศน์ อินทร์คัมพร. การส่งเสริมการเกษตรกับการพัฒนาชนบท. เชียงใหม่ : ภาควิชาส่งเสริมและเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน Conflict of Interest. กรุงเทพมหานคร : คอมพิวเตอร์, ๒๕๕๙.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตจังหวัดจันทบุรี. แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของจังหวัดจันทบุรี. จันทบุรี : สำนักงานจังหวัดจันทบุรี กลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล, ๒๕๖๔.

สถาปนิกรูปแห่งชาติ. การป้องกันและการปราบปรามการทุจริตมิชอบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๘.

สังคีต พิริยะรังสรรค์. ทฤษฎีการคอร์รัปชัน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน, ๒๕๕๙.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. คู่มือพลเมืองดีวิถีประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, ๒๕๕๘.

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย. คู่มือป้องกันการทุจริตและผลประโยชน์ทับซ้อน Conflict of Interest. กรุงเทพมหานคร : คอมพิวเตอร์, ๒๕๖๐.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๖.

สิน พันธุ์พินิจ. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิง จำกัด, ๒๕๕๗.

สุธี อาภาศฤกษ์. มูลเหตุแห่งคอร์รัปชัน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ป., ๒๕๖๔.

ไสว มาลาทอง. คู่มือการศึกษาจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา, ๒๕๔๒.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ :

เกรียงไกร พัฒนะโชติ. “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอรังนกน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

ณชรต อิมณะรัฐ. “สัญลักษณ์เพื่อการรณรงค์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทางสื่อวีดิทัศน์ออนไลน์”. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรังสิต, ๒๕๕๗.

ณัฐกาญจน์ เข็มนาท. “พฤติกรรมทางการเมืองในการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ธีรวัฒน์ ขวัญใจ. “สถานะของแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐”. *วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต*. คณะนิติศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ. “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

พระจักรพงษ์ อนุตตรโร (วงษ์โพธิ์). “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมของผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

พระสร้อยทอง ปณณวโร (ประทุมทอง). “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

วิจิตร เกิดน้อย. “พฤติกรรมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลไทยवास อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม”. *สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

(๓) รายงานวิจัย :

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ และคณะ. “การศึกษามาตรการป้องกันเพื่อปรับปรุงกระบวนการใช้อำนาจ เกินขอบเขต กรณีเจ้าพนักงานตำรวจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ”. *รายงานการวิจัย*. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๕๙.

พันเอกวิชา อมระดิษฐ์. “สาเหตุของปัญหาคอร์รัปชันและแนวทางการแก้ปัญหาในหน่วยงานภาครัฐ”. *รายงานการวิจัย*. วิทยาลัยการทัพบก, ๒๕๖๐.

ปิยะนุช เหลืองงาม. “บรรทัดฐานในการตัดสินใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในการเรียนวิทยาศาสตร์เรื่องภาวะโลกร้อน ตามแนวทางการสอนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคม STS”. *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๒.

(๔) บทความ/วารสาร :

เกรียงศักดิ์ โชควรรกุล. “กลยุทธ์การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันด้วยการสร้างค่านิยมของกลุ่มนักศึกษาในจังหวัดชัยภูมิ”. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*. ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ (มีนาคม-เมษายน ๒๕๖๐) : ๒๓๗-๒๓๘.

ฐานันท์ วรณโกวิท. “ประสบการณ์จากการฝึกอบรมเส้นทางคอร์รัปชัน ณ มหาวิทยาลัยตุลูล ๑ กาปิโตล สาธารณรัฐฝรั่งเศส”. *วารสารยุติธรรมปริทัศน์*. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๖ (ตุลาคม-พฤศจิกายน ๒๕๕๔) : ๓๙-๖๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ดิฐภัทร บวรชัย. “รูปแบบการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณี ศึกษา ระดับสถานีตำรวจ”. วารสารบริหารการศึกษา มศว. ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๓๐ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๕๐.
- ปิยะธิดา อภัยภักดิ์. “แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐ”. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๖๐) : ๑๒-๒๐.
- พรเทพ จันทรนิภ. “การพัฒนารูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐเพื่อการ บริหาร จัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย”. วารสารเกษมบัณฑิต. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม- ธันวาคม ๒๕๕๙) : ๘๘-๘๙.
- พระครูปลัดดิลกวัฒน์ ชุมพร. “ภูมิปัญญาสาธารณะทางพระพุทธศาสนา”. วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. ปีที่ ๑๑ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๔) : ๒๕-๓๑.
- พระเทิดศักดิ์ สดุดินธโร ศรีวิรัตน์. “รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับพระสังฆาธิการ”. วารสารมหาจุฬานาครทรรศ. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มีนาคม ๒๕๖๒) : ๘๓.
- วารินทร์ วงศ์หาญเขาวี. “การวิเคราะห์การขัดแย้งกับการศึกษาเรื่องคอร์รัปชัน”. *Journal of Social Sciences*. Vol. 10 No. 1 (January 1976) : 25-32.
- ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. “ปัญหาการคอร์รัปชันของไทย กรณีศึกษาสิงคโปร์และ ฮองกง”. วารสารวิชาการสำนักวิชาการหรือแหล่งข้อมูลสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๕ (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕) : ๑.
- สุมนชา คณาเจริญ. “ศรัทธาในพระพุทธศาสนา”. วารสารวงการศึกษา. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (มิถุนายน ๒๕๕๕) : ๙๘-๑๐๑.

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. รายงานข้อมูลประชากรอำเภอโป่งน้ำร้อน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://shorturl.at/cnRi5> [๗ มกราคม ๒๕๖๘].
- โกวิท พวงงาม. สภาพปัญหาและสาเหตุการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.anticorruption.in.th/206/th/detail/2643/4> [๓ เมษายน ๒๕๖๓].
- เทศบาลตำบลป่าบง. แผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริต ๔ ปี. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.pabong-chiangmai.go.th> [๓๐ เมษายน ๒๕๖๗].
- รัฐสภา. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.bbc.com/thai/thailand-433852> [๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗].

บรรณานุกรม

- ราชกิจจานุเบกษา. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี ๒๕๖๐. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.livinginthailand.com/cdc-2560-07.html> [๒ มกราคม ๒๕๖๘].
- สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. หน้าที่ของสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.ry9.com/s/ryt9/59380> [๓ มีนาคม ๒๕๖๓].
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ -๒๕๖๔). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.nacc.go.th/categorydetail/201808311846996/20191117221743108?> [๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๓].
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน). แผนยุทธศาสตร์ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและการส่งเสริมคุณองค์กร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.dga.or.th/wp-content/uploads/2023/04/plan-anti-corruption.pdf> [๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๓].

๒. ภาษาอังกฤษ

1. Secondary

(I) Books:

- Best. John W. *Research in Education*. New Jersey: Prentice Hall. Inc., 1981.
- Cronbach. Lee J. *Essentials of psychological testing*. 4th Edition. New York: Harper & Row, 1971.
- David H. Bayley. *The Effects of Corruption in a Developing Nation*. USA: Rutgers University Press, 1997.
- Johnson Doyle Paul. *Using Sociology to Analyze Human and Organizational Problems: A Humanistic Perspective to Link Theory and Practice*. United Kingdom: John Wiley & Sons Inc, 1981.
- Martin Harrop and William L. Miller. "The Social Bases of Voting Behavior". *Elections and Voters*. Palgrave: London, 1987.
- T. H. Marshall. *Citizenship and Social Class and Other Essays*. Cambridge: Cambridge University Press, 1950.

บรรณานุกรม

(II) Article:

- J. S. Nye. "The Case for Deep Engagement". **Foreign Affairs**. Vol. 74. No. 4 (July-August 1995): 90-102.
- Jean L. Cohen. "Changing Paradigms of Citizenship and the Exclusiveness of the Demos". **International Sociology**. Vol. 14 No. 3 (September 1999): 248.
- Myrdal. G. "The Folklore of Corruption". **The Asian Magazine**. Vol. 18 No. 24. (June 1968): 112.
- Van Roy. Edward. "On the Theory of Corruption". **Economic Development and Cultural Change**. Vol. 19 No. 1 (October 1970): 89-110.

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชาวัสดุศาสตร์

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

แบบสอบถาม

ชื่อเรื่อง บทบาทพระสงฆ์กับการส่งเสริมศรัทธาในพระพุทธศาสนาแก่เยาวชน ในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับสอบถามการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับศึกษาค้นคว้า และเพื่อประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ และขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง และตามความเห็นของท่าน ทั้งนี้เพื่อจะได้ นำข้อมูลไปวิเคราะห์ให้เกิดประโยชน์ดังที่กล่าว ซึ่งข้อมูลที่ท่านตอบจะถือเป็นความลับและผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของท่านในภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถามมีทั้งหมด ๔ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธธรรม ๒

ส่วนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ส่วนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended - Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์กับการส่งเสริมศรัทธาในพระพุทธศาสนาแก่เยาวชนในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างสูง

พระระณะพลวัฒน์ วฑฒโน (ภิกษุญญานามหาชนะ)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ส่วนที่ ๑ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่กำหนดให้หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้สมบูรณ์

๑. เพศ

☐ เพศชาย

☐ เพศหญิง

๒. อายุ

☐ ๒๐ - ๓๐ ปี

☐ ๓๑ - ๔๐ ปี

☐ ๔๑ - ๕๐ ปี

☐ ๕๑ - ๖๐ ปี

☐ ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. วุฒิการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

๔. อาชีพ

☐ นักศึกษา

☐ รับราชการ

☐ รับจ้างทั่วไป

☐ พนักงานเอกชน

☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

๕. รายได้

☐ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐

☐ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท

☐ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท

☐ ๒๐,๐๐๑ ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของ
ประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ตามหลักโลกปาธธรรม ๒

คำชี้แจง โปรดทำ เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์กับการ
ส่งเสริมศรัทธาในพระพุทธศาสนาหลักพุทธวิธีในการสอน ตามเกณฑ์ความคิดเห็นดังนี้

๕	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	มากที่สุด
๔	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	มาก
๓	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	ปานกลาง
๒	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	น้อย
๑	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	น้อยที่สุด

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
		มาก ที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๑. หิริ ความละอายแก่ใจ						
๑.๑	ท่านคิดว่ามีจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองในสังคม					
๑.๒	ท่านคิดว่าคนในสังคมบางส่วนขาดความละอายแก่ใจในการทุจริตทางการเมือง					
๑.๓	ท่านคิดว่าการปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองที่ถูกต้องสามารถช่วยลดปัญหาการทุจริตได้					
๑.๔	ท่านคิดว่าประชาชนขาดความละอายใจในการสนับสนุนการกระทำผิดทางการเมือง เช่น การเลือกนักการเมืองที่มีประวัติการทุจริต					
๑.๕	ท่านคิดว่าการส่งเสริมประชาชนให้การต่อต้านการทุจริตทางการเมือง					
๒ โอตตปปะ ความเกรงกลัวต่อบาป						
๒.๑	ท่านคิดว่าพบเห็นการทุจริตหรือประพฤติมิชอบทางการเมือง แฉงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
๒.๒	ท่านคิดว่ามีคุณธรรมจริยธรรมสามารถช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้องทางการเมือง					
๒.๓	ท่านคิดว่ามีความกลัวต่อบาปสามารถเป็นแรงจูงใจให้บุคคลปฏิเสธการมีส่วนร่วมในการทุจริตทางการเมือง					
๒.๔	ท่านคิดว่านักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบต่อสังคม					
๒.๕	ท่านคิดว่ามีความเชื่อเรื่องบาปและผลกรรมจะช่วยลดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในสังคม					

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๑. ด้านการรับรู้การทุจริต						
๑.๑	ท่านคิดว่าการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ					
๑.๒	ท่านคิดว่าการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางการเมืองกับบุคคลอื่น					
๑.๓	ท่านคิดว่าการพูดคุย เกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบที่เกี่ยวข้องกับนโยบายทางการเมือง					
๑.๔	ท่านคิดว่าการโอกาสให้ประชาชนร้องเรียนหรือพบเห็นการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางการเมือง					
๑.๕	ท่านคิดว่าหน่วยงานภาครัฐมีการเปิดเผยข้อมูลทุจริตให้ประชาชนได้รับรู้					
๒. ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก						
๒.๑	ท่านคิดว่าหน่วยงานภาครัฐส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมือง					
๒.๒	ท่านคิดว่าหน่วยงานภาครัฐส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ					
๒.๓	ท่านคิดว่ามี การปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกทางสังคมต่อการรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง					
๒.๔	ท่านคิดว่าหน่วยงานภาครัฐส่งเสริมให้ท่านมีความกล้าแสดงออกถึงความถูกต้องและเป็นธรรม					
๒.๕	ท่านคิดว่ามี การส่งเสริมความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายและความคิดเห็นที่แตกต่าง					
๓. ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง						
๓.๑	ท่านคิดว่ามี การส่งเสริมให้ไม่ยอมรับการซื้อสิทธิขายเสียงช่วงที่มีการเลือกตั้ง					
๓.๒	ท่านคิดว่ามี การติดตามเฝ้าระวังคนรอบตัวไม่ให้ขายเสียง ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับต่าง ๆ					
๓.๓	ท่านคิดว่าหน่วยงานภาครัฐมีการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้เรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน					

ข้อ ที่	ประเด็นคำถาม	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๓.๔	ท่านคิดว่าการใช้กฎหมายต่อผู้กระทำผิดทุจริตต่อหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา					
๓.๕	ท่านคิดว่าการสร้างค่านิยมและจิตสำนึกต่อการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ					
๔. ด้านการประชาสัมพันธ์						
๔.๑	ท่านคิดว่าการชักชวนเพื่อหรือคนใกล้ชิดสอดส่องการทำงานของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานหรือการประพฤติมิชอบ					
๔.๒	ท่านคิดว่าการติดตามเฝ้าดูการนับคะแนนเสียงและการประกาศผลการเลือกตั้ง					
๔.๓	ท่านคิดว่าการทำโฆษณาณรงค์ต่อต้านการทำทุจริตและการคอร์รัปชัน					
๔.๔	ท่านคิดว่าการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นกระบอกเสียงให้กับภาคในการต่อต้านการทำทุจริต					
๔.๕	ท่านคิดว่าการประชาสัมพันธ์เชิงรุกผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น สื่อออนไลน์ หรือการสอดแทรกความรู้ผ่านภาพยนตร์					
๕. ด้านการสร้างเครือข่าย						
๕.๑	ท่านคิดว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกับเครือข่ายต่อต้านการทำทุจริตและประพฤติมิชอบ					
๕.๒	ท่านคิดว่าการส่งเสริมและสร้างความเข้าใจในหน้าที่ของประชาชนในการป้องกันการกระทำทุจริต					
๕.๓	ท่านคิดว่าการส่งเสริมให้ประชาชนเลิกสนับสนุนนักการเมืองที่มีการกระทำทุจริตต่อหน้าที่					
๕.๔	ท่านคิดว่าการสร้างค่านิยมให้ประชาชนสนับสนุนนักการเมืองซื่อสัตย์สุจริต ไม่เลือกนักการเมืองที่ประพฤติผิด					
๕.๕	ท่านคิดว่าการร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับเอกชนสร้างเครือข่ายต่อต้านการกระทำผิดประพฤติมิชอบ					

ตอนที่ ๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑. ด้านการรับรู้การทุจริต

ปัญหา อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

๒. ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก

ปัญหา อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

๓. ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง

ปัญหา อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

๔. ด้านการประชาสัมพันธ์

ปัญหา อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

๕. ด้านการสร้างเครือข่าย

ปัญหา อุปสรรค.....

ข้อเสนอแนะ.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน
จังหวัดจันทบุรี *****

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.....
ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์.....
วันที่สัมภาษณ์..... สถานที่.....

ตอนที่ ๒ สัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

๑. ท่านมีความคิดเห็นต่อว่า การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการรับรู้การทุจริต ว่าควรทำอย่างไร
๒. ท่านมีความคิดเห็นต่อว่า การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก ว่าควรทำอย่างไร
๓. ท่านมีความคิดเห็นต่อว่า การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง ว่าควรทำอย่างไร
๔. ท่านมีความคิดเห็นต่อว่า การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการประชาสัมพันธ์ ว่าควรทำอย่างไร
๕. ท่านมีความคิดเห็นต่อว่า การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการสร้างเครือข่ายว่าควรทำอย่างไร

พระธนะพลวัฒน์ วุฒโน (ภิญญธนามหาชนะ)

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะสิ่งแวดล้อมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๐๓

วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เงื่อนไข ขอบเขตเวลาหรือความถี่ของเครื่องมือที่ใช้ในการทำสำรณิพนธ์

เขียน รศ.ดร. เลิศศักดิ์ ทองอินทร์

เมื่อด้วย พระอนทรวลิษฐ์ ฉายา วรุตฺตโม นิติสิทธิสูตรวิสุทธาสนมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองของประชาชนในตำบล ป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว

การกล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต พิจารณาแล้วเห็นว่าควรเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีประสบการณ์ และประกอบกัน สามารถตรวจรับ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็น
ตัวชี้ในการทำการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะได้ จึงได้ขอเสนอแนะว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการการ
การให้เครื่องมือที่ใช้ในการทำการนิพนธ์ ดังที่เห็นในแบบฟอร์มแล้วนี้ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
รัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงสามารถหาวิทยากรผู้รับให้รับอย่างง่ายได้มีความ
คุณประโยชน์ทางด้านนี้ ขอขอบคุณในความกรุณาที่ให้ความช่วยเหลือ

จึงรีบมาเพื่อไปตรวจพิจารณาให้ความช่วยเหลือ

อภินันท์ ธีรบุณย์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า)
ผู้อำนวยการหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ผู้ประสานงาน : พระวันรัตวิมล วฑฒโน
โทร. ๐๙๓-๐๐๔-๙๙๖๖๙

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาโหราศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐๒๕-๒๘๘-๐๐๐ ต่อ ๕๑๐๓

4. 30.000/2.980/ 7/11 99 mangkai 10/10

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบภาระเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เขียน อาจารย์ ดร.ปณิดา รักพานัก

เมื่อท้าว พระอนพรัตน์ ฉายา ทุตฺตนิ มีสติหลักสุตรัฐาครมหาปิต ภิรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่อง "การส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองของประชาชน ในศาสนา ปณิธาน จักรวัตรอันประเสริฐ" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

[illegible]

เมื่อถึงเวลาเพื่อไปขอพิจารณาว่ามีความเหมาะสม

อ.วิมล ชื่นจิตต์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปริญญา ฉัตรช่อฟ้า)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ผู้ประสานงาน : พระอนุชิตวัฒน์ วุฒโน
โทร. ๐๙๓-๐๙๙-๙๙๙๙๙

บันทึกข้อความ

สำนักงาน ก.ค.ศ. โทร. ๐๒-๒๕๕-๐๐๐ ต่อ ๖๐๐๐ โทร. โทรสาร ๐๒-๒๕๕-๐๐๐ ต่อ ๖๐๐๑

[illegible]

W 07 0004:47 9919 2000 1000

1704

[illegible]

หลักการวิจัยที่เน้นประโยชน์แก่สังคมหรือสาธารณะประโยชน์ พิจารณาลักษณะที่ต่างกับ
การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่เป็นการตรวจสอบและหาข้อเท็จจริงของปัญหา โดยเน้น
ที่การทำความเข้าใจในปัจจัยที่มีผลต่อปัญหา ไม่ใช่วัดค่าเชิงปริมาณเชิงสถิติเพื่อหาความสัมพันธ์
และเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยนั้น คำนึงถึงความปลอดภัยแก่ผู้ทำวิจัย นักวิจัยผู้สนใจศึกษาวิจัย
ผู้รู้ศาสตร์ และผู้สนใจศาสตร์ รวมทั้งความเหมาะสมของการวิจัยเพื่อสังคม โดยได้ใช้ความรู้
คุณธรรมเข้าทำกับวิธีนี้ จะขอเสนอหลักการวิจัยเชิงปริมาณกับ เชิงคุณภาพ ดังนี้

จึงรีบมาเพื่อไปตรวจพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

อภินันท์ อภิชาติ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญญา นัตถะข้อฟ้า)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ผู้ประสานงาน : พระอนะพลวัฒน์ วุฒโน
โทร. ๐๙๖-๓๑๙-๖๖๖๗

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน ภาควิชาวิทยาศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ โทร.โทรสาร ๐๒๕-๒๕๘-๐๐๐ ต่อ ๕๒๐๓

วันที่ ๒๓ เดือน ๖ ปี ๒๕๖๓

เมื่อ...ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบใบเสร็จรับเงินในการทำสารนิพนธ์

เขียน: เมศ.ดร. พงศกร ปราบวิถี

เมื่อฝ่าย พระออบพลรัตน์ ฉายา วรโณ นิธิคุณปฏิญาณวิเศษ วิมลพรหมคณาภิรัต มหาวิทยานิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง "การส่งเสริมจริยธรรมทางการเมืองของประชาชน ในนิทาน โป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของบทวิทยาสานกถาเกี่ยวกับคุณลักษณะสำคัญ

การศึกษารัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรกของประเทศไทยเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2475 โดยคณะราษฎรได้ร่างรัฐธรรมนูญขึ้นและได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475 ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้นำเอาหลักการสำคัญจากรัฐธรรมนูญของต่างประเทศมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย โดยเน้นหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หลักการปกครองในระบอบราชาธิปไตย และหลักการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งหลักการเหล่านี้ได้เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยมาจนถึงปัจจุบันนี้

มีวิธีมากมายที่จะไปหาอาหารมาให้ลูกของคุณ

อดิเทพ นีละนนท์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญา นัครช่อฟ้า)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ผู้ประสานงาน : พระอนิพลวัฒน์ วฑฺฒโน
โทร. ๐๙๐-๑๑๕-๖๖๗๖

ภาคผนวก ค

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ผลการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
(Index of item objective congruence = IOC)
เรื่อง : บทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมศรัทธาในพระพุทธศาสนาแก่เยาวชนในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
ผู้วิจัย พระชนนพลวัฒน์ วทผลิน (วิทยุชุมชนพระระยอง)
นิสิตปริญญาโท นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC แปลผล	
๑. หลักโลกบาลธรรม ๒									
๑. วิธี ความสะอาดภายในใจ									
๑	มีจิตสำนึกต่อการทำความดีและประพฤติชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	คนในสังคมบางส่วนขาดความสะอาดใจในการปฏิบัติธรรม	+	+	+	+	+	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	มีการปลูกฝังค่านิยมทางศาสนาที่ดีต่อสังคมชาวพุทธ	+	+	+	+	+	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	ประชาชนขาดความสะอาดใจในการนับถือศาสนาที่ระบอบการปกครอง เช่น การเลือกปฏิบัติทางศาสนา	+	+	+	+	+	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีการส่งเสริมประชาชนให้ทำความดีทางกายวาจา	+	+	+	+	+	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. โศกพิบัติ ความยากลำบาก									
๑	พบเห็นการทุจริตหรือประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒	มีคุณธรรมจริยธรรมตามกระแสสังคม	+	+	+	+	+	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓	มีความยากลำบากในการดำรงชีพ	+	+	+	+	+	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔	มีการเมืองและสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา	+	+	+	+	+	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕	มีความยากลำบากในการดำรงชีพ	+	+	+	+	+	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของประชาชนในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง									
๑. ด้านการรับรู้การทุจริต									

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					สรุปและแปลผล
		๑	๒	๓	๔	๕	
๑	การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๒	การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๓	การพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๔	การเฝ้าระวังการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๕	หน่วยงานภาครัฐมีการเฝ้าระวังการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๒. ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก							
๑	หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๒	หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๓	มีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกทางศาสนาที่ดีต่อสังคมชาวพุทธ	+	+	+	+	+	ได้
๔	หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๕	มีการส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกทางศาสนาที่ดีต่อสังคมชาวพุทธ	+	+	+	+	+	ได้
๓. ด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง							
๑	มีการส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๒	มีการส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๓	มีการส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๔	มีการส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๕	มีการส่งเสริมให้ประชาชนช่วยกันตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๔. ด้านการประชาสัมพันธ์							
๑	มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๒	มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๓	มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๔	มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๕	มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้

ข้อที่	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					สรุปและแปลผล
		๑	๒	๓	๔	๕	
๑	มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๒	มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๓	มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๔	มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๕	มีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการทุจริตและการประพฤติมิชอบทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๕. ด้านการร่วมมือช่วยเหลือ							
๑	มีการร่วมมือช่วยเหลือในการตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๒	มีการร่วมมือช่วยเหลือในการตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๓	มีการร่วมมือช่วยเหลือในการตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๔	มีการร่วมมือช่วยเหลือในการตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้
๕	มีการร่วมมือช่วยเหลือในการตรวจสอบพฤติกรรมทางกายวาจาในสังคม	+	+	+	+	+	ได้

ผลการหาค่า Reliability Alpha

เรื่อง บทบาทพระสงฆ์กับการส่งเสริมศรัทธาในพระพุทธศาสนาแก่เยาวชนในอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ผู้วิจัย พระณะพลวัฒน์ วาฬมโน (กัญญธนา มหาชะนะ)

นิสิตปริญญาโท นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.827	45

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha If Item Deleted
b11	188.53	131.499	-.089	.839
b12	189.07	132.754	-.145	.837
b13	188.17	110.489	.677	.807
b14	187.87	121.035	.457	.818
b15	187.37	125.344	.248	.824
b21	187.30	128.079	.175	.826
b22	187.43	124.530	.382	.822
b23	187.47	121.016	.556	.816
b24	187.60	122.869	.525	.818
b25	187.87	116.671	.612	.812
c11	188.77	117.702	.518	.815
c12	187.63	130.189	.003	.829
c13	187.33	130.299	.004	.829
c14	187.47	127.381	.250	.824
c15	187.47	130.257	.003	.829
c21	187.47	131.637	-.121	.831
c22	187.47	131.913	-.145	.831
c23	187.33	130.713	-.042	.829
c24	187.20	128.097	.241	.825
c25	187.33	129.402	.078	.827
c31	187.13	131.706	-.169	.830
c32	187.50	131.569	-.115	.831
c33	187.47	127.706	.220	.825
c34	187.40	127.628	.232	.825
c35	187.57	131.978	-.151	.831
c41	187.53	130.602	-.033	.829
c42	187.47	131.361	-.098	.830
c43	187.53	129.982	.021	.828
c44	187.33	127.954	.180	.826
c45	187.33	125.885	.406	.822
c51	187.37	129.344	.081	.827
c52	187.47	130.257	-.003	.829
c53	187.37	131.137	-.080	.830
c54	187.13	129.706	.083	.827
c55	187.50	131.155	-.080	.830

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ที่ อว ๘๐๐๕๒/ว ๐๕๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี)
เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทร. ๐-๓๕๒๔-๘๐๙๓

พ/ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูเกษมกัทรกิจ, ดร. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์จันทบุรี ฝ่ายวิชาการ
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธนะพลวัฒน์ ฉายา วฑฒโน นามสกุล ภิญญธนามหาชนะ รหัสประจำตัวนิสิต
๖๔๐๑๒๐๔๐๐๓ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสาร
นิพนธ์เรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดจันทบุรี”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จาก
พระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้หนังสือดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

ดร.ธนะพลวัฒน์, ดร.

๑๑ พ.ค. ๒๕๖๗

ผู้ประสานงาน : พระธนะพลวัฒน์ วฑฒโน

โทร. ๐๙๓-๑๑๔-๕๗๘๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี)
เลขที่ ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทร. ๐-๓๕๒๔-๘๐๙๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ก ๐๔๙

๗ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้บันทึกเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายบัญชา ศรีเจริญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธนะพลวัฒน์ ฉายา วฑฒโน นามสกุล ภิญโญนามหาชนะ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๔๐๑๒๐๔๐๐๓ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสารนิพนธ์เรื่อง "การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดจันทบุรี" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

ได้ใจ สัมภาษณ์แล้ว

ผู้ประสานงาน : พระธนะพลวัฒน์ วฑฒโน

โทร. ๐๙๓-๑๑๔-๔๐๗๘๗

นายบัญชา ศรีเจริญ

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี)
เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทร. ๐-๓๕๒๔-๘๐๙๓

ที่ อว ๘๐๐๕๒/๗๐๗๘

๓๐ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวณีย์ เกษมสุข สารวัตรกำนันตำบลหนองตาก
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชนพะพลวัฒน์ ฉายา วฑฒโน นามสกุล ภิญญธนามหาชนะะ รหัสประจำตัวนิสิต
๖๔๐๑๒๐๔๐๐๓ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสาร
นิพนธ์เรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดจันทบุรี”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชนพะพลวัฒน์ วฑฒโน

โทร. ๐๔๓-๑๑๕-๔๗๘๗

ທີ ໒໐ ໒໐໐໕.໒/໗ ໐໕໖

๓ เมษายน ๒๕๖๗

เรียน นายสุรพล กลิ่นชื่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธรรมาลังการัตน ญาณ วฑฒโน นามสกุล ภิญญธรรมาลังการัตน รัชประจักษ์นันต์
๒๔๐๑-๒๕๐๐ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสาร
นิพนธ์เรื่อง "การต่อต้านการทุจริตและประทุพทิศของทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดจันทบุรี"
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ใช้สื่อบันทึกในการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ดร. เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธนะพลวัฒน์ วฑฒโน
โทร. ๐๙๓-๑๑๔-๕๗๘๗

အိမ်ထောင်ရေး၊ နှစ်သက်မှုများနှင့် ပတ်သက်

๑๗๕๕ รพฉก กฉฉฉฉ

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี)
เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทร. ๐-๓๕๒๔-๘๐๙๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/๑ ๐๗/๘

๓๐ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวกมลรินทร์ เพชรชาติ ปลัดนายอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชนพลวัฒน์ ฉายา วฑฒโน นามสกุล ภิญญธนาพาชนะ รหัสประจำตัวนิสิต
๖๔๐๑๒๐๔๐๐๓ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสาร
นิพนธ์เรื่อง "การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดจันทบุรี"
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชนพลวัฒน์ วฑฒโน

โทร. ๐๙๓-๑๑๔-๕๗๘๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี)
เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทร. ๐-๓๕๒๔-๘๐๔๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๗๘

๓๐ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายประพิศ ญาณปัญญา นายอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชนมพลวัฒน์ อายา วฑฒโน นามสกุล ภิญญธนามหาชนะ รหัสประจำตัวนิสิต
๖๔๐๑๒๐๔๐๐๓ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสาร
นิพนธ์เรื่อง "การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดจันทบุรี"
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขออนุญาตเผยแพร่จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะเป็น
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชนมพลวัฒน์ วฑฒโน
โทร. ๐๙๓-๑๑๔-๔๖๑๔๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี)
เลขที่ ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำทะเมนชัย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทร. ๐-๓๕๒๔-๘๐๙๓

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ว ๐๗/๘

๓๐ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นายสังเวียน คำสอน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๕
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชนพะพลวัฒน์ ฉายา วฑฒโน นามสกุล ภิญโญนามหาชนะะ รหัสประจำตัวนิติ
๖๔๐๑๒๐๔๐๐๓ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสาร
นิพนธ์เรื่อง "การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดจันทบุรี"
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

นายสังเวียน คำสอน

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 5 ต.หนองตาครุ

☎ 062-5631 430

ผู้ประสานงาน : พระชนพะพลวัฒน์ วฑฒโน

โทร. ๐๙๓-๑๑๔-๔๖๖๖

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ก ๐๔๔

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารพระราชมณเฑียร (นคร เขมรป่าดง)
เลขที่ ๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบึงนาราง
จังหวัดพิจิตร ๓๓๑๗๐ โทร. ๐-๓๕๒๔-๘๐๔๓

๗/ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

นมัสการ พระครูสุจิตตวิวัฒน์, ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์จันทร์บุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระธนะพลวัฒน์ ฉายา วฑฒโน นามสกุล ภิญโญนามหาชนะ รหัสประจำตัวนิสิต
๖๔๐๑๒๐๔๐๐๓ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำสาร
นิพนธ์เรื่อง “การต่อต้านการทุจริตและประพฤตินิยมของการเมืองของประชาชนในจังหวัดจันทบุรี”
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จาก
พระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้ นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะ
เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่าน
ด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

สาขาวิชารัฐศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระธนะพลวัฒน์ วฑฒโน

โทร. ๐๙๓-๑๑๔-๔๗๘๗

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชาวิจัย

ภาคผนวก ข
ประมวลภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สัมภาษณ์ พระครูเกษมภักทรกิจ, ดร.
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์จันทบุรี

สัมภาษณ์ นายประพิศ ญาณปัญญา
นายอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

สัมภาษณ์ น.ส.ภุมรินทร์ เพชรขำลี
ปลัดนายอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี

สัมภาษณ์ นายสังเวียน คำสอน
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๕

สัมภาษณ์ นางสาวนีย์ เกษมสุข
สารวัตรกำนันตำบลหนองตาคง

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ ฉายา นาสกุล : พระธนะพลวัฒน์ วัฑฒโน
(ภิกษุญานามหาชนะ)
- ภูมิลำเนา : ๙๕/๔ หมู่ที่ ๕ ตำบล หนองตาก
อำเภอ โป่งน้ำร้อน จังหวัด จันทบุรี
- วัน เดือน ปี เกิด : ๑๔ มีนาคม ๒๕๒๒
- อุปสมบท : ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๘
- การศึกษา : พ.ศ. ๒๕๖๓ รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร
- ผลงานวิชาการ : พระธนะพลวัฒน์ วัฑฒโน, “การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิ
ชอบทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด
จันทบุรี”, วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ,
- เข้าศึกษา : พ.ศ. ๒๕๖๔
- ปีที่สำเร็จการศึกษา : พ.ศ. ๒๕๖๘
- ที่อยู่ปัจจุบัน : ๙๕/๔ หมู่ที่ ๕ ตำบลหนองตาก อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี
โทรศัพท์ ๐๙๓-๑๑๔-๔๗๘๗
E-mail thanaphonlawat@gmail.com